

Flacăra

ANUL XXVII - NR. 19 (1196) - 11 MAI 1978

SĂPTĂMINAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Partidul

Eu vă spun că Partidul Comunist
Este și el un om
Ca toți oamenii.

Priviți-i
Frumoși ca niște prometei
Cu frunțile luminind ca farurile
Ei au răsturnat stîncile istoriei
Schimbînd din temelie lumea
Întregul veac trăgîndu-l la edec.
De la ei avem credința
Că primăvara intră-n dreptul său
Și-i vom vedea pe coastele
universului
În mii de stele aprinzînd lumini.

Eu vă spun că Partidul sîntem noi
Niște oameni obișnuiți
Ca toți oamenii.

ȘTEFAN DUMITRESCU ■

Partidul —

forța înnoitoare a societății noastre

Pentru întreaga suflare a României, Partidul Comunist Român reprezintă astăzi autoritatea supremă, forța socială cea mai înaintată, tezaurul muncii colective, trup din trupul clasei muncitoare, al țărânimii și intelectualității poporului nostru. Pentru întreaga oară în istoria milenară a acestor pămînturi, îndrumările-cheie ale unui partid de guvernămînt au devenit propriile noastre opțiuni, aspirațiile, crezul și virtuțile unei întregi națiuni, pentru prima oară un partid reprezintă — așa cum a arătat secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — „nucleul în jurul căruia gravitează întreaga societate și de la care radiază energia și lumina ce pun în mișcare și asigură funcționarea întregului angrenaj al orînduirii socialiste.”

Născut din gîndul și fapta poporului nostru, partidul comunistilor români reprezintă continuitatea și desăvîrsirea triumfală a luptei seculare pentru libertate socială și națională, pentru progres material și spiritual, pentru echitate în raporturile sociale, pentru dobîndirea unei poziții demne în viața internațională. După 57 de ani de la întemeierea sa prin votul unanim al socialistilor români întruniti în Congres la 8 mai 1921 — Partidul Comunist Român se prezintă mai puternic ca oricînd, înconjurat de dragostea și prețuirea întregii națiuni, admirat și stimat pe tot globul pentru înțelepciunea politicii sale interne și internaționale. Reprezentînd forța și conștiința României, stegarul luptei pentru prosperitate, civilizație și demnitate umană, Partidul Comunist Român sintetizează astăzi, prin întreaga sa activitate teoretică și practică, marea zestre de valori acumulate de veacuri de poporul român: opțiunea lui pentru un climat de pace și progres, înțelepciunea, hărnicia și înaltul său patriotism, omenia, stîmna și respectul pentru ființa și crezul altor popoare, ospitalitatea și voința de întrautorare, de colaborare cu toți vecinii lui direcți, cu toate popoarele lumii.

Din scurgerea acestor ani, atenția noastră se îndreaptă astăzi cu precădere asupra ultimei perioade. Acordăm această prioritate nu îndemnați de prospețimea memoriei sau din considerente de ordin afectiv, ci datorită marilor semnificații pe care le-au avut în destinul colectiv al poporului nostru Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului. Am fost cu toții, sub conducerea Partidului Comunist Român, creatorii și beneficiarii celui mai pasionant și mai fertil capitol al istoriei naționale, cu totul remarcabil prin dinamismul și progresul multilateral, prin ritmul accelerat de dezvoltare social-politică, economică și culturală a țării. Am trăit cu toții anii deplinei dreptăți, ai echității și democrației plene, ai unei perioade de reînnoire istorică, de redimensionare a prezentului, de prospectare lucidă și realistă a ceea ce va însemna pentru România viitorului o istorie făurită conștient prin armele științei și rațiunii. Sînt anii care aduc în atenția noastră a tuturor valoarea deosebită, determinantă a aportului

(Continuare în pag. 3)

LIVIU MAIOR ■

„Noi avem izvoare
necesitate care, dacă bei
din ele, te întineresc, îți
dau noi puteri de viață,
îți stimulează forța
creatoare.”

NICOLAE CEAUȘESCU

În acest număr: reportaje de la două tradiționale serbări folclorice: Simbra oilor din Țara Oașului și Sărbătoarea de primăvară a junilor brașoveni.

Oadă eroilor

la 1877

Frumoși sînteți în aura de timp
Și înfrățiți cu steaua fără moarte,
voi ați urcat al patriei Olimp
Străluminînd-o unei mindre soarte.

Viteji sînteți ! și, iată vă zăresc
la Dunăre trecînd cu bărbăție,
nălțînd acolo steagul românesc,
purtînd în voi un munte și-o cîmpie.

De neînvinși ! o, căpitani vestiți
și voi, oșteni, sub crîncene redute,
prin ceața vremii ca un vis plutiți,
răzbind prin văile de sînge ude.

Erau cu voi alătura, cumplit
lovînd păgîinii, cei de la Rovine

și cei de la Neajlov s-au născut,
și de la Podul 'Nalt șuvoiul vine

La Grivița cea cruntă, la Smirdan,
și singele vărsîndu-și iar și iar
învinserăți la Plevna pe dușman,
vitejilor, dezrobitori de țară !

Frumoși sînteți ! și chipul vi-l adun
din depărtări cu ierbile pălite,
din clopote, din amușitul tun,
vin crucile cu numele ivite.

Viteji mereu și tineri ca un vis
— jur-imprejuri o taină de putere —
e Duhul vostru-n duhul nostru scris
și arde-nalt și arderea ne-o cere.

Frumoși sînteți în miezu-acestui timp
— în ochii mei curg chipurile voastre —
și luminînd al patriei Olimp
de veghe, aici, neatîrnării noastre !

RADU CĂRNECI ■

O învățătoare pentru șapte copii !

Singeru de Pădure reprezintă în fapt o înjghebare nu prea mare de case, 145 de numere cu totul, sau de „fumuri”, după socoteala mai veche, toate strînse laolaltă împrejurul unui pîrîu care nu capătă probabil nume, adică personalitate, decît în primăverile mai ploioase, cînd devine torent și se revărsă, stricînd toată rîndiala drumurilor. Satul este însă înecat de verdeată, cu mici acoperisuri roșii risipite într-o mare verde și o coadă prăfuită care trece dealul, cale de mai mulți kilometri pînă la panglica de asfalt care leagă Rechinul de Tg. Mureș. În fiecare dimineață vreo 30 de școlari iau drumul în piept pînă la școala generală cea mai apropiată, în Dumbrăvioara sau în comuna de reședință Ernei. Este însă vorba despre copii mai mari, cei din ciclul V-VIII, pentru că pentru ceilalți soimi și elevi din sat, de la grădiniță și din clasele primare, aici s-a construit o clădire nu prea spațioasă, dar tocmai bună pentru a cuprinde cam 50 de copii între 3 și

10 ani, români și maghiari laolaltă, chiar dacă pentru cei din urmă există desigur o clasă separată, cu predare exclusivă în limba maternă. Ce rol poate avea aici o asemenea școală, cu numai două învățătoare (una pentru clasa maghiară, una pentru cea de română) și o educatoare la „secția” grădiniță, pentru numai 50 de copii, dintre care 25 sînt abia la grădiniță, care e mobilul pentru care Anna Vinczi, Maria Timpa și Ileana Berekméri fac zi de zi, în fiecare dimineață, un drum nu chiar așa de ușor pînă la aceste locuri de muncă, înființate dealtfel numai datorită aprobărilor speciale primite din partea Ministerului Educației și Învățămîntului ? Și totuși, școala din Singeru de Pădure este departe de a fi o unitate de învățămînt foarte aparte, o mare excepție de la prevederile Decretului 278 (care reglementează numărul de elevi pentru înființarea unei clase, respectiv a unei școli),

(Continuare în pag. 13)

DUMITRU GRAUR ■

Rodnic dialog cu oamenii muncii din unități reprezentative ale industriei constructoare de mașini

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut vineri, 5 mai, un fertil și util dialog de lucru cu muncitorii și specialiștii întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie”, întreprinderii de mașini-unelte și agregate și întreprinderii „23 August”. Ca ori de câte ori se află în mijlocul oamenilor muncii, și de această dată, în aceste reprezentative unități ale industriei noastre constructoare de mașini, cu sarcini deosebite în actualul cincinal, secretarul general al partidului a abordat aspecte esențiale ale vieții și muncii acestor colective. Convorbirile ce-au avut loc au oferit totodată colectivelor de oameni ai muncii cadrul dorit pentru a-și manifesta înalta prețuire și dragoste față de președintele României.

În timpul întâlnirilor au fost discutate probleme centrale ale actualei etape de dezvoltare economică, și anume: realizarea exemplară a investițiilor, îndeplinirea programului de utilizare tehnologică, utilizarea deplină a capacităților de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, domeniul principal în care trebuie să se asigure trecerea de la acumularea cantitativă la o nouă calitate, superioară.

Pentru primele patru luni ale acestui an, întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie”, prima dintre unitățile înscrise pe agenda acestei vizite de lucru, și-a realizat obligațiile de plan la toți indicatorii. Cu îndreptățită mândrie, reprezentanții oamenilor muncii de aici raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu că în efortul susținut deus în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate, un rol fundamental l-au avut respectarea și traducerea în fapte a indicațiilor primite cu prilejul ultimei vizite întreprinse în această uzină de prim rang în opera de industrializare socialistă. Respectând recomandările făcute de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor precedente, întreprinderea „Grivița Roșie” este astăzi o puternică unitate producătoare de utilaje chimice și pentru rafinării, realizând instalații de mare complexitate atât pentru economia națională, cât și pentru export. Instalațiile de rafinării petroliere, schimbătoarele de căldură, subsansamblele pentru uzinele chimice, cazanele de mare capacitate cu aburi, toate aceste produse ca și altele la fel de necesare dezvoltării economiei românești sunt rezultatul introducerii și folosirii unor procedee moderne de fabricație, neaplicate până acum în țară, rodul gândirii tehnice a colectivului de oameni ai muncii, al extinderii autodotării, al intensificării cercetării științifice uzinale. Soluțiile adoptate într-o serie de probleme complexe privind dotarea întreprinderii și punerea în practică a unor tehnologii și metode eficiente de lucru, soluții la care s-a ajuns prin forțele proprii ale întreprinderii, sunt arătate tovarășului Nicolae Ceaușescu cu justificată mândrie. Între acestea este presa grea de 1600 de tone de ambușat „funduri” de reactoare chimice — realizată de colectivul întreprinderii „Grivița Roșie” la indicația președintelui României — prin care se asigură economii importante de materiale și manoperă.

În halele de producție ale întreprinderii de mașini-unelte și agregate, tovarășul Nicolae Ceaușescu stă de vorbă cu muncitorii, care-și exprimă grațitudinea pentru noua vizită a secretarului general al partidului în întreprinderea lor, pentru veniturile pe care le obțin, pentru faptul că au posibilitatea să lucreze în-

tr-o uzină atât de modernă, angajându-se de a onora în mod exemplar sarcinile de plan și obligațiile asumate în întrecerea socialistă. Întreprinderea de mașini-unelte și agregate este cea mai mare unitate de acest fel din țară. Preocuparea actuală a colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni de aici o constituie adâncirea cercetării în domeniul diversificării producției de mașini-unelte și utilizarea mai largă a comenzilor programatice și numerice care asigură produselor o automatizare sporită. În incinta întreprinderii se află de asemenea centrala industrială și Institutul de cercetări și proiectări specializat în astfel de utilaje. Această coexistență este menită să asigure aplicarea în practică a sarcinilor trasate de secretarul general al partidului privind sporirea continuă a ponderii produselor de înaltă tehnicitate în ansamblul industriei noastre constructoare de mașini-unelte și agregate. În acest context, în hala de montaj i se prezintă președintelui țării câteva din mașinile-unelte introduse în fabricație care se disting prin performanțe ridicate, competitive cu cele mai moderne utilaje de acest fel cunoscute în lume. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se oprește în fața acestora, cere explicații asupra caracteristicilor tehnice ale mașinilor, discută cu specialiștii, dă o înaltă apreciere capacității inginerilor și proiectanților de a crea performanțe tehnice superioare care să țină pasul cu realizările cele mai semnificative pe plan mondial, face recomandări privind necesitatea extinderii elementelor tipizate în construcția de mașini-unelte, cere să se folosească cu pricepere experiența pozitivă însușită de-a lungul anilor de acest harnic colectiv pentru a realiza mașini-unelte și agregate cât mai multe și în conformitate cu obiectivele trasate de partid pentru această etapă de dezvoltare a României.

Întreprinderea „23 August”, una din marile citadele ale tehnicii și tehnologiei românești. „Trebuie să ne aliniem, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, la normele internaționale de calitate și durabilitate, să ridicăm performanțele tuturor produselor uzinei pentru a fi din ce în ce mai competitive pe piața externă. S-au făcut lucruri bune pentru care felicit întregul colectiv, a arătat secretarul general al partidului, dar uzina este o uzină de avangardă, cu un colectiv bun de muncitori, tehnicieni și ingineri, ceea ce impune să se acționeze cu toate forțele pentru creșterea generală a tehnicității, pentru asimilarea mai rapidă în fabricație a produselor prevăzute în plan, pentru sporirea întregii activități. În cincinalul revoluției tehnico-științifice, a mai spus secretarul general al partidului, întregul accent trebuie să se pună în mai mare măsură pe concepția proprie, pe îmbunătățirea tehnicii și tehnologiilor de fabricație, pe realizarea de produse cu un înalt grad de complexitate”. Pornind de la orientările și programele elaborate la indicația secretarului general al partidului au fost prezentate tovarășului Nicolae Ceaușescu machetele și planurile viitoarelor extinderi și dezvoltări ale uzinei, care prevăd construirea a noi capacități pentru fabricarea de motoare de diferite tipuri și puteri, precum și a unor sectoare de producție, legate de sarcinile sporite ce revin colectivului în asimilarea în fabricație a unor utilaje și agregate solicitate atât de economia națională, cât și la export.

Discuția a cuprins o problemă de mare însemnătate pentru activitatea de viitor a uzinei, problemă expusă de secretarul general al partidului în 1976, cu prilejul ultimei vizite: dezvoltarea și diversificarea producției în acest cincinal. Răspunsul specialiștilor a fost dat la modul concret; ei au arătat că în cincinalul 1976—

1980 vor fi asimilate în producție 17 tipuri de noi locomotive. Dintre acestea, în ultimii doi ani au fost realizate 7 tipuri, cum sînt locomotiva Diesel electrică de 1500 CP, locomotiva Diesel hidrolică de 2400 CP; s-a trecut de asemenea la elaborarea fabricației de motoare de 360-800 CP ce vor echipa basculantele grele, autoscreperle, greiferele și buldozerele de mare capacitate, necesare marilor șantiere de construcții ale țării. În acest cincinal, uzina bucureșteană va trebui să realizeze 9 tipuri de motoare solicitate de diverse ramuri ale economiei naționale. Tot în acest cincinal vor fi asimilate în fabricație utilajele tehnologice necesare industriei chimice și metalurgice, 80 la sută din întreaga gamă sortimentală o vor reprezenta în acest cincinal produsele noi și reproiectate.

Pe întreg traseul vizitei de lucru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întimpinat cu manifestări de încredere și cuvenită mulțumire arătate de oamenii muncii ca semn de înaltă prețuire pentru condițiile de viață și muncă de care beneficiază clasa muncitoare din România prin politica științifică a partidului, prin grija permanentă și atentă a secretarului general al partidului față de bunăstarea generală a întregului popor. Unite în această caldă manifestare de dragoste și stimă, colectivele de oameni ai muncii s-au angajat să facă totul, tot ce stă în puterea minții și a brațelor lor, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin în cadrul actualului plan cincinal al revoluției tehnico-științifice, pentru ca împreună, strîns uniți în jurul partidului, muncitorii României, cei ce muncesc cu brațul sau cu mintea să urce țara pe culmile progresului, profitați în mărul program adoptat de Congresul al XI-lea al partidului.

NICOLAE CRISTACHE ■

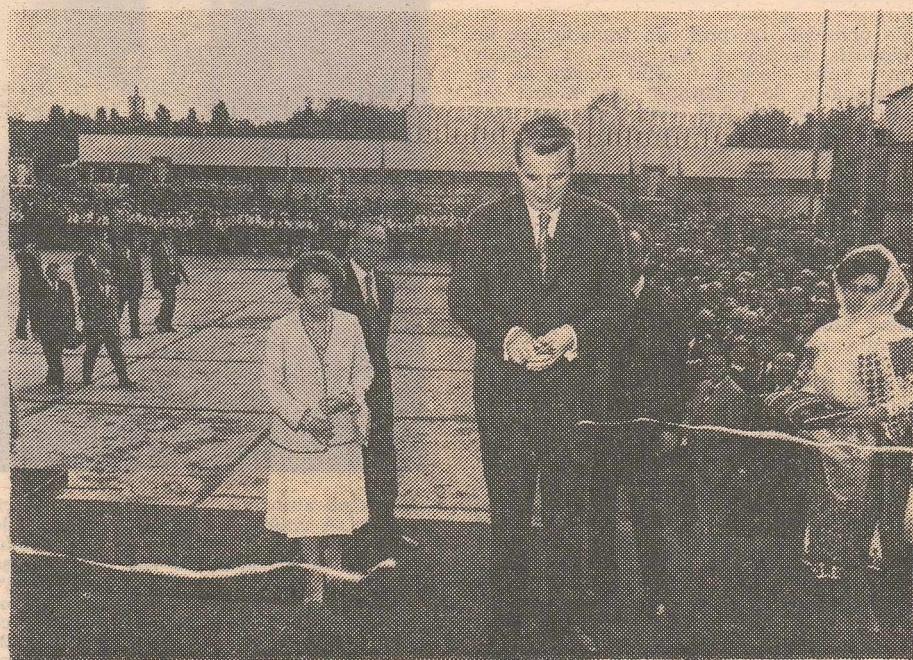
TIBCO '78 și Salonul internațional al chimiei

Prezenți în circuitul mondial de valori

Ziarele de vineri, 5 mai, publică pe prima pagină fotografii și reportaje despre prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la deschiderea oficială a TIRGULUI internațional de primăvară — TIBCO '78 și a Salonului internațional al chimiei. Președintele țării taie cu foarfeca panglica inaugurală, asistat de tovarășa Elena Ceaușescu, de ceilalți membri ai conducerii partidului și statului. Este unul din faptele concrete ale acestei luni și ale acestui timp și din semnificațiile lui desprindem forța unor concluzii mai generale privind adevărul faptelor și al duratei noastre.

Această dublă manifestare economico-comercială internațională, prin profilul său larg, ca și prin participarea reprezentativă și prestigioasă, este în măsură să ofere o imagine concretă a felului în care țara noastră înțelege să contribuie la circuitul mondial al valorilor, la mai buna cunoaștere între națiuni, la stimularea și extinderea schimburilor și cooperării economice între state, reprezintă o manifestare a prieteniei și colaborării între popoare. Prezența președintelui României la deschiderea oficială a acestei manifestări internaționale constituie tocmai o convingătoare dovadă a interesului și griii permanente și deosebite a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru continuarea dezvoltării relațiilor economice internaționale ale României, pentru întărirea colaborării țării noastre cu toate statele lumii.

Și dacă o societate se exprimă prin valorile ei ieșite din comun, înălțimea acestei exprimări o dau valorile înseși dar și interesul pe care ele îl stârnesc în rîndurile celorlalte țări, prețuirea pe care acestea o acordă în diferite forme și care formă este mai grăitoare decît aceea a dezvoltării cooperării și colaborării în diverse planuri? Interesul real față de progresele înregistrate de România socialistă în dezvoltarea și modernizarea continuă a industriei sale îl demonstrează

atît numărul mare de țări și de firme reprezentate la actualele ediții cit și numărul mare al firmelor de elită, producătoare de bunuri chimicale și de consum, înaltul nivel tehnic și calitatea ridicată a exponatelor, ceea ce creează cadrul optim unor fructuoase contacte, schimburi de idei și experiență, încheieri de tranzacții.

Valorile românești sînt reprezentate de 23 de întreprinderi de comerț exterior care înfățișează pe o suprafață de aproximativ 14 500 mp, în cinci pavilioane, cit și pe platforme exterioare, produse

realizate în peste o sută de centrale industriale, uzine și fabrici. Personal, tovarășul Nicolae Ceaușescu constată în timpul vizitei în diferite pavilioane ale industriei românești potențialul mereu în creștere al industriei, al gândirii tehnicienilor și creatorilor români, calitatea și competitivitatea tot mai evidente ale produselor realizate de unitățile industriei noastre socialiste, posibilitățile sporite pe care le are acum România de a lărgi și intensifica participarea ei la diviziunea internațională a muncii, la circuitul de valori materiale. Gama impre-

sionantă a tipurilor de mașini și instalații, a sortimentelor de produse chimice, de larg consum și alimentare expuse la ediția din această primăvară a tirgului ilustrează maturitatea economiei naționale, mobilitatea sporită a structurilor ei de a se adapta cerințelor progresului tehnic, de a asimila cu promptitudine gândirea înaintată, cuceririle științei moderne, capacitatea ei în creștere de a răspunde exigențelor mereu în creștere ale cumpărătorilor interni și de peste hotare, marile ei posibilități de a participa la schimbul de valori al planetei. Vizita în pavilioanele ce prezintă creațiile industriei noastre a dobîndit, în același timp, atributele unui amplu și fertil dialog de lucru, secretarul general al partidului formulînd și cu acest prilej indicații și recomandări prețioase pentru diversificarea continuă a produselor de înaltă tehnicitate, pentru ridicarea neîncetată a performanțelor tehnice și calitative.

Dorința de cooperare cu România este reprezentată și exprimată de peste 500 de firme din 27 de țări ale lumii, în timp ce un număr mare de alte firme de pe toate continentele își anunță prezența pentru tratative și încheieri de contracte. Pe parcursul vizitei pavilioanelor țărilor străine, în convorbirile purtate într-un spirit de constructivă colaborare cu conducătorii pavilioanelor și firmelor expozante, în discuțiile avute cu șefii misiunilor diplomatice ale țărilor participante, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat convingerea că această dublă manifestare economico-comercială internațională, prin profilul ei larg, va fi în măsură să conducă la identificarea și punerea în valoare a unor noi și importante posibilități de extindere și diversificare a schimburilor comerciale, de stimulare a cooperării pe multiple planuri, în folosul și avantajul reciproc, al progresului fiecărei țări, al cauzei colaborării și păcii în lume.

C. NICOLAE

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Marți, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-au desfășurat lucrările ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a analizat și aprobat proiectul general de execuție a Canalului Dunăre-Marea Neagră, adoptînd soluțiile optime care asigură o înaltă eficiență economică și o funcționalitate complexă acestei vaste construcții, de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea economiei noastre naționale.

De asemenea, Comitetul Politic Executiv a aprobat principalii indicatori tehnico-economici și măsurile de realizare a obiectivului de investiții „Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II”, în conformitate cu prevederile acordului dintre Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Republicii Socialiste Federative Iugoslavia privind condițiile extinderii colaborării pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al Dunării.

În continuarea ședinței, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat propunerile privind majorarea tarifelor pentru transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave în vederea trecerii pe principii economice a activității în aceste domenii, precum și propunerile de majorare a tarifelor pentru transportul în comun urban de călători, în unele localități ale țării, ținînd seama de faptul că actualele tarife au rămas neschimbate încă din anul 1954. Trasînd sarcina de a se acționa pentru îmbunătățirea în continuare a condițiilor de transport în comun al populației, Comitetul Politic Executiv a indicat ca majorările de tarife să fie discutate în prealabil în mod public cu colective de oameni ai muncii. În cadrul ședinței au fost examinate și aprobate, totodată, propunerile de majorare, de către organizațiile cooperatiste, a tarifelor unor servicii prestate populației și a prețurilor de deviz pentru lucrări de prestări în construcții, instalații și reparații pentru populație, tarife și prețuri datînd de peste 20 de ani. S-a hotărît ca tarifele pentru servicii și prestări de lucrări să fie diferențiate în funcție de calitatea acestora. Comitetul Politic Executiv a aprobat, de asemenea, propunerile de majorare a prețurilor cu amănuntul la unele bunuri de consum provenite din import — cafea, măsline, piper și arahide — ca urmare a sporirii substanțiale, în ultima vreme, a prețurilor acestor produse pe piața mondială. Măsurile adoptate corespund „Programului privind evoluția prețurilor cu a-

mănuntul și a tarifelor pentru serviciile prestate populației în perioada 1977—1980” aprobat de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1977 și prevederile actualului plan cincinal.

Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat poziția României cu privire la sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării, ale cărei lucrări vor începe la 23 mai 1978. Comitetul Politic Executiv a apreciat că trecerea la reducerea înarmărilor constituie o necesitate imperioasă a lumii de astăzi, dezarmarea fiind unul din obiectivele cardinale ale vieții internaționale contemporane care interesează în mod vital toate națiunile, fără excepție.

Înfăptuirea dezarmării generale și complete, în primul rînd a dezarmării nucleare, este înscrisă ca obiectiv esențial în documentele Congreselor Partidului Comunist Român, în Programul partidului, ocupă un loc însemnat în gândirea politică și acțiunile internaționale ale țării noastre, ale secretarului general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în convorbirile și documentele semnate cu ocazia vizitelor și întîlnirilor la nivel înalt.

Comitetul Politic Executiv a dat o deosebită apreciere inițiativei tovarășului Nicolae Ceaușescu pe baza căreia a fost prezentată, în 1975, la O.N.U., propunerea de convocare a unei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, subliniînd, totodată, că sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite constituie cel mai reprezentativ și mai adecvat for mondial pentru o dezbateră aprofundată care să ducă la adoptarea unor documente de substanță, clare și angajante, menite să deschidă o perspectivă nouă în abordarea problematicei dezarmării, să determine progrese reale în direcția dezarmării.

Comitetul Politic Executiv a aprobat propunerile concrete pe care delegația României le va prezenta la sesiunea O.N.U., în spiritul liniilor directoare stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, pentru trecerea la măsuri practice de reducere a cheltuielilor militare, a forțelor armate și armamentelor, de destindere militară în vederea sporirii încrederii și securității internaționale, a întăririi păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv a soluționat, de asemenea, probleme curente ale activității de partid și de stat interne și internaționale.

Partidul — forța înnoitoare a societății noastre

(urmare din pag. 1)

tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și aplicarea strategiei și tacticii partidului nostru. Realismul și discernămintul științific cu care au fost abordate problemele cruciale ale dezvoltării sociale, temeinicia opțiunilor, cutezanța soluțiilor preconizate, principialitatea revoluționară, spiritul creator, receptivitatea la nou și înaltul umanism al politicii partidului au relevat zi de zi contribuția și rolul decisiv ale secretarului general al partidului nostru, omul care simbolizează atît de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea întregului nostru partid.

În aceste zile, vibranta retrospectivă a trecutului național și marile comanda-mente ale viitorului se impun deopotrivă inimii și cugetului nostru. În asemenea momente solemne ne este cu atît mai evidentă legătura organică indisolubilă dintre trecutul, prezentul și viitorul patriei socialiste. Aniversarea a 57 de ani de la crearea partidului are loc în condițiile în care poporul român se află angajat în înfăptuirea obiectivelor stabilite de Programul partidului, de hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale. Trăim cu toții orele fierbinți ale unei istorii grăbite în care visele, fantezia și inapărările romantice se îngemănează cu simțul preciziei și al rigorii matematice. Avem de înfăptuit proiecte vaste care implică dezvoltarea puternică a forțelor de producție, prin intensificarea industrializării socialiste, prin modernizarea agriculturii, prin aplicarea la scara întregii economii a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, prin convertirea acumularilor cantitative într-o nouă calitate, prin fructificarea deplină a uriașului potențial uman și material de care dispunem. În fața noastră se conturează cu limpezime imaginea României de mine, a unei țări cu o dezvoltare medie, apropiată din punct de vedere economic de cele mai dezvoltate state ale lumii, o țară cu un grad superior de bunăstare și civilizație pentru toți membrii societății.

De 8 Mai, ziua creării sale, partidul comunistilor români se înfățișează în ochii întregii lumi mai puternic și mai unit ca oricînd. Cimentarea coeziunii societății noastre, a frăției dintre toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, reprezintă una din meritele fundamentale ale partidului nostru. De la constituirea sa și pînă în prezent, Partidul Comunist Român a militat neabătut pentru înlăturarea oricăror discriminări naționale, pentru lichidarea oricăror surse de șovinism și de

vrajbă națională, pentru asigurarea în modul cel mai deplin a egalității în drepturi pentru toți fiii țării, fără deosebire de naționalitate. Un factor decisiv în această privință a fost și rămîne repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, condiție de esență pentru realizarea unei egalități economice reale pentru toți membrii societății, pentru creșterea generală a nivelului de trai și civilizației al poporului pe întregul teritoriu.

Înrupat din lupta, munca și jertfa poporului nostru, Partidul Comunist Român își păstrează forța și veșnica lui tinerețe prin legătura nemijlocită și constantă cu masele populare, prin instituționalizarea muncii și conducerii colective la toate nivelurile, prin împletirea organică a activității sale cu cea a colectivelor de oameni ai muncii, prin permanența adîncire a democrației socialiste. Tinăr ca și anotimpul tinereții în care a fost creat rămîne partidul nostru și prin grija acordată structurii sale, prin creșterea numerică și calitativă a rîndurilor sale, prin continuarea îmbunătățirii a stilului și metodelor de muncă, prin atenția expresă pentru ridicarea nivelului de pregătire politică și ideologică a comunistilor, competenței lor profesionale, formării lor ca militanți politici, ca oameni cu un profil moral pe măsura exigențelor societății noastre.

Momentul aniversar ne prilejuiește deopotrivă o largă și emoționantă retrospectivă a activității desfășurate de partidul nostru, de marele om de partid și de stat, cîrmaciul destinului național și una dintre cele mai proeminente personalități ale vieții internaționale — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în domeniul relațiilor externe. La ora actuală, țara noastră se numără printre cele mai active forțe ale contemporaneității, înconjurată cu admirație, prețuire și îndreptățită speranță pentru înțelepciunea, justetea și promptitudinea politicii sale interne și internaționale, pentru marea sa contribuție la edificarea pe planeta noastră a unei lumi mai bune și mai drepte.

Pășind în cel de al 58-lea an al vieții sale, partidul nostru este mai puternic și mai viguros ca oricînd, cu o tinerețe veșnică ce-si trage seva din gîndurile, aspirațiile și faptele poporului din mijlocul căruia s-a născut, din concepția științifică ce-l călăuzește, din rațiunea și profundul său umanism, din munca, abnegația și puterea de sacrificiu pe care le închină României socialiste, demnității, libertății și fericirii omului societății noastre.

„Unde, în țară, n-au plecat oameni ridicați lângă flăcările noastre?!”

Douăzeci de ani să îți focul nestins în cuptoare și, cu chipul luminat de biruință, să treci printre oamenii orașului cu fruntea sus, ca unul care și-a făcut datoria. Aceasta este mândria tuturor celor de pe platforma oțelăriei numărul 2 din Hunedoara, numită, mai pe scurt, OSM-2, sau oțelăria nouă, deși această nouă oțelărie împlinește exact 20 de ani. În ceea ce mă privește, eu, Gheorghe Nistor, am venit aici, pe platformă, abia acum 10 ani și sint ceea ce se numește un oțelar tânăr. Muncesc, învăț și scriu poezii. În urmă cu câteva luni, tot în revista „Flacăra”, am mai publicat un reportaj despre trei dintre tovarășii mei de muncă. Iată de ce i-am auzit spunând că bine ar fi dacă aș mai scrie un reportaj despre ei. N-am stat mult pe gânduri și am așternut pe hirtie faptele și cuvintele lor. Fapte și cuvinte care sint, în aceeași măsură, și ale mele.

Am găsit de cuvînt că ar fi bine să încep prin a-l rușina pe maestrul principal Ștefan Tripsa, Erou al Muncii Socialiste, să-și aducă aminte clipele de început de-acum 20 de ani. L-am căutat la cabina sa, la capătul platformei, cabină pe-al cărei perete stau scrise două cugetări. Noi toți le știm pe de rost: „A gândi economic înseamnă a trăi!” și „Sortiment 100% înseamnă maturitate, competență și progres”.

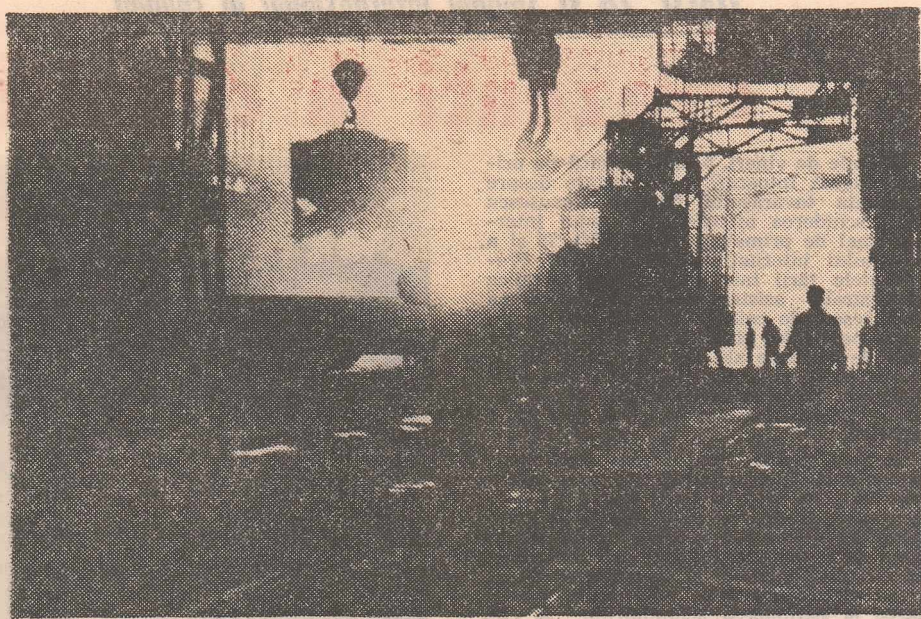
Oțelăria numărul 2, spune Ștefan Tripsa, a pornit în 1958. La 5 mai aveam să văd prima șarjă de oțel și pe oameni îmbrățișându-se. Închid ochii și îi revăd, oameni îmbrățișându-se printre flăcări. Se construiseră atunci cele mai mari cupatoare din țară, cupatoare de 200 de tone. Cum a pornit, e greu de spus în doar câteva cuvinte. Patria avea nevoie de oțel mai mult ca oricînd pentru toate ramurile industriale, o industrie care abia pornea la drum. Nu voi uita niciodată nopțile albe, sudoarea, grija ca fiecare lucru să fie bine făcut, nu de mintuală. Era oțelăria noastră, proprietatea noastră, locul nostru de muncă, arma noastră pentru lupta pe care voiam să o dăm, să arătăm întregii țări că sintem bărbați, bărbați adevărați. Iată, au trecut 20 de ani și oțelăria, fără să ne lăudăm prea mult, a ajuns să fie un exemplu pentru toate celălalte oțelării din țară. De aici, ca de la o mare universitate, au plecat înspre Galați și Tîrgoviște oameni priecupuți.

Aș vrea să numești, meștere Tripsa, una din satisfacțiile de neuitat trăite aici, pe platformă.

Timp de 4 zile și 4 nopți, la rînd, cu ani în urmă noi, o mină de oameni, am stat aici, pe platformă, la sudarea vetrei cuptorului numărul 1. Dormeam cu rîndul, care pe unde apucam, iar cînd ne trezeam, o luam de la capăt. Era un experiment, o invenție de-a mea, și trebuia neapărat să o verificăm. Reparam vatra cuptorului la cald. După 4 zile la ora 12,00 am început încălzirea. Mașina de șarjare așeza cu grijă fiecare troacă cu fier pe vatră. Simțeam respirația cuptorului cu toată ființa noastră. Nu ne păsa

de oboseală, de praf, de transpirație, de căldură, de flăcări. Așteptam cu înfrigurare clipa elaborării, cînd aveam să ne convingem de rezultatul unei munci încordate. La ora 0,45, cînd șarja era evacuată, am controlat de mai multe ori vatra, metru cu metru. Rezultatul întrecea toate așteptările. Nu știu cum și cine a adus cîteva sticle de bere. Pentru prima dată vedeam așa ceva în oțelărie. Era o liniște extraordinară. Parcă și-acum o aud, adică aud cum bătea inima în pieptul ficăruia dintre noi. Experimentul s-a extins, apoi, la toate cuptoarele. Am făcut vetre și la alte cuptoare din țară, apoi chiar și în străinătate. A fost invenția mea, dar meritul nu a fost numai al meu. Un ajutor deosebit l-am primit atunci din partea a doi meșteri mai în vîrstă, Iosif Iancu și Ion Ciocca. De la ei am învățat, cu adevărat, meseria asta, cea mai frumoasă din lume. Cum de mi-a venit în cap invenția? Simplu. Cînd faci un lucru din pasiune, ideea nouă vine de la sine. Cum am devenit Erou al Muncii Socialiste? Invenția a fost, sigur că da, o șansă, dar marea șansă a fost că am crescut într-un colectiv bine încheiat, iar un colectiv bun e ca pămîntul roditor. Am avut deci șansa ca printre oamenii acelui colectiv, cu care s-a pornit oțelăria noastră să mă număr și eu.

L-am căutat, în continuare, pe maestrul principal Victor Petroiescu. L-am căutat cîteva zile la rînd. Cînd îl întîlneam, mă tot amina. Dealtfel, ocupat este el întotdeauna. „Lasă, îmi zicea, acum nu am timp. Uite și tu cite am de făcut”. Toți oamenii, cum au un pic de timp liber, cînd oțelul clocotește în cuptor, sub supravegherea aparatelor de măsură, se ocupă de înfrumusețarea oțelăriei. Cu toții vor să fie ca nouă, ca atunci, la început. Se vopsesc macaralele, grilajele, balustradele, se șterge praful, se mătură platforma, liniile de rulare, cabinele. Apar lozinci și pancarte noi, peste tot e o larmă de mașini și oameni. Într-una din zile m-a oprit nea Arion Bucur, toptor șef la cuptorul numărul 5, unul dintre cei mai vechi oameni din oțelărie. „Să fi văzut tu, mai Nistore, oțelăria acum 15 ani, să zicem. Nu cred că îți mai ardea să stai pe aici. (Înghit în sec, puțin cam supărat, dar îl las pe nea Arion să-și continue ideea, adică spusa.) Pe atunci se munca, nu glumă. Și azi se munceste, nu zic ba, dar altfel. Eram 5 oameni la cuptor și trăgeam pe rupte. Totul se făcea manual. Unelele de bază erau lopata, ranga, barosul, mătura și roaba. Reparația, ajustarea, materialele totul se făcea manual. Acum mașina de șarjare face aproape totul. De mașină de ajustare, nici vorbă. Acuma, fără ea, nici nu se concepe întreținerea cuptorului. Mînași de greutate muncii, oamenii au descoperit noi metode de lucru, au inventat mereu cite ceva. De exemplu, plugul de făcut curat în fața cuptorului, buncărele de dolomită pentru prăguri, pickahmerul cu aer pentru demolarea șticului, apoi fiatul pe șenile, care face aproape toată munca de sub cuptor. Acuma totul tînde

să devină automat, iar în viitor oțelării trebuie să vină la lucru doar cu rigla de calcul. Mă bucur, mă Nistore, mă bucur din plin că am ajuns să văd oțelăria așa cum ne-am dorit-o, modernă și eficientă”.

Pornit în căutarea maestrului Victor Petroiescu, i-am întrebă și pe alții, ce anume simt ei la aniversarea celor 20 de ani, ce vor să se știe despre ei. Dacă aș transcrie tot ce mi-au spus tovarășii mei de muncă Cornel Ardeleanu, Constantin Colaciu, Paul Orelt, Ionel Prodan, Mircea Ungureanu, Barbu Enache, Ion Cloșca, Vasile Bombă, Marin Găină, subinginerii Tisăliță, Onciu, să ajunge la un reportaj uriaș, o adevărată carte a gândurilor. „Ce treabă ai tu cu maestrul Petroiescu?” — m-a întrebat inginerul Mihai Chețan. Mihai Chețan a fost mai întii lăcătuș, aici, la oțelărie, apoi a făcut liceul la seral, de unde s-a dus mai apoi la facultate, la București. De peste 10 ani s-a reîntors printre noi. Acum e șef de schimb pe oțelărie. Într-una din duminici, deși era ziua sa liberă, a stat 8 ore pe bolta încinsă a cuptorului pentru înlăturarea unei avarii. Îl întîlnesc, în sfîrșit, pe maestrul Victor Petroiescu, adică, în sfîrșit, are timp și pentru mine.

Sînteți, tovarășe Petroiescu, secretarul comitetului nostru de partid, dar sînteți și maestrul principal la blocul 2 cupatoare. Prin ce se exprimă înalta dăruire muncitorească a acestui harnic colectiv? — Prin tot ce a făcut și face, zi de zi, de 20 de ani încoace, prin perfecționarea metodelor de lucru cu oțelul și prin aducerea acestei oțelării la un nivel competitiv, ca rezultate, cu alte oțelării din lume, chiar cele mai avansate. În cei 20 de ani, prin pricepere, hărnicie, dăruire colectivă a dat țării peste 40 milioane tone de oțel, producție care nici măcar nu putea fi imaginată în trecut.

Vorbim despre aniversare, dar să vorbim și despre nivelul de trai al muncitorilor din Hunedoara.

La pornirea oțelăriei, mulți locuiau la periferia orașului, în cartierele Stufit și Bataga. Gospodăriile din aceste cartiere,

care au dispărut acum 10 ani, erau improvizate. Se trăia foarte greu acolo. În vremea aceea, problema locuințelor era destul de grea la Hunedoara. Astăzi, toți muncitorii noștri, dar absolut toți, au casă, proprietate personală sau apartament dat de stat. Pe locul unde erau Bataga și Stufitul au fost plantate grădini cu pomi fructiferi. În concluzie, mai mult oțel înseamnă un ridicat nivel de trai, civilizație, bunăstare.

Care este mîndria cea mai de seamă a acestui colectiv pe care dumnea-voastră îl cunoașteți încă de pe cînd se închea?

Cea mai de seamă mîndrie a noastră: munca de zi cu zi și rezultatele obținute. Dar aș mai adăuga ceva. Aici, pe platforma oțelăriei care își sărbătorește 20 de ani de la prima șarjă, au crescut oameni de-o foarte mare valoare în domeniul siderurgiei. L-aș aminti, ca să nu plec prea departe, pe actualul director al combinatului, inginerul Sabin Faur, care a fost șeful oțelăriei. De ce să nu-l amintesc și pe primul șef de secție, inginerul Gheorghe Rădulescu, astăzi director la Întreprinderea de aluminiu din Slatina... Tot șef al secției a fost și inginerul Mircea Penescu, azi director tehnic al combinatului nostru. Aici, pe platformă, lîngă umărul lui Tripsa, a muncit și Alexandru Stoica, astăzi oțelar și Erou al Muncii Socialiste la Galați. Tot de aici s-a ridicat și inginerul Dan Constantin, șef de secție la Oțelăria electrică din Tîrgoviște. Dar unde în țară, n-au plecat oameni ridicați lîngă flăcările noastre?! L-am invitat la o mică discuție și pe inginerul Alexandru Dragotă, șeful secției. A fost cel mai concis: Foamea de oțel a țării se astîmpără prin munca noastră de zi cu zi. Știm foarte bine acest lucru. Țara poate fi sigură că noi, oțelarii Hunedoarei, ne vom achita și în continuare de această importantă sarcină. Cam alt, Nistore, că nu prea am timp, vezi și tu cite trebuie la o aniversare.

GHEORGHE NISTOR ■

Corneliu Patraș, pomicultorul a trei județe

În 1959, în ziua de 11 octombrie, și-o amîntește și acum, a coborît pe peronul gării Focșanilor și-a mers drept la sediul I.A.S.-ului la care fusese repartizat, ca absolvent al Facultății de horticultură din București. Avea I.A.S.-ul, pe atunci, o livadă de 96 de hectare, peri și caiși dar mai ales meri, a căror producție trebuia să umbli cam mult printre pomi s-o descoperi fiindcă nu se ridica la mai mult de două ori trei tone la un hectar. Ingerul Cornelii Patraș găsea la Focșani oameni a căror opinie, fără să fie ei niște specialiști, se și formase, potrivit convingerii — mai generale pe atunci — că în Vrancea nu horticultura ci numai viticultura poate găsi loc prielnic, datorită curenților reci de aer care bintule pe-aici. Din această cauză, spuneau ei, pomii înfloresc frumos și promițător dar nu leagă după aceea rod. Poezia livezii albe din marginea Focșanilor se încheiase, într-adevăr, cîteva ani la rînd, în proza amară a rezultatelor slabe.

„Am pus la punct ce aveam, zice acum inginerul Cornelii Patraș, și m-am îngrijit de extinderea livezii pînă la 347 de hectare, cite are azi”. Nu merii erau de vină, nici curenții de aer, nici pămîntul. Îngrijită, livada a ajuns la producția de 18-20 de tone la un hectar și chiar mai mult decît atît, pe unele suprafețe, astfel încît de trei ori ferma a fost declarată frunțasă pe țară și tot de trei ori I.A.S.-ului Focșani i s-a atribuit, pentru producția de fructe, deci pentru rezultatele strălucite obținute de ferma nr. 2, Ordinul Muncii clasa I. Dealtfel, ferma condusă de inginerul Patraș a început să fie cunoscută nu numai pentru producțiile mari ci și pentru rentabilitatea sa, la mia de lei venituri banii cheltuiți fiind, în fiecare an, mai puțini.

— Și șef cum spuneți că ați ajuns? Nu erați „șef” conducînd ferma nr. 2?

— Ei, mi-a răspuns Cornelii Patraș,

acum, ca să zic așa, sint un șef mai mare. Dar, lăsînd gluma la o parte, trebuie să vă spun că nu altfel, îmi închipui, decît pe urma bunelor rezultate pe care le-am obținut aici — nu eu; noi toți, vedeți bine — ferma nr. 2 a I.A.S.-ului Focșani a devenit, nu demult, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Vrancea. La fosta fermă pe care o aveam în grijă pînă acum, s-au adăugat ferma de la Dragoslaveni, pepiniera de la Hanu Conachi, din județul Galați, și încă o pepinieră, aflată tot aici, la Focșani. Cu totul, avem acum 537 hectare de livadă și 90 de hectare pepiniere. Stațiunea noastră are sarcina de a îndruma și răspunde de pomicultura din trei județe, Vrancea, Galați și Brăila, din sectoarele de stat, cooperatist și particulare.

— Era mai ușoară viața înainte, orice-ați zice!

— Nu zic nici eu că nu era mai ușoară dar acum, fiind mai grea — și avînd norocul să mă ocup de ce mi-a plăcut mie mai mult dintre lucrurile lumii, pomicultura — este și mai frumoasă. Trebuie să vă spun însă că și ajutoarele sint mai multe, fiindcă înainte, la fermă, doar trei oameni eram stabili, eu, tehnicianul Nicolae Olaru și economistul Constantin Liciu, restul erau sezonieri. Acum, la stațiune, lucrează 28 cu totul, dintre care vreo patru, deocamdată, la cercetare.

— Că veni vorba: ce-am putea afla despre lucrul — nu neapărat rezultatele — cercetătorilor de-aici? Vă-ntreb așa, puțin neîncercător, pentru că, spuneți, stațiunea a fost înființată nu demult.

— Ar fi să mint, și mie nu-mi place să mint, că, deși fără vreo venerabilă experiență, am fi ajuns la rezultate excepționale. Fiindcă eu aș vrea tare mult ca rezultatele noastre să poată fi numite astfel. De-aceia vă spun: colectivul nostru e abia în formare. Mai avem încă posturi vacante și, n-ar trebui să mire

pe nimeni, nici măcar nu ne grăbim să avem schema completă. În privința aceasta, dealtfel, am primit aprobarea și înțelegerea deplină a organelor județene de partid, care mi-au lăsat mină liberă să-mi caut singur oamenii. Și am ales dintre tineri absolvenți de facultate pe cei ce, m-am interesat și am ajuns să mă conving, își iubesc meseria, iubesc merii, și perii, și caișii, și vișinii, așa cum își iubesc lucrul lor cel care scriu cărți ori cei care îi vindcă pe oameni de boli, în sfîrșit toți cei care muncesc cu plăcere și cu bucurie pe lumea asta. Dar colegii mei sint tineri, cum am zis, abia au venit.

— Înțeleg, nu pot să notez nimic despre munca de cercetare... Dar despre vișini?

— Nu e nici un secret că la noi vișinul rodește la ora actuală foarte slab, că dă abia vreo șapte-opt sute de kilograme la hectar. Tendința e de a-l face să producă 10-15 tone. Printre obiectivele stațiunii noastre intră, de aceea, și selecționarea unor soiuri valoroase de vișini din zona Vrancei. Întîmplător, de problema aceasta m-am ocupat și mai înainte, ca șef de fermă și cunoscut, vă rog să mă credeți, vișinii din Dumbrăveni, Cîmpianca, Urechești sau Panciu așa cum știu culoarea ochilor mei. Afirm, de aceea, că există aici, în Vrancea, un vișin a cărui putere de rodire se ridică la zece tone pe un hectar, că este foarte rezistent la boli, deci nu necesită atîtea tratamente chimice cit se aplică în mod obișnuit și că, vișinele acestea fiind foarte dulci, în procesul de industrializare a lor se cere zahăr cam cu jumătate, am calculat, mai puțin decît în industrializarea altor soiuri. Așa am amănuntul foarte important — fiindcă, oricît am face noi agronomie modernă, nu trebuie să uităm că trebuie să ne păstrăm cit mai aproape de mersul firesc al lucrurilor, acela pe care-l dă însăși natura — adaug așadar că soiul acesta de vișin poate fi recoltat mecanic iar nu, așa cum se procedează prin alte țări și chiar la noi, prin unele locuri, prin tratate chimică. În fine, trebuie să mai arăt, soiul acesta e verificat, se înmulțește în Vrancea și s-au trimis puieți aproape tuturor stațiunilor din țară, pentru a studia comportamentul în alte

zone climatice și a hotări asupra extinderii lui.

Stațiunea de la Focșani, înființată prin Decretul prezidențial nr. 32 din 1 martie 1977, cuprinde, după cum se vede din chiar denumirea sa, obligația unei îmbinări trainice între munca de cercetare și cea de „producție pomicolă”. În privința aceasta, aflăm, în cursul anului trecut ea s-a situat, prin producția de 18 tone fructe la hectar, pe locul al treilea în țară, după Vonești și Fălticeni, în ceea ce privește binefiicul rezultat clasîndu-se totodată pe locul frunțas. Ea asigură piețele în primul rînd ale celor trei județe, Vrancea, Galați, Brăila și exportă pînă în Italia, Olanda, Franța. Cercetare, așadar, și producție. Dar mai este ceva.

În „Volga” inginerului Cornelii Patraș, un miros înțepător, de substanță chimică, răzbate dinspre o pată cafenie, întinsă pe bancheta din spate. Asta ce e?, întreb. Asta, zice el, mai în glumă mai în serios, este o altă sarcină a stațiunii noastre, asistența tehnică pe care trebuie s-o acordăm pomicultorilor. Alaltăieri am fost în comuna Reghiu, la un țăran, Ion Diaconu, vechi pomicultor, care m-a rugat să-i dau un sfat și să-l ajut cum pot, fiindcă livada lui, mică, de vreo sută de pomi, a fost cuprinsă de mușchi și de licheni. Eu zic că s-a întîmplat necazul pentru că pomii sint chiar în coasta unei păduri. I-am dus omului niște substanțe, să-și stropască pomii, și-o sticlă s-a vărsat. Mulți apelează la noi, au aflat din ziarul „Mileovul” că pot să ni se adreseze cu asemenea probleme stațiunii și, bineînțeles, îi ajutam. Asta e.

În 1958 cînd, tînăr absolvent de facultate, venise aici, la Focșani și se hotărîse să arate mai vîrstnicilor săi colegi că o livadă despre care toți spuneau că e nerentabilă poate deveni cu timpul cea mai rentabilă din țară, inginerul Cornelii Patraș a cunoscut o fată, Dida, care avea să fie soția sa. Ei bine, și odată, la o întîlnire, își amîntește, neavînd chiar în ziua aceea bani ca s-o invite la o cofetărie, a scos din buzunarul hainei un măr frumos, roșu, ionatan, și i l-a întins.

Viața lui, toată, a rămas cuprinsă în gestul acela tandru.

DUMITRU ELIADE ■

Participarea la beneficii

Constantin Georgescu, secretarul comitetului de partid al întreprinderii de utilaje și piese de schimb din București, numită mai pe scurt I.U.P.S., a ținut să precizeze încă de la bun început că recentele măsuri privind participarea la beneficii a tuturor oamenilor muncii, în raport cu contribuția directă adusă la creșterea fondului de beneficii, au fost primite cu un deosebit interes, declanșând, după chiar expresia sa, două dintre cele mai importante pirghii ale procesului de producție: cointeresarea și gîndirea tehnică a întregului colectiv și a fiecărui muncitor în parte. „Prin aceste măsuri, a continuat interlocutorul nostru, care viu și se adaugă perfect la extinderea acorului global, s-a creat cadrul ideal pentru manifestarea mai deplină a unei relații destul de simple: muncim mai bine, trăim mai bine, gîndim mai mult, cîștigăm mai mult. Nu este vorba deci de o suplimentare a efortului fizic, ci de un efort de gîndire tehnică prin care să reducem cheltuielile materiale, să creștem productivitatea muncii, să îmbunătățim calitatea produselor. La timpul potrivit, colectivul nostru a făcut dovada capacității sale de gîndire tehnică. O va face și acum”.

La ce anume se referea Constantin Georgescu?

Aflată în vecinătatea a trei colosi, aceștia fiind Institutul politehnic, Semănătoarea și Întreprinderea de confecții și tricotaje, I.U.P.S.-ul, ca o unitate ceva mai mică, n-a avut, ca să zicem așa, o viață tocmai ușoară. Altfel spus, nu de puține ori s-a vînturat părerea că I.U.P.S.-ul să-și restrîngă activitatea, ba chiar să se transforme într-un fel de atelier anexă ale IREMOAS-ului, de exemplu. „Dacă s-ar fi întimplat așa ceva, ni s-a destăinuit maestrul Ion Nanu, președintele comitetului sindicatului pe întreprindere, eu, om în toată firea, aș fi plîns de ciudă. Pentru mine și pentru mulți alții, această întreprindere înseamnă totul, chiar viața mea, fără nici o exagerare. Am intrat pe poarta ei, ca ucenic, exact în anul naționalizării. Am crescut odată cu întreprinderea. Dacă am fi trecut sub altă firmă, s-ar fi zis despre noi că n-am fost în stare să-i apărăm numele și tradiția. Singura noastră șansă era aceea de a produce utilaje și instalații care, prin unicitatea lor, să ne dea dreptul de a rămîne în continuare sub chiar numele nostru. Producem astăzi aceste utilaje și instalații”.

Amintindu-și acele momente, Constantin Georgescu afirmase deci că, la timpul potrivit, muncitorii I.U.P.S.-ului au făcut dovada pregătirii, a conduitei lor tehnice și profesionale. „Ne-am propus să fabricăm noi înșine, prin gîndirea noastră, ca proiect, concepție și execuție, utilaje și instalații necesare industriei de prelucrare a lemnului și industriei cimentului, linii complet automatizate, competitive atât pe plan intern, cit și extern, unde exportăm în 14 țări”.

Așadar, cum se va alcătui fondul de participare la beneficii într-o astfel de întreprindere cu un astfel de colectiv, sau, cu alte cuvinte, care sînt măsurile concrete pentru creșterea substanțială a fondului de participare la beneficii?

Apelînd nu doar la cifre, așa cum ne-am fi așteptat, Florin Dafin, directorul comercial al întreprinderii, ne-a declarat că anul trecut I.U.P.S.-ul a înregistrat un beneficiu suplimentar de 5 milioane lei. „Putea fi chiar și mai mare, a continuat Florin Dafin, dacă cheltuielile neproduc-

● La I.U.P.S. București, deocamdată, 150 de propuneri și soluții pentru a face munca mai spornică

tive nu erau și ele destul de mari. Dacă ne uităm pe cotele care alcătuiesc fondul de participare la beneficii, reducerea cheltuielilor de materiale asigură o cotă de pînă la 25 la sută. Este deci procentul cel mai mare, iar noi în această direcție trebuie să acționăm. Asigurînd o reducere substanțială a cheltuielilor, vom observa, tot dintr-o analiză simplă a fondului de beneficii, că avem toate șansele de a obține și cealaltă cotă, cea care decurge din depășirea planului la producția fizică, inclusiv cea netă. Merg mai departe și spun că beneficiul de anul trecut putea fi mai mare dacă s-ar fi asigurat o aprovizionare ritmică a fiecărui loc de muncă, sau dacă furnizorii ne-ar fi oferit tabla și profilurile de laminate la dimensiunile solicitate de noi. Am punctat deci greu-

tățile ivite atât în organizarea producției, cit și în relațiile noastre cu furnizorii, greutăți care au afectat creșterea productivității muncii prin efectuarea unor operații tehnologice de ajustare a materiei prime, sau prin nefolosirea la maxima lor capacitate a mașinilor. Analiza de anul trecut, pentru pregătirea producției din acest an, a căutat să înlăture astfel de pierderi. Deși ne aflăm încă la început de drum, adică roadele nu s-au arătat întru totul, putem raporta realizarea unui beneficiu suplimentar în primul trimestru al anului în valoare de 1,5 milioane lei, cifră care, după calculele noastre, în actualul trimestru se va mări, astfel încît la sfîrșitul acestui an să putem înregistra un substanțial fond de participare la beneficii”.

Inginerul Georgehe Breslașu, șeful biroului de proiectare-documentare, avea să concretizeze și mai mult spusese de pînă acum ale interlocutorilor noștri. „După analiza producției de anul trecut, principalele sectoare în care ne-am propus să acționăm sînt cel al reducerii consumurilor de metal și cel al creșterii productivității muncii. Am mobilizat în acest sens o adevărată armată de muncitori specialiști, maiștri, tehnicieni și ingineri și am revăzut peste 70 la sută din tehnologiile aplicate la produsele de pondere. Acțiunea nu s-a terminat, ea este în continuă desfășurare, iar recentele măsuri de participare a oamenilor muncii la beneficiile întreprinderii vor stimula și mai mult această căutare a noului, a îmbunătățirii procesului tehnologic, a perfecționării produsului nostru. Într-un rîstimp extrem de scurt, aproape 150 de oameni au venit cu o sumedenie de propuneri, unele vizînd reducerea cheltuielilor materiale, altele creșterea productivității muncii. La mașina dublă de profilat panouri pentru mobilă, numită tehnic MDP-12, maestrul Leontin Boca a propus și a executat o roată din textolit, roată care

înainte se făcea din bronz. S-ar părea că nu e cine știe ce mare izbîndă, dar, menținîndu-se, ba chiar perfecționîndu-se parametrii tehnici și funcionali, MDP-12 costă mai puțin. Maistrul Ilie Ganea a confecționat o serie de scule și dispozitive de înaltă tehnicitate. Cu un astfel de dispozitiv sînt executate, de exemplu, trei repere într-o singură operație tehnologică, de unde se subînțelege că a crescut productivitatea muncii. Prin îmbunătățirile propuse și duse pînă la îndeplinire, Constantin Cucu realizează la preincalzitoarele de ciment, utilaj exportat în 14 țări ale lumii, o economie totală de 60 de tone de metal. Florian Baicea a conceput o nouă metodă pentru croirea unor cilindri din alamă. La instalațiile numite aschiitoare pentru focătura de lemn și mori pentru mărunțirea lemnului au fost aduse îmbunătățiri și perfecționări care au redus greutatea acestora, au mărit parametrii de funcționare și au redus consumul de energie electrică. La oțelărie, subsemnatul și inginerii Simion Veliciu, Constantin Nedelescu și maestrul Alexandru Nicolae am pus la punct un nou sistem de turnare a pieselor de oțel, mai exact spus a plăcilor răcitor grătar și traverse pentru industria cimentului, în coji cu nisip peliculizat. Piesele ies netede, exact la dimensiunile necesare, astfel încît s-a redus mult, aproape total, prelucrarea lor după turnare. Înregistrăm, și în acest caz, o creștere a productivității muncii și o economie de metal. Sînt doar cîteva din cele aproape două sute de perfecționări tehnologice pe care le-au gîndit, le-au propus și le-au executat muncitorii noștri. Rezultatele aplicării lor vor apărea în decursul acestui al doilea trimestru cînd vom depăși, desigur, beneficiul realizat în primul trimestru al anului”.

Acestea sînt, așadar, cîteva din argumentele care l-au îndreptățit pe Constantin Georgescu, secretarul comitetului de partid, să afirme că muncitorii I.U.P.S.-ului au făcut dovada capacității lor de gîndire tehnică și o vor face și acum, stimulați de recentele măsuri privind participarea la fondul de beneficii al întreprinderii lor.

VICTOR NIȚĂ ■

Ilie Ganea

Leontin Boca

Florian Baicea

Acea luptă continuă cu timpul, cînd minutele pot salva o viață

— Într-o zi, pe la șapte dimineața, „traficul” nostru primește un apel urgent de la Tîndărei, din partea spitalului. Eu, cum aud ceva de Ialomîța, tresar, pentru că sînt de fel din Călărași. Ei bine, Tîndăreii nu solicita ajutorul: aveau un accidentat care trebuia transportat cît mai repede la „urgenta” din Capitală...

— Cît durează pregătirile pentru decolare?

— Treizeci de minute, dar după o experiență de ani, poți reduce jumătatea de oră la douăzeci de minute. Contează foarte mult. L-am asigurat pe chirurgul care ne chemase că pot să fac drumul pînă acolo și înapoi, la București, în 40 de minute. În sfîrșit, ajung. Era vorba de un muncitor care lucra la rețele electrice, și în cel mult două ore trebuia să fie pe masa de operație. Chirurgul Socoteanu care stătea la capul accidentatului îi vorbea întruna să vadă dacă intră în comă. Omul pierdea sînge, zăbîndu-se între viață și moarte. Încercam să mă concentrez cît mai bine la parcurs, deși eram impresionat. Am ajuns la timp. După trei luni, aflîndu-mă prin zona Tîndăreii, m-am întîlnit cu omul acela care nu știa cum să-mi mulțumească. Însă faptul că trăia, că se simțea bine, ținea locul omicărui mulțumiri. (Matache Russe, pilot-comandant de bord)

La Băneasa, „la umbra” aeroportului mare, „de linie”, unde iarba este mai înaltă și mai deasă, observi încă de pe șoseaua ce duce spre Ploiești, niște mîgdele în formă de avion pe trupul cărora se află cunoscuta emblemă a salvării, o cruce roșie. Este flota Aviasanului, una din ramurile aviației utilitare. Este o instituție ai cărei oameni își desfășoară activitatea sub semnul anonimului, deși performanțele lor sînt

strîns legate de performanțele medicilor de la urgență, mai limpede, de salvarea vieților omenești, viețile aflate într-o dramatică luptă pentru supraviețuire.

— Cum ați ajuns în aviația utilitară, tovarășe Cicoș?

— Cum am ajuns, de fapt, în aviație! E o poveste. Pe scurt: absolut întîmplător. Mi-era frică de zborul cu avionul, dar am văzut într-o zi un film care mă impresionase pînă la lacrimi. Și știți ce-am făcut atunci? L-am mai văzut o dată. Apoi am jurat să port toată viața mustață, cum avea actorul acela care îmi plăcuse, și să fiu pilot de vîntătoare. Mustața am, pilot am fost și sînt încă. Mai exact, instructor, iar în Aviasan am 18 ani vechime.

— Dumneavoastră aveți o situație mai ciudată: de fel sînteți oltean, figurați pe schema detașamentului Aviasan din Cluj-Napoca, aveți familie la Tirgu Mures și de muncit, muncii la București. Cum se explică toate acestea?

— Am lucrat peste tot, și la Cluj-Napoca și la Tirgu Mures, era cît pe aci să lucrez și la Constanța, însă treaba asta mi-a scăpat, și acum sînt la București. Mai mult am stat la Tirgu Mures. Încolo fiecare drum înseamnă o poveste prea lungă.

— Ce înseamnă cei 18 ani de Aviasan?

— Vreo 8.000 ore de zbor, și, desigur, mii de vieți salvate. Nu-i lipsă de modestie, ci măsura muncii noastre. Bineînțeles, să nu exagerăm, cînd spunem vieți salvate, spunem vieți posibil de salvat. Dar în ceea ce ne privește pe noi, piloții de la Aviasan, facem tot posibilul ca bolnavul să aibă cît mai multe șanse.

— Ce calități în plus i se cer unui pilot de la aviața sanitară?

— Să cunoască navigație și, în plus,

foarte bine, geografia țării. Să cunoști fiecare comună, să știi cum să aterizezi, ce posibilități de decolare ai, să faci adevărate minuni cînd vremea este imposibilă, pentru că bolnavul nu trebuie să aibă parte de șocuri. Prin minuni înțeleg că experiența și dibăcia pilotului, în asemenea cazuri, contează foarte mult.

— Ce caz v-a rămas în minte și azi?

— Două mai mici, ca să zic așa. Odată veneam de la Tirgu Mures la București cu un bolnav. La aterizare mă trezesc că nu-mi iese o roată. Legătura radio nu mergea. Era prin 1957 și nu eram utilaj ca azi. Pe aeroport, cei de jos îmi semnălizau să nu cobor că nu ieșise o roată. Mersi, știam și eu, dar nu puteam să mă învîrt la infinit, cu bolnavul care începea să intre în panică. Și am aterizat foarte bine așa, pe o roată, iar pagubele aparatului au fost neînsemnate. Bolnavul, Argint îl chema, Argint și nu mai știu cum, s-a făcut bine și cînd m-a văzut mi-a spus: „Știam eu că nu e bai cu matală!” Era un fel de a mulțumi.

— Și al doilea caz mic?

— Simplu: am stat cinci ore în aer, cu bolnavul în spate, pentru că plafonul norilor era prea jos. Am zburat peste munți să caut o trecere, de la Valea Oltului pînă la Brețcu, unde am și găsit-o pînă la urmă.

— Acum sînteți instructor. Ce înseamnă asta, ce calități presupune să ai?

— Multă experiență, spirit de observație, rapiditate în intervenții și multă obiectivitate. Și, mai nou, m-am reprofilat pe elicoptere.

Camera piloților este un fel de sală de așteptare a piloților. Fiecare își rezolvă treburi curente și... așteaptă misiunea. Ilie Adrian este tînăr în zbor, n-are decît 200 de ore și azi e „de program pînă la prînz”. Ieri însă a avut o zi mai grea, cu neprevăzut. „A trebuit să ducem medicamentele în deltă și să aducem niște probe. Cît despre aviație, trebuie să vă spun că la mine este o chestiune de tradiție: tata a lucrat ca

mecanic de bord 36 de ani”.

Printre cei prezenți, și două fete. Mariana Timariu are 6 ani „în zbor”, a făcut planorism, este de doi ani în Aviasan, este căsătorită (soțul e controlor de trafic aerian la Otopeni) și face parte, împreună cu colega ei, Viorica Nuță, din prima promoție de fete pilot din România.

— Singură pe avion ați fost?

— Nu. Deocamdată și eu și Mariana sîntem doar copiloți. După ce le învățăm pe toate și facem și 300 de ore de zbor ajungem și piloti.

— Cum a fost prima zi la Aviasan?

— Este dureros cînd vezi că un om se chinuiește. Am încercat senzația neputinței: să vrei să ajuți și să n-o poți face. Am înțeles încă de la acei prim zbor că noi avem alte mijloace să-i ajutăm. Acea luptă continuă cu timpul, cînd minutele pot salva o viață.

Atunci cînd stăteam de vorbă cu pilotul Russe Matache, a trecut pe lingă noi un omuleț care aruncă o vorbă: „numai cu piloții vorbiți, tovarășu’, parcă noi, mecanicii, am fi ai nimănui și de umplutură!” La sfîrșit, e drept, la sfîrșit, l-am căutat și l-am găsit: „Am aruncat și eu o vorbă acolo, dar să știți că așa e!” Se numește Iuliu Buryan. E un ardelean mic la stat, dar cum îmi spusese și ceilalți, foarte bun mecanic. „Ce poate să spună un mecanic după 27 de ani de meserie? Dar ce nu poate! Eu răspund, vorbesc în numele mecanicilor acum, deci, răspund de starea aeronavei pînă la întoarcerea din misiune. În 27 de ani n-am avut nici o reclamație din punct de vedere profesional. Pilotul pleacă să salveze o viață, eu răspund pentru amindoi. V-am spus vorbele acelea, ca să știe lumea că și noi muncim cu aceeași pasiune și răspundere. Că și pe noi ne interesează soarta bolnavilor transportați pe care, citeodată, îi ducem atent, cu brațele noastre pînă la mașină. Avem și noi oameni, mecanici, foarte vechi aici și foarte buni, și, ziceam eu, că și despre ei merită să se știe.”

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ce ar trebui să știe gospodarii piețelor din Ploiești:

Cumpărătorii nu trăiesc doar în centrul orașului

Un univers agitat, plin de culori, sunete și mirosuri. Am putea spune parfumi, fiindcă sînt în jur și multe flori dar usturoiul verde sublimează totul și te face să gîndesti la o felie de brînză proaspătă pe care nici nu trebuie să o cauți mult fiindcă există și ea, din belsug, acolo unde o știi de obicei, adică la raionul specializat. Sîntem, firește, într-o piață.

Unii spun că o piață arată deosebit toamna cînd toate roadele pămîntului sînt mai bogate și culorile acestora sînt bine coapte în cuptorul de aur al soarelui, dar vizitînd marea piață a Ploieștiului, despre ea este vorba, te întrebîi ce eustur are ea acum în primăvară cînd totul în jur respiră a prosoptime, cînd belsugul are senzorii cîi se poate de concrete? Nici unul! Și cu toate că nu ne ocupăm de aspectele, să le spunem estetice, trebuie totuși să mai adăugăm ceva și anume că o piață plăcută oferă vizitatorului un sentiment tonic, îl îndeamnă să fie bine dispus. Ceea ce se și întimplă în această dimineață de duminică cu majoritatea cumpărătorilor aflați acolo. Și în atari condiții o anchetă despre aprovizionarea și funcționarea unei piețe decurge cît se poate de normal. Iușitit adică.

Te întimplîi la intrare un mercurial unde sînt afisate preturile produselor: pe trei categorii. În mod firesc preturile sînt repetate la majoritatea tonetelor și este bine că există aceste diferențieri care stimulează producătorul să desfacă mărfurile cele mai bune. Spațiul dotat cu tonete deschise este ocupat de către producători individuali. Există firește și tonete ale unor C.A.P.-uri dar, uneori, acestea nu reușesc să-și asigure cea mai îmbietoare prezentare. Am luat două cazuri pentru comparație. Dobra Andronof desfăcea produse din grădina proprie: salată verde, ceapă și usturoi și într-un spațiu de vreo doi metri făcuse pînă la ora 8 a dimineții o vinzare de citeva sute de lei. Alături, la doi pași, Floarea Stan care reprezenta C.A.P.-ul Pucheni, într-un spațiu mult mai mare și cu mult mai multe mărfuri, vînduse în aceeași perioadă doar citeva legături de ceapă. Explicatia? În primul caz mărfurile erau la vedere și bine spălate, pe cînd produsele C.A.P.-ului se vedeau în lăzi așa cum au fost scoase din brazdă. Este un aspect al lipsei de interes și inițiativă pe care l-am întilnit și în alte cazuri, fapt care pînă la urmă afectează nu doar cistigul producătorului, ci și buna aprovizionare a cumpărătorilor. Multe C.A.P.-uri au repartizate spații comerciale în pietele mai noi ale orașului, adică mai la îndemîna cumpărătorilor, dar, într-o inexplicabilă inerție, preferă să desfacă aici în centru — și am văzut cum — unii delegați dovedind un interes doar pe jumătate, adică duc mărfuri la oraș și cam atît fiindcă unde și cum trebuie vîndute rămîne la voia întimplării.

Dincolo de acest neajuns, piața, cum

spuneam, este bine aprovizionată. Și o spun în primul rînd cumpărătorii. Familia lăcătușului Ion Răducanu locuiește chiar lîngă piață; din balconul apartamentului acesteia am prins pe pelniculă imaginea tonetelor încărcate.

— Vă place piața noastră?, întrebă gospodina. Este totdeauna așa, găsim de toate și toate mărfurile sînt proaspete. Cu o sută de lei am cumpărat carne, brînză și legume, și citeva flori. Voi găti pentru două zile și sîntem 6 la masă. Mărfurile alimentare le cumpărăm din hală. Ați vizitat-o?

Firește, marea piață a orașului înseamnă în primul rînd celebra hală încăpătoare și bine garnisită. De la peste pînă la carne proaspătă de pui și de la gemul de mere pînă la sucul de ananas. Vînzătorii expun în tonele curate, sînt politicoși — dealtfel ei știu că hala este aproape zilnic vizitată de reprezentanți ai vieții publice. Recent aici s-au demarat lucrări de modernizare și imbogățire a sistemului frigorific, astfel că în curînd se vor putea păstra în pivnițele sale mărfuri congelate. Fiind bine organizată în hală vînzarea este mare. „Peste un milion de lei în cea mai

slabă zi” — ne comunică Marin Constantinescu, director adjunct al I.C.S.-ului, și nu are deloc aerul că vrea să se laude. „Întrii aici — declară Mariana Cristinescu, macaragiul la uzina „1 Mai” — și cumperi mai mult decît ti-ai propus. Adică vezi lucruri de care poate ai uitat și tu le reamîntești acum. Uitați-vă, am două sacose pline”.

Am întilnit însă și cumpărători nemulțumiți. Victor Negoescu o suplinea în această zi pe soția sa. „Am luat carne, ardei gras, piine, salată, roșii, zarzavat de supra, ridichi și citeva flori. Am găsit de toate, nu zic nu. Numai că eu stau în cartierul Nord, blocul 110, și de acolo pînă aici e puțin drum”. „Și eu stau tot în Nord — spune Ene Aurelia, operatoare la rafinaria Brazi. Vin aici și mă aprovizionez pentru mai multe zile. Este destul de greu așa încît folosesc duminicile cînd am mai mult timp și pot să mi-l pierd prin autobuze”. Cumnatul lăcătușului Ion Răducanu aflat în vizită la familia de care am amîntit mărturiseste că înainte de a urca aici scările a fost în piață și în hală. „Stau într-un cartier nou, Vest,

cam 30 000 de oameni. Și acolo piața este cam mică și ocilită de producători”.

N-a fost intenția noastră să adunăm multe asemenea mărturisiri: problema unei aprovizionări preferențiale fiind și aici la Ploiești destul de bine cunoscută de către cei care gospodăresc orașul. Am dorit, în schimb, să aflăm ce măsuri au fost luate sau vor fi curînd inițiate. Așa încît întilnindu-l în piața mare a orașului chiar pe secretarul consiliului popular, tovarășul Dan Alexandru Dogaru, am abordat firește aspectele aprovizionării preferențiale. Adică neferică concentrare în centru și neglijarea piețelor din cartiere. O cauză cunoscută de noi și... recunoscută de primărie ar fi aceea că unele C.A.P.-uri nu-și respectă obligațiile. Care sînt acestea? Ploieștii, Păuleștii, Tirgoșii și Strejnicii. Adică, culmea, totemii unități din comuncle aflate în subordonarea primăriei. „Vom realiza o piață pentru producători cu boxe, canalizare, mă rog tot ce trebuie, în cel mai nou cartier al orașului, adică la Malul Rosu”. „Dar în cartierele aproape la fel de noi, Nord și Vest, ce se preconizează pentru aprovizionarea normală a piețelor”? „Trebuie îmbunătățite actualele dotări. Mă refer la organizare. Treceți pe la noi peste o lună, două”.

O lună sau două? Oriem este o promisiune pe care transcriind-o aici socotim că o află și locuitorii din cartierele noi ale orașului și deci poate fi trecută pe agenda de urgențe a primăriei orașului.

VICTOR CONSTANTINESCU

...Eu, Ghiță Han, maestru în arta culinară și general pe frontul alimentației publice

Gheorghe (Ghiță) Han e maestru în arta culinară. În anul 1974 devenea chiar cel mai tînăr maestru al acestei arte în toată țara, după un concurs de două săptămîni la Parc Hotel, în Capitală, concurs unde, după spusa lui, primul se clasa un bucătar de la Athenae Palace. „Acum, vă dați și dumneavoastră seama ce mirare a ieșit. Vine, adică, un maramureșean ca mine, de care nu auzise nimeni și, iată-l în față, infipt spre locul întii. Trecînd vreo patru ani și mai învățînd eu cite ceva despre viață, imi zic că locul acela al doilea seamănă, dacă-l privești de la distanță cuvenită și cu un dram de minte în plus, eu locul cistigătorului”.

Viața lui Ghiță Han, cel mai bun bucătar din Baia Mare și din județ, cuprinde, chiar și pînă la acosti 33 de ani tineri ai lui, o seamă de întimplări și minuni care merită a fi povestite. O minune, de exemplu, este aceea că astăzi își completează studiile și este elev în anul al IV-lea fără frecvență la Liceul pentru alimentație publică din Cluj-Napoca, fapt care nu l-a împiedicat să fie profesor de tehnologia produselor culinare la Liceul pentru alimentație publică din Baia Mare. Directorul de odinioară, de la scoala profesională comercială, Nicolae Ene, îi e din nou director la liceu, profesoara Alice Cimpeanu, pentru care are mare stimă și de la care a învățat multe și, mai ales, mîndria acestei meserii, îi e, după 20 de ani, iarăși profesoară. Nu trebuie să fim foarte intrigați. Lucrurile de pînă acum ne arată că lumea bucătarilor este destul de mică, iar lumea marilor meșteri ai bucătăriei mică de tot. Oamenii învață unii de la alții, sînt, pe rînd, profesori și elevi, uncori și deodată, devin artiști din ambiție, aproape din necaz că oamenii, desi mîncîcă zilnic de trei ori, cel puțin, și tîn la masă bună nu cînstesc cum ar fi nevoie nobila indeletnicire. „Eu, zice Ghiță Han, am ajuns să știu un minimum de 2 000 de re-

țete din bucătăria internațională și 5 000 din cea autohtonă pornind de la o vorbă rostită de mama. Eram elev la scoala profesională, urmaam cursuri serioase de tăiat ceapa și altele la fel, toceam fel de fel de manuale, învățam o meserie tot atît de bună ca altele, dar mama suferea și mă întărita: „cum să fii tu, bălaturea, șocăciță (bucătăreasă), ca babele?” La școală mergeam purtînd pe cap un clop negru și visam să fiu chelner și să umbliu cu distinetie printru mese. Ceva mai tîrziu, ca să demonstrez mamei și tatei ce fel de șocăciță pot să fiu eu, am făcut, la restaurantul „Dunăreca”, din Baia Mare, unde tocmă fusesem încadrat, o vitrină cu bucate împărătești, arătoase ca pentru un festin, însă la preturi pentru prizul oamenilor muncii. Părintii s-au uitat mult și în tăcere la vitrină, au citit numele meu scris mare să se vadă, și au cugetat: „Păi, astea nu-s de mîncat. Tu le-ai fectit cu creta, Ghiță, că-s prea frumoase!” Azi, gîndindu-mă la ai mei, mă întreb: de ce copiii nu se-ndeamnă spre școlile profesionale și liceele alimentare? Cred că orientarea spre meserie e un proces încă defectuos. Nu știu ce-si inchipuie oamenii că sînt bucătării cei buni, dar eu știu că trebuie să fii tobă de carte!

În biblioteca personală a lui Ghiță Han se găsește pe puțin o sută de cărți de specialitate, în mai multe limbi. Tînărul maestru are bune cunoștințe de nutriție și alimentație rațională, cunoaște la nuanță specificul bucătăriilor regionale, știe chimie și fizică, nu trece o zi fără să la cartea în mînă și să poarte o discuție cu un confrate din domeniu. Știe să tînă contabilitatea unui complex de restaurante ca un contabil, e preocupat de psihologia cumpărătorului, are opinii bine sustinute de argumente în probleme de structura pieței, nivel de trai, politică economică. Nu e, se înțelege, un Pico dela Mirandola,

dar în această profesiune complexă și plină de răspunderi mari e un om de cuvîntul căruia e cumințe să îți seamă. „În alimentația publică, spune Ghiță Han, se potrece acum un proces de improspătare a rețetarului general după norme noi, raționale, proces la care participă sau ar trebui să participe toți bucătării. Eu, de pildă, am sarcina de a studia și raționaliza 40 de sortimente. Asta înseamnă că propun soluții pentru înlăturarea rînjășurilor prăjite, a excesului de grăsimi, a excesului de piine în tocături, pentru vitaminizarea alimentației publice. Părerea mea este că actualmente se potrec schimbări mari în sistemul alimentației publice, numai că ele vor fi simțite bine de populație ceva mai tîrziu. Noul rețetar, de care ne slujim, de cităva vreme e bun, chiar foarte bun. Numai că șefii bucătăriiilor, întelegînd uneori rău tradiția ori cedînd la ideile unuia și altuia, nu renunță la cele vechi. Bucătăria românească e dintre cele mai alese din lume cînd e făcută cu știință și respect pentru sănătatea cetățeanului. Pe frontul acesta, al sănătății publice, susțin că e un adevărat atentat la sănătate cînd servești, zile de-a rîndul, mîncăruri cu ceapă prăjită și nu înăbușită. Bucătarul șef trebuie să fie ca un general, aspru și cinstit cu oamenii lui. Aici, la restaurantul „București” din Baia Mare, coordonez munca a 32 de persoane. Tîn la curățenie și fiindcă tîn dau primul exemplu. Aceasta e regula muncii mele: exemplul personal și onoarea. Discut cu omul, vreau să fiu eu însumi convins că pleacă după aceste discutiți convins de ce are de făcut, nu fac referate pentru sancțiuni. Știu că ierarhia adevărată e aceea pe care o dă prestigiul. În fiecare zi, la ora zece, organizăm careu cu personalul. Explicăm noutățile în me-

niu, pledăm pentru cutare ori cutare preparat, pentru cele care sînt mai sănătoase și mai hrînitoare. Cine nu cunoaște un fel de mîncare, gustă din el ca să știe ce recomandă. Aveam cîndva un șef care, atunci cînd cineva greșea, striga: te dau la Izvoare! Ca și cum munca la stațiunea Izvoare era o pedeapsă, ca și cum prin muncă îl pedepsești pe om. Dacă noi, cei din bucătărie, nu avem o concepție, o conduită a lucrului, dacă nu ne considerăm în permanență pe frontul sănătății publice, atunci e mai bine să schimbăm mescria”.

Ghiță Han este un om nu prea înalt, vorbește cu o cordialitate reținută, știe să-și asculte interlocutorii și are, în toate, tînuta unui universitar în branșă. E o persoană ocupată, îndeplinește funcții de anume răspundere pe linie politică și socială în alimentația publică băimăreană, îl cunoaște personal multă lume, iar cine nu, îl știe pe renume. A umblat ceva prin Europa, socoate că dotările marilor noastre restaurante și complexe alimentare sînt bune și cel mai adesea renumite, dar că editurile nu scot destule cărți de utilitate generală. Citează, ca pildă, cum nu trebuie făcută o carte, cele două volume de „Bucătărie românească” apărute în urmă cu vreo trei ani la Editura Medicală, o tipăritură la 80 de lei, unde în loc de lucruri utile artei bucătarului și operei de educare a cetățeanului pentru o alimentație rațională, apăreau procesele verbale ale nu știu căror intruniri protocolare și o sumedenie de rețete de care bine ar fi să nu se slujească nimeni. Ghiță Han merge adesea prin magazine și descoperă că industria noastră ușoară vine încă prea încet în întimplinarea nevoilor bucătăriiilor moderne. Dacă s-ar ține seama de sugestia maestrilor bucătării cu experiență, industria ar putea să elaboreze un program de producție pentru aparate și scule, astfel ca munca în bucătărie să fie mai ușoară și mai spornică și gîndul bucătarului la creație. Fiindcă un om care stăpînește mai multe mii de rețete și darul de a alcătui sute de altele noi, are cel puțin dreptul să se cheme artist.

MIHAI NICA

O mie de izvoare de sănătate curg către oameni

La începutul lunii martie a.c. la Covasna s-a organizat, din inițiativa Consiliului popular județean, o dezbateri cu toți factorii de resort — de pe plan local și central — având următoarele obiective: ● trecerea în revistă a rezultatelor „la zi” legate de cercetarea zăcămintelor de ape minerale și de bioxid de carbon ale stațiunii; ● prezentarea situației resurselor existente; ● gospodărirea rațională a acestora de către toți beneficiarii; ● analiza ritmului de înlăturare a programului de cercetare a factorilor terapeutici naturali din subsolul Covasnei, a documentației de omologare a rezervelor și întocmirea proiectului unic de exploatare a zăcămintelor.

Așadar, într-o perioadă în care „Stațiunea celor 1000 de izvoare de sănătate” cunoaște o dezvoltare fără precedent, când se lucrează intens la fundamentarea prevederilor viitorului cincinal, s-a inițiat o acțiune menită să aducă la un numitor comun preocupările legate de valorificarea științifică, rațională și eficientă a apelor minerale și a bioxidului de carbon — materii prime de bază ale laboratoarelor de însănătoșire din Covasna, ale unei activități economice aflate în plină expansiune în localitatea din Arcul Carpaților — turismul balnear.

Au reținut din cadrul dezbaterilor, conduse de tovarășul Constantin Stanca, vicepreședinte al Consiliului popular județean, acele elemente care sînt în măsură să dea o orientare de perspectivă preocupărilor din domeniul supus analizei, apte a fi luate în considerare la soluționarea problemelor de profil și din celelalte stațiuni balneare din țară. Dezbaterile de la Covasna au anticipat, fapt pozitiv, simpozionul național ce se va ține în toamna acestui an privind folosirea apelor minerale în scopuri terapeutice.

Geolog ARTEMIU PRICAJAN, de la Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Inspectoratul geologic de stat (autorul cărții „Apele minerale și termale din România”): La Covasna se află unul din cele mai mari zăcăminte de ape minerale carbogazoase din țară.

Datorită compoziției chimice foarte variate a acestora, la care se adaugă emanațiile de bioxid de carbon, apele minerale din stațiune au o deosebită valoare balneologică și industrială. Analiza noastră trebuie să vizeze pe de-o parte fondul mineral existent, care trebuie să satisfacă beneficiarii actuali — și să precizăm că în nici o altă stațiune din țară nu avem un număr atât de mare de titulari de investiții — iar pe de altă parte, fondul mineral de perspectivă. Măsurile pe care le vom adopta trebuie să conducă la exploatarea integrală a debitelor actuale în tratamentul balnear, precum și la secția de îmbuteliere a CO₂ și a apei minerale. Nu mai trebuie să îngăduim nici o risipă, să nu mai dăm „gaze la coș” — cum obișnuim să spunem noi specialiștii. În acest sens, este necesar să elaborăm instrucțiuni de exploatare, instrucțiuni a căror aplicare să elimine pierderile masive de bioxid de carbon, care se întregesc în prezent la Covasna, risipă care nu este îngăduită nici în condițiile în care cercetările efectuate au evidențiat existența în stațiune a unor cantități importante de CO₂. Problema risipei și a necesității instrucțiunilor de exploatare este deplin valabilă și în cazul apelor minerale. Pentru a acorda acestora importanța cuvenită, în legea care se pregătește pentru apele minerale ele sînt denumite „substanță minerală terapeutică”.

În Covasna au existat un număr mare de sonde — peste 40 dacă punem la socoteală și puturile de dimensiuni mari. Paralel cu cercetarea trebuie să asigurăm și o protecție corespunzătoare a acestora, elaborind un program de protecție a zăcămintelor. Altfel, se poate ajunge ușor la degradarea surselor, aceasta chiar și printr-o cercetare prea mare, nerațională a lor. De exemplu, la Buziaș, de la o concentrație a bioxidului de carbon de 2 g/litru s-a ajuns, datorită unor forări neraționale, la 1-1,2 g/l CO₂. A fost necesar să luăm măsuri imediate și să cimentăm sondele ce nu aveau perspectiva de a fi folosite ajungînd astfel ca în prezent concentrația de CO₂ în apa minerală să fie chiar superioară celei inițiale, de 3 g/litru. Situația de la Covasna trebuie să ne pună și ea pe gînduri. Înființarea în urmă cu mai bine de 3 ani de

zile a postului de hidrogeolog la OJT a permis urmărirea sistematică a evoluției zăcămintelor, cimentarea a aproape unei treimi din sondele necorespunzătoare. Și în continuare, cred că OJT-ul va trebui să fie acela care să asigure coordonarea exploatarea rațională a factorilor terapeutici naturali, dat fiind că este beneficiarul cu ponderea cea mai mare. Iată de ce sondele nefolosite trebuie grabnic cimentate: să acționăm corespunzător atît în ce privește sondele în exploatare, cît și în cazul sondelor de urmărire, de cercetare. Instrucțiunile de exploatare ce se vor elabora sub îndrumarea ministerului nostru și a Ministerului Sănătății, înainte chiar de a avea rezultatele finale privind resursele subsolului Covasnei, trebuie să cuprindă două capitole distincte: apele minerale și bioxidul de carbon.

Ing. IULIAN BARBU — Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățirea funciunilor (I.S.P.I.F.): Cercetarea sistematică a zăcămintului hidro-mineral și de CO₂ de la Covasna nu a început decît în ultimii ani. Aceasta a făcut ca investițiile să devanseze momentul în care avem o imagine

clară, sintetică, asupra zăcămintelor, producîndu-se și o serie de încurcături. Bunăoară, la amplasarea primului hotel balnear, „Covasna”, geologii nu au fost consultați, ceea ce a dus, poate, la afectarea unor surse importante de CO₂. Iată pentru ce, viitoarele investiții trebuie să aibă la bază rezultatele cercetărilor ce le întreprindem și care urmăresc rezolvarea integrală a zăcămintului. Pînă se încheie aceste cercetări, problema principală o constituie asanarea zăcămintului, pentru a evita compromiterea lui. Din cele 40 de foraje executate, 8 efectiv au dispărut, în exploatare sînt 6, iar 13 au fost, într-un timp mai mult sau mai puțin util, cimentate. Celelalte foraje trebuie să se retesteze, urmînd ca, ulterior, să se asigure captarea lor. Importanța adoptării unor hotărîri corespunzătoare este susținută și de faptul că 2-3 foraje au fost găsite pline de cărămizi și mocirlă, iar pe 4 foraje s-au amplasat... construcții (!?). Beneficiarii forajelor nu s-au preocupat de exploatarea rațională a surselor. O evoluție sinuoasă cunoaște și exploatarea surselor de CO₂.

Pentru a orienta cercetările în funcție de cererea reală existentă, avînd în vedere desigur și perspectiva, titularii de investiții, beneficiarii trebuie să ne precizeze exact cantitatea și calitatea apelor minerale de care au nevoie, medicii să ne spună cu precizie care sînt bolile ce ur-

mează a fi tratate. Să se decanteze cu claritate pretențiile astfel ca să putem asigura mersul înainte al investițiilor. Totodată, trebuie să delimităm cele două noțiuni: de rezervă și de sursă și să evităm situația de-a se mai face forări fără avizul Inspectoratului geologic.

ARTEMIU PRICAJAN: Ceea ce trebuie să urmărim în mod deosebit în viitor este ca sondele de cercetare să treacă direct la exploatare, economisînd astfel fondurile, protejînd zăcămintul de ape minerale.

VIZI IULIU, președintele Consiliului popular orășenesc: În ce privește vechile foraje, sîntem puși în fața unor fapte implete. Trebuie să stabilim exact: Ce avem? Cît avem? Ce calități terapeutice au apele minerale de la Covasna? De asemenea, este necesar să asigurăm o colaborare unitară în exploatarea resurselor, folosirea rațională a acestora. Nu trebuie să uităm nici un moment că dezvoltarea stațiunii Covasna este de-acum o problemă de interes național, ea urmînd a fi rezolvată decît la nivelul acestor exigențe.

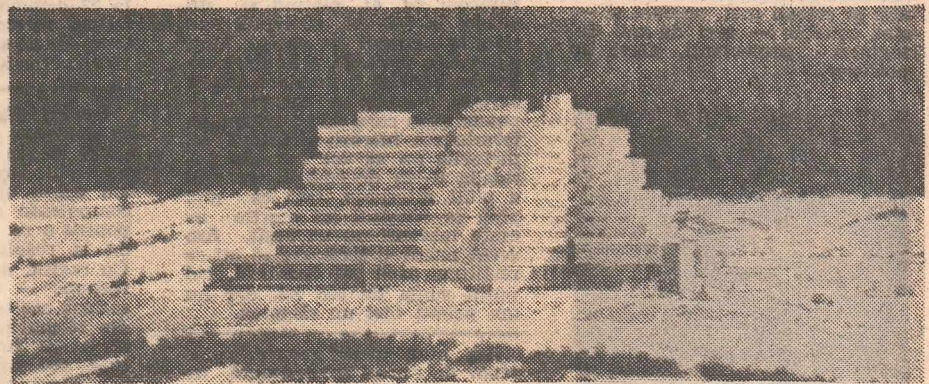
ALA VRINCEANU, Ministerul Turismului: Dorcsc, în primul rînd, să mulțumesc forurilor județene pentru sprijinul acordat în dezvoltarea bazei materiale a turismului la Covasna, aceasta încă din momentul în care nu existau încă soluțiile de sistematizare a stațiunii, însă cererea pentru turismul balnear era foarte mare, ceea ce a făcut ca cercetările să meargă în paralel cu investițiile. Avînd în vedere investițiile noastre prezente și viitoare propunem: ● Concentrarea forțelor de cercetare, pentru a avea într-un timp cît mai scurt cunoștințele necesare asupra zăcămintelor; ● Realizarea imediată a instrucțiunilor provizorii de exploatare, menite să ne ajute a evita greșelile.

DR. BENEDECK GEZA, directorul Spitalului de cardiologie Covasna: Într-adevăr, practica ne demonstrează că accentul trebuie să-l punem pe mofete, problema apelor minerale necesare pentru băi, fiind, în general, rezolvată. Iată pentru ce, trebuie să se încerce asigurarea unui CO₂ natural și pentru noul Complex sanatorial al U.G.S.R. care va fi în curînd dat în folosință. Importanța mofetelor rezidă și din faptul că ele influențează sensibil acroionizația — un alt factor terapeutic deosebit de important al stațiunii. Revenind la apele minerale, se cuvine să reliefm că cercetările, „forajele” trebuie să aibă în vedere găsirea unor surse de ape minerale pe care să le indicăm în cura internă, asigurînd astfel echilibrul electrolic la bolnavi. Pentru că, așa cum rezultă din investigațiile specialiștilor, oamenilor vîrstnici nu le lipsesc vitaminele, ci sărurile, substanțele minerale. Or, în prezent la Covasna nu prea putem indica bolnavilor surse de ape minerale pentru cura internă, corespunzătoare din punct de vedere al compoziției chimice. Iată o problemă care, alături de asigurarea CO₂-ului natural, uscat, direct din sursă, trebuie să stea în atenția programului de cercetare.

ARTEMIU PRICAJAN: Ascultînd pe potențialii titulari de investiții constatăm că intențiile — număr de locuri prevăzute a se realiza în următorii ani la Covasna — sînt mari. Iată de ce trebuie să precizăm că nu avem încă evaluate în totalitate rezervele de ape minerale și de CO₂ ale Covasnei. Or, a discuta perspectiva fără a cunoaște exact aceste rezerve, consider că este o greșeală.

HERMAN ROSNER ■

Complexul sanatorial al U.G.S.R., recent dat în folosință

Rețineți o adresă: Boghiș în Sălaj

Nu departe de Șimleu Silvaniei se află o stațiune apărută timidă ca atare pe hărțile turistice, dar care are toate datele pentru a-și conjuga numele alături de altele, celebre de-acum. Este vorba de băile termale Boghiș, aflate pe drumul național Șimleu — Ciucea — Cluj-Napoca.

Actul de naștere a fost emis acum circa șapte ani, cînd, din întîmplare, localnicii au descoperit, făcînd felurite foraje, apa termală. La început nu i s-a dat nici o importanță în ciuda faptului că efectele tămăduitoare își reclamu din ce în ce mai pregnant prezența. Și apa curgea, curgea, curgea...

Un om întreprinzător a captat-o într-un robinet punînd astfel, fără voia sa, primul semn al viitoarelor băi. Localnicii veneau, se spălau, se minunau de binefacerile apei și mergeau mai departe. Apoi, a apărut un bazin, un mic bazin, care nu mai putea fi ignorat. Consiliul popular

din Nușfalău, în fața acestei situații, a trecut de urgență la construirea primului pavilion al viitoarei stațiuni. Și așa, țirîș-grăpiș, apele termale de la Boghiș au început să fie cunoscute. Au apărut gherețe cu fel de fel de „minunății” de-ale mincării. În scurtă vreme tot ce se făcuse la Boghiș se dovedi neîncăpător. Se cerea, se simțea nevoia trecerii de la fața interesului local, la cea următoare.

Acest lucru s-a întîmplat în 1977 cînd, preluată fiind de O.J.T. Sălaj, stațiunea a început să se extindă. Astăzi, Boghișul este neîncăpător atît în sezonul cald, cît și în cel rece, în ciuda faptului că s-au făcut serioase investiții.

— Care sînt caracteristicile apei termale de la dumneavoastră? — l-am întrebat pe șeful stațiunii, tovarășul Alexandru Racz.

— Apele noastre, ne declară interlocutorul, au aceleași proprietăți ca și cele de la Băile Felix, fiind însă ceva mai bogate în parafină. De cînd am început să le

captăm în mod organizat, am constatat că au o temperatură constantă: 42 grade la izvor, 40,5 grade în vane și bazinul acoperit și 39 grade în cele descoperite. Datorită acestei constante noi nu mai suntem nevoiți să răcim apele ca la Băile Felix. Deci apele noastre în bazin își mențin aceleași proprietăți ca la izvor. La ora actuală apa o obținem prin două guri de foraj curgînd cu 22 litri pe secundă. Debitul apei poate fi mărit, deoarece forajul principal funcționează gîuit.

Stațiunea e acum într-o forțată continuită. Se spală, se curăță peste tot. Sînt ultimele lucrări care marchează trecerea de la sezonul rece la cel cald, ceea ce înseamnă că în loc de 26 încadrări permanente, stațiunea va avea pentru cîteva luni 58 de oameni. În timpul verii Boghișul dispune de două vane, un bazin dreptunghiular acoperit (20/8 metri), 2 bazine rotunde descoperite, (de 25 și 50 metri diametru) și încă unul mic (10/5 metri). Această însemnă foarte mult dacă ținem cont de faptul că în bazin nu este permis unui pacient să stea mai mult de jumătate de oră. Timpul șederii însă este stabi-

lit, bineînțeles, de un medic aflat în permanență în stațiune.

La Boghiș pot veni reumatici, cei cu afecțiuni ale aparatului locomotor sau cu afecțiuni ginecologice. Se poate veni cu diagnosticul de acasă, dar diagnosticul pot fi obținute și de la medicul stațiunii. Alte mijloace de tratament: împachetări cu parafină și dușuri subacvatice.

Notăm un lucru relevant. Au început să vină oameni de peste hotare: Japonia, Turcia, Bulgaria, Franța.

Faima stațiunii s-a răspîndit atît de repede încît mulți bolnavi ce frecventau Băile Felix au venit acum aici, la Boghiș. Au fost cazuri de vindecare fulger; o bătrînă din Baia Mare, venită în cirje, a plecat după tratament pe picioare. Aparent acest lucru este lipsit de senzațional, dar cazul a însemnat pentru toți cei ce lucrează acolo întărirea convingerii că în viitor Boghișul se va bucura de încrederea pe care o merită și va figura pe lista stațiunilor termale cu faimă pentru că apa, calitatea ei, impune acest lucru.

DAN BIRLADEANU ■

Mă numesc Maria Miteșcu și domiciliul în Galați, strada Tineretului II nr. 9. În data de 27.08.1976 am cumpărat, nu fără sacrificii financiare, un frigider marca „Minsk” — seria 122769, bon nr. 35588/10. Timp de circa trei luni de la cumpărare nu l-am folosit, iar după ce l-am pus în funcțiune s-a produs o defecțiune. Am fost, pe rând, la cooperativa „Avintul” din Galați, la Direcția comercială, am fost purtată de colo-colo, m-au plimbat de la o instituție la alta, au fost de câteva ori la mine acasă făcând diverse reparații, frigiderul a refuzat însă să funcționeze. Văzând că povestea se lungeste la infinit, m-am deplasat cu o sesizare scrisă la București, la UCECOM — alți bani, alte zile pierdute — în urma căreia am primit în aprilie 1978 răspunsul pe care vi-l anexez: „Referindu-ne la sesizarea dvs., ...vă facem cunoscut că s-au dat dispoziții conducerii cooperativei „Avintul” să înlocuiască frigiderului dvs. termostatul defect. Față de această situație, considerăm sesizarea soluționată favorabil...” Și, iarăși, nici până astăzi, cind vă scriu — nimic! Mă întreb dacă frigiderul a fost pus în vânzare cu defecțiuni de fabricație, organele în drept nu trebuiau să facă reclamații în acest sens la furnizor? Dacă nu, înseamnă că cel care au venit la mine, la fața locului, făcând diverse reparații degeaba, ori sint lipsiți de competența profesională, ori așteaptă cine știe ce atenții. Cert este că se apropie luna august, frigiderul va ieși din perioada de garanție, iar eu mă... răcesc numai cu promisiuni.

Mă numesc Cornel Rigard, sint tehnician proiectant la întreprinderea I MAI din Ploiești. Trăind efervescența marilor realizări, proiectate în cadrul planurilor cincinale, planul de electrificare a țării, studiarea amănunțită a terenului agricol, forestier sau productiv, orice proiect se face ținându-se seama de planul topografic al terenului, folosind în acest scop tabele trigonometrice. Pentru aceasta nu sint necesare tabele trigonometrice de valori naturale din 10" în 10", pentru eliminarea interpoalrilor. Această carte a fost editată în 1923, iar cea mai recentă ediție datează din 1950, fiind editată de Ministerul Energiei Electrice; care carte, la ora actuală, nu se mai găsește decât în câteva exemplare. Specific că în stadiul actual de dezvoltare, nu toți proiectanții își pot procura mini-calculatoare, care, evident, ușurează munca de calcul. De aceea propun prin intermediul acestor rinduri Editurii Tehnice să reediteze tabele trigonometrice; o primă ediție de 200 000 exemplare, tipărită pe hirtie de calitate, pentru că volumul să poată fi cit mai mult păstrat, cred, se impune. În asentimentul meu se află și colegii mei, precum și — sint convins — zeci de mii de ingineri proiectanți, elevi și profesori.

În cadrul ediției a II-a a Festivalului național „Cintara României”, în cadrul Institutului de proiectare căi ferate din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor s-a deschis o expoziție de pictură și sculptură a colegului nostru, Victor Dinculescu, proiectant principal, membru al Uniunii artiștilor plastici amatori din București. Spre exemplificare, vă trimitem fotografia sculpturii intitulate „Burebista”, pe care

Vă trimit o fotografie în care se poate vedea cu ușurință cum arată strada Acordului cu o parte — strada Proletarului și capăt — strada 16 Februarie, spre Autobaza transport călători de

la autogara „GRIVIȚA”, șoseaua Chitila, sectorul 8, București. Nu credem că această imagine poate provoca mîndria celor în drept din conducerea sectorului 8! (Ion Finică, București).

vă rugăm să o publicați alături de felicitările noastre calde pentru minunatul mod în care colegul nostru își petrece timpul liber, pentru calitatea lucrărilor expuse și pentru tinețea pe care o dovedește acum, în preajma ieșirii sale la pensie. (Mariana Roman, proiectant IPCF)

Primum din partea Comitetului județean Brașov al P.C.R.:

„Privind scrisoarea adresată revistei FLACĂRA din partea unui grup de părinți ai unor elevi de la Liceul industrial nr. 2 din Brașov, vă comunicăm următoarele: 29 de profesori de la Liceul industrial nr. 2 au primit sume de bani conform statutului de plată al C.A.P. Purcăreni, în valoare de 28 856 lei... 14 profesori au primit cantități de cartofi și bani nejustificate prin acte contabile... S-au luat următoarele măsuri: s-a dispus restituirea integrală de către cele 29 cadre didactice a sumelor de bani primite și virarea acestora în contul școlii spre a fi redistribuite elevilor, în valoare totală de 28 856 lei. Comitetul municipal de partid Brașov va lua măsurile statutare împotriva directorului, directorului adjunct și a altor cadre ale liceului care s-au făcut vinovate.”

Mă numesc Dina Toia și locuiesc în orașul Căvin, strada 1 Mai nr. 7, județul Maramureș. Mă adresez redacției FLACĂRA cu rugămintea de a publica aceste rinduri, în scopul rezolvării unei probleme: în luna iulie 1977 am făcut o comandă de 2 tablouri — pictură în ulei — la „PLASTY ARTA” din București, sectorul II, strada Ripiceni nr. 41, plătiind și un avans de 500 lei, comandă ce trebuia onorată în cursul lunii noiembrie 1977. În schimbul celor două tablouri însă am primit cartea poștală pe care v-o anexez, prin care mi se comunica terminarea lucrării și faptul că picturile mi se vor livra în perioada 8—20 decembrie, urmînd a plăti diferența. Iată că nici până la sfîrșitul lui martie aceste tablouri nu au sosit. Am cerut printr-o scrisoare să mi se restituie dacă nu lucrările, cel puțin suma de 500 lei, dar nu am primit nici un răspuns.

Am avut ulcer gastric, sufeream de dureri îngrozitoare de mai mulți ani — astăzi am vîrsta de 70 de ani — și doresc să mulțumesc pe această cale, prin intermediul revistei FLACĂRA, doctorului Ioan Pușcaș din Șimleu Silvaniei, în spitalul unde lucrează fiind internat cu rană deschisă și tratat de dînsul personal, atît eu cît și mai mulți bolnavi, eu fiind însă unul dintre cei mai vîrstnici și mai grav bolnavi. Am descoperit aici un colectiv minunat, sub conducerea doctorului Ioan Pușcaș, vreau să le mulțumesc tuturor acestor oameni care m-au scăpat de operație, la vîrsta mea, și mai ales doctorului Pușcaș, celui căruiui îi datoriez faptul că nu mai am nici o durere și care m-a asigurat, conform indoscopei făcute, că rana mi s-a închis. (Vasile Ianovici, satul Părâuța, comuna Godirești, județul Suceava — 5839)

Din partea direcției județene P.T.T.R. Galați:

„În legătură cu scrisoarea tovarășului Vasile Giușcă din Galați, strada Republicii nr. 144, blocul C, apartamentul 1, adresată revistei și trimisă nouă spre rezolvare, vă comunicăm: V.G. figurează înregistrat în evidențele DJPTc Galați cu cerere de

instalare de post telefonic din octombrie 1974. Analizîndu-se condițiile tehnice la adresă și avînd în vedere vechimea cererii, s-au creat posibilitățile pentru instalarea postului telefonic solicitat. La data de 28 aprilie a.c. Vasile G. a achitat taxele, atribuindu-i-se numărul de apel 177 63, urmînd ca în cursul lunii mai să se execute lucrarea.”

Am în orașul Sinaia o mătușă, pe nume Radu Paraschiva, domiciliată în bd. Carpați 59. Această femeie a lucrat în calitate de îngrijitoare în cadrul Spitalului orășenesc Sinaia pînă la data de 15.05.1974 cînd a fost pensionată de boală cu decizia 29047/16. 05. 1974, eliberată de Oficiul de asigurări sociale și pensii Cîmpina. Internată în cîteva rînduri în Spitalul județean Ploiești și cel din Cîmpina, a fost pensionată cu gradul II. Dînsa și-a primit pensia pînă în luna mai a anului 1977, iar de atunci și pînă în prezent nu a mai primit nimic. A făcut unele demersuri organelor locale dar fără nici un rezultat. Mai mult, deși din luna mai 1977 nu mai primește pensia, în 6 august 1977 Consiliul popular al județului Prahova, Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, îi trimite acasă o adresă cu nr. 29047, prin care îi face cunoscut că începînd din luna august 1977 pensia de asigurări sociale se majorează de la 618 la 705 lei...?! Dînsa e o femeie simplă, neajutorată, singurul ei copil aflîndu-se acum în armată, satisfăcîndu-și stagiul militar. Avînd în vedere că prin publicarea acestor rînduri s-ar putea ca cineva să o ajute, mai menționez că dînsa este născută la 23 octombrie 1926 în comuna Ocina, raionul Cîmpina. (Elena Ioan, București, strada Sirenelor 15/2, sector 6, București)

Pentru înlăturarea unor aspecte și lucruri cit se poate de urite de pe strada Avram Iancu (Moșnei) din Medias, județul Sibiu, am trimis organelor în drept și competente memoriile alăturate pentru a ne înțelege și a proceda la rezolvarea celor arătate. Cu regret, nu ni s-a dat nici un răspuns — deși ziarul local a sesizat același lucru în numărul din 16 martie a.c. Este vorba de birtul ce funcționează, din păcate, sub firma „GLORIA”, din cadrul complexului de pe strada Avram Iancu din Medias. Înființată cu circa 7 ani în urmă, spre nemulțumirea cetățenilor din zonă și situat la numai 150 metri de Școala generală nr. 2, această circumă oferă zilnic, și mai ales seara, un spectacol degradant: oameni aduși în ultimul hal de ebrietate cărora li s'îservesc băuturi în continuare, care își fac necesitățile în plină stradă, care se leagă de femei, care produc bătăi și scandaluri de pomină — și asta în fața turiștilor; sub scările ce urcă la raioanele de încălziminte, farmacie și confecții, este un adevarat depozit de gunoarie și sticle; între 20 și 26 iunie 1977, de pildă, organele de miliție au fost nevoite să ridice cu mașina o mulțime de persoane căzute în plină stradă din pricina bățăilor și alcoolului consumat; după ce se lasă seara, om în toată firea nu îndrăznești să te duci pînă la autoservire, să-ți faci cumpărături — darămite femeie sau copil! După orele 24 diversi derbedei vin și-ți bat cu pumnii în poartă și geamuri, cerînd băutura, confundîndu-ți locuința cu circumă etc., etc. Credem cu toată convingerea că se impune de cea mai mare urgență transformarea spațiului

afectat acestui birt ordinar, într-o unitate cu alt profil: frizerie, coafor, cofetărie, debit de ziare și reviste etc. (Scrisoarea este semnată de un număr de peste 60 de cetățeni)

Din partea I.T.A. Bacău:

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către un grup de călători din satul Ilieși, comuna Racova, prin care aceștia semnaleză anumite abateri ale conducătorului auto Ioan Prăjescu, de la autocoloana Buhuși, vă comunicăm: se confirmă faptul că acesta încasa bani pentru bilete de călătorie fără a da biletele respective; pentru această abatere a fost sancționat cu retragerea unei trepte de retribuție pe timp de o lună... De asemenea rezultă că șoferul avea obiceiul de a parca autobuzul la domiciliul său, lăsînd pasagerii să meargă pe jos pînă la stația de autobuz; pentru această abatere a fost sancționat contravențional conf. H.C.M. nr. 2507/69 cu amendă 50 lei și despăgubiri civile 205 lei... Pentru toate aceste abateri, cit și pentru atitudine necuviincioasă față de publicul călător, conducerea I.T.A. a dispus să fie trecut conducător auto la transport marfă și diminuarea retribuției cu 10% pe timp de 3 luni...”

Mă numesc Gavril Alexă, domiciliul în Zalău, județul Sălaj, bd. Mihai Viteazul nr. 65, bloc D1, ap. 11, sint pensionar, și tin să vă spun că nu am reușit să intru în posesia numerelor 13, 14, 15 pe care le-am plătit cu chitanța nr. 693 041 emisă de Oficiul 2 Zalău la data de 13.II.1976 pe care nu le-am primit pînă în prezent. Vă mai comunic că nu sint la primul caz cînd nu primesc revista, în 16 decembrie 1977 mi-am făcut abonament pe trimestrul I 1978 și am tot așteptat să primesc revista, dar poștasul m-a tot aminat. Am sesizat Direcția județeană de poștă, care a cercetat cazul și m-a asigurat că voi primi numerele din urmă, pe urmă mi s-a spus să le plătesc, că mi se vor aduce de la vînzarea liberă, dar nici măcar așa nu s-a făcut nimic. Vă rog să luați în considerare că în aceeași situație se află mai mulți cetățeni.

N.R. — Regretăm cele ce se petrec în distribuția publicațiilor în orașul dumneavoastră, vă publicăm rîndurile trimise în speranța că cei în drept vor lua măsurile ce se cuvin.

În orașul Șimleu Silvaniei mișcarea voleibalistă din țară este urmărită cu interes deosebit de un număr foarte mare de iubitori ai voleiului, lucru cu care puține orașe de aceeași mărime se pot mîndri. Interesul este datorat și faptului că în acest oraș există o echipă de volei, „Silvania”, înființată cu mulți ani în urmă, care activează în divizia națională B. Urmărim cu viu interes orice întrecere de volei și ceea ce se scrie pe marginea partidelor disputate sau, în general, despre viața voleibalistă a țării. Deși nu ne pretindem „specialiști în materie”, și cunoșcăm tot ceea ce se face și nu face Federația Română de Volei, am rămas neplăcut surprinși de virulența unor opinii exprimate tot în această revistă pe margi-

nea activității mai sus pomenitei federații și indeosebi a tovarășei Rodica Șiclovan. Nu împărtășim opiniile po trivit că rora toate insuccesele din domeniul voleiului românesc s-ar datoră tovarășei Rodica Șiclovan. Se uită că activitatea din acest domeniu al sportului este și ea condusă de un colectiv pe seama căruia trebuie puse împlinirile și neîmplinirile din ultimii ani. De asemenea, s-au obținut succese ca pe plan internațional la conducerea federației se află tot tovarășa Rodica Șiclovan, ale cărei merite au fost elogiate în aceeași măsură.

Nu credem că de atunci și pînă azi dînsa și-ar fi pierdut competența, mai degrabă credem că a acumulat o mai bogată experiență în activitatea pe care o desfășoară. Că în munca federației, deci implicit și a dînsa, există aspecte critice este evident, dar de aici și pînă a-i imputa orice competență credem nu numai că este prea mult, dar este și greșit. Căile novatoare, un suflu nou chiar în munca federației credem că nu lipsesc cu desăvîrșire, cum s-ar părea din unele articole. Ne-o dovedește și prezența în actualul lot național masculin de volei a unui număr mare de tineri capabili să revitalizeze voleiul românesc. Am văzut-o jucînd și pe fiica tovarășei Șiclovan în echipa națională. Păreră noastră, nu numai a noastră, este că fără a fi cea mai bună își motivează prezența în lot prin calitățile voleibalistice și nu de altă natură. Chiar de nu ar fi așa, sintem de părere că selecționarea n-a făcut-o tovarășa Șiclovan, ci un colectiv de specialiști. Nu ne indoim că dacă ar juca fiica tovarășei Șiclovan chiar atît de rău, nici dînsa n-ar fi acceptat selecționarea, ci dimpotrivă. Convingerea noastră este că orice opinie, propunere sau sugestie trebuie să fie și obiectivă, lipsită de malițiozitate. Imputăm opiniilor apărute în unele articole pe marginea voleiului românesc tocmai faptul că pun toate neajunsurile pe seama unui om care și-a dovedit ani de-a rîndul competența, spiritul de inițiativă, hărnicia, precum și dorința de mai bine în voleiul românesc. Că există neajunsuri în volei o știm cu toții, cei care-l iubim. Oare numai tovarășa Șiclovan este vinovată pentru ele? Și noi dorim ca voleiul românesc să înregistreze succese, dar considerăm că nu-l putem ajuta decît prin propuneri realiste, constructive, novatoare și concerte. (Un grup de iubitori ai voleiului din Șimleu)

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

- Năstase Cojocaru — București. Cererea dumneavoastră privind schimbarea domiciliului în București a fost avizată favorabil. Urmează acum confirmările forurilor competente; răspunsul îl veți primi la întreprinderea unde lucrați.
- Ștefan Bonea — Satu Mare. S-a dispus conducerii spitalului județean să se efectueze de către cadrele de specialitate ale spitalului un consult medical soției dumneavoastră pentru stabilirea tratamentului necesar.
- Rusalin Toltis — Boușar (Caraș-Severin). Sinteti în evidența Ministerului Muncii pentru obținerea, contracost, a unui autoturism „Trabant Hycomat” din cola ce se va primi în acest an.
- Alexandru Curici — Tl-

mișoara. Sinteti pe lista de priorități pe anul 1978 la poziția I pentru a primi un apartament cu 2 camere.

Petre Măceșeanu — comuna Urzicuta (Dolj); Vasile Gereca — Medgidia; Aurelian Voiculesc — Focșani; Stroe Ion — București. Vă așteptăm la redacție, rugîndu-vă să aduceți cu dumneavoastră și un memoriu scris în acest sens.

■ Costin Ștefan — Baia Mare; Radu Fibi — Ogrenzi (Ilfov); Florea Burlan — București. Adresați-vă organelor de justiție.

■ Ștefan Trușcă — Giurgiu. Scrisoarea dumneavoastră se află la Comisia centrală de pensii din cadrul Ministerului Muncii de unde veți primi un răspuns.

MARGA NEDELEA

Fabrica și pădurea ca amfiteatru

— Bine, facem integrare și-i luăm pe studenți în fabrică, la proiectare, dar în ce calitate, de copisti sau de ginditori?

Cam în acești termeni se exprimau față de decanul Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini a Universității din Brașov „factorii de decizie” de la întreprinderea de autocamioane. Dilema nu avea nimic simbolic, ea se referea, prozaic, la funcțiile existente în secția de proiectări mașini-agregate a uzinei și pe care, într-un anumit sens, studenții trebuiau să le dubleze. Acolo lucrau desenații, copisti, tehnicieni proiectanți, ingineri proiectanți, ingineri proiectanți principali și, în fine, o mână de ingineri principali de concepție. Aceștia din urmă erau denumiți, mai în glumă, mai în serios, **ginditorii**, nu pentru că ar fi deținut un monopol — în proiectare toți trebuie să gândească, și încă la un înalt nivel tehnic — ci fiindcă de la ei se așteptau, în primul rând, marile idei innoitoare. Iar când, cu trei, patru ani în urmă, întreaga Catedră de mașini-unelte a Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini s-a mutat, cu arme și bagaje, la întreprinderea de autocamioane, integrându-se în secția de proiectări — la vremea aceea, prima asemenea experiență de acest gen din țară — s-a ridicat legitima întrebare cu care am început articolul și care ne-a fost reproducută de către decanul facultății, conferențiarul doctor inginer Gheorghe Secară. De atunci lucrurile au evoluat, s-a acumulat o nouă și bogată experiență, universitarii brașoveni au, din nou, multe de spus și de împărtășit.

— Integrarea desfășurată cu deplin succes pe platforma întreprinderii de autocamioane — ne informează profesorul, profesor emerit doctor inginer Victor Hoffmann — va fi dezvoltată și amplificată la o altă întreprindere, la „Tractorul”, într-o formă poate unică în țară. Se află în construcție acolo un pavilion comun pentru Catedra de utilaj tehnologic a Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini, pentru filiala Institutului de cercetări și proiectări sectoare calde a Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și pentru serviciul de proiectări de utilaj tehnologic de la „Tractorul”. Așadar, vor funcționa laboratoare comune pentru uzină, facultate și institut, ateliere de proiectări comune, precum și întreaga noastră bază didactică pentru anii IV și V, la profilul respectiv.

— În această adevărată clinică tehnică a sectoarelor calde — precizează rectorul, profesorul doctor inginer Duduță Florea — studenții vor dispune de cele mai moderne condiții de instruire și de practică în specializarea Utilajul și tehnologia sudării, Utilaj tehnologic și Turnătorie. Să nu uităm că „Tractorul” însuși a reprezentat o adevărată școală pentru industria românească. Și acum noi, școala, universitatea, ne mutăm la „Tractorul”!

● Copiști și ginditori :

e nevoie și de unii, și de alții

— Dar ce e nou la întreprinderea de autocamioane — l-am întrebat pe conferențiarul doctor inginer Gheorghe Secară — cum s-a rezolvat dilema „copiști sau ginditori”?

— Desigur, nimeni nu pretinde că toți studenții care lucrează acolo integrează un proiectant, un student, un proiectant, un student ș.a.m.d., s-ar afla, ca să mă exprim astfel, pe post de ginditor. Unii da, alții nu. Dar nu aceasta este problema, studentul copist de azi va deveni ginditor de mâine. Important este însă faptul că am realizat noi pași în integrare. Dealtfel, să recunoaștem că noi înșine, cadrele didactice, a trebuit să depunem eforturi suplimentare, să ne legăm și mai strâns de practică, adaptându-ne la tot soiul de normative și familiarizându-ne cu baza de scule, dispozitive și verificatoare a întreprinderii, cu arhiva ei de proiecte. Aceasta ne-a împins ferm în realitățile producției și a dat un nou impuls muncii didactice și integrării. Un aspect recent : în ultima vreme, proiectele de diplomă ale studenților sunt conduse de specialiști din secția de proiectări mașini-agregate a întreprinderii, cadre universitare asociate.

A apărut astfel o problemă nouă, interesantă, pe care însăși practica a sugerat-o.

— Un sistem de integrare ca acela practicat de noi la întreprinderea de autocamioane — subliniază interlocutorul nostru — ar putea reduce din durata perioadei de stagiatură! În adevăr, studenții din anii IV și V lucrează efectiv în proiectare timp de doi ani alături de specialiștii fabricii, specificul acestei activități obligându-i să pătrundă în intimitatea mai tuturor compartimentelor uzinei. Atunci, de ce ar mai fi nevoie pentru ei, după absolvire, de încă trei ani de stagiatură? Poate numai un an ar fi suficient. Credem că ar trebui studiată și această idee, măcar ca bază de discuție.

Începând cu acest an, în urma restructurării planurilor de învățământ — 18 ore de curs și laborator, 18 ore de proiectare pe săptămână — s-a accentuat caracterul de continuitate în activitatea de integrare a Catedrei de mașini-unelte. S-au format echipe de proiectare din câte doi studenți. Practic, studentul Ionescu, să zicem, lucrează ca proiectant luni, marți și

Viitorii ingineri învață zi de zi, pe platforma întreprinderii de autocamioane, cât de complicat poate fi cel mai mic reper. Până și un simplu șurub ei îl privesc azi cu alți ochi : oare nu ar trebui protejat contra oxidării ?

miercuri, iar joi, vineri și sâmbătă locul lui este preluat de studentul Popescu. Se asigură astfel o mai bună continuitate și ritmicitate, cei doi studenți, echipa, reprezentând pentru întreprindere echivalentul unui proiectant cu normă întreagă, pe care știe că poate conta.

Un alt element de noutate : în prezent, proiectele de sfârșit de an ale studenților sînt discutate și acceptate de către consiliul tehnic al secției de proiectări a întreprinderii.

Urmările acestui nou stil de lucru sînt binefăcătoare pentru gîndirea tehnică a viitorului inginer : uneori, ele se materializează pe căi subtile, în amănunte de finețe.

— Până acum trei sau patru ani — observă inginerul Secară — un șurub, bunăoară, reprezenta pentru student o banalitate, căreia, în ansamblul proiectului, nu-i acorda atenție. Acum însă el se gîndește cum să fie executat șurubul, dacă să fie acoperit galvanic ca protecție contra oxidării etc. De asemenea, se preocupă ca agregatul proiectat de el să poată fi montat și demontat ușor, are în vedere interschimbabilitatea elementelor componente, complexitatea lanțurilor cinematice etc. Studentul știe azi că fabrica vrea soluții simple, stabile și de aceea el se întreabă nu dacă proiectul său a ieșit „frumos”, academic, ci dacă va fi acceptat de consiliul tehnic.

În prezent, se află în faza de proiectare integrarea și a Catedrei de tehnologia construcțiilor de mașini cu serviciile tehnologice ale întreprinderii de autocamioane. Într-un pavilion nou, unitar, pe profil de tehnologia construcțiilor de mașini, vor lucra alături ingineri proiectanți de echipamente tehnologice, studenți și cadre didactice. Evident, și întreprinderea va avea de câștigat, prin folosirea în scopuri productive a potențialului științific al catedrei și a forței de muncă a studenților. Totodată, se va realiza o nouă bază de cercetare comună catedrei și întreprinderii, din care ambele vor trage foloase.

● Studenții studiază, plantează, gospodăresc și apără pădurea

Dacă, în multe privințe, pentru studenții cu specialități tehnice amfiteatrul academic cedează locul uzinei, pentru viitorii silvicultori amfiteatrul a fost și rămîne pădurea.

— Meseria noastră — observă, nu fără o undă de emoție, decanul Facultății de silvicultură, conferențiarul inginer Marin Marcu, doctor în științe — poartă o pecete proprie, noi practicăm o inginerie tehnico-biologică. La noi se studiază matematică, fizică, chimie, rezistența materialelor, construcții, utilaje, amenajări de drumuri etc., dar se lucrează cu materia vie, nu cu fier și beton. Alte meserii încep cu metalul și sfîrșesc cu utilizarea calculatorului electronic ; noi sfîrșim tot acolo, dar începem cu studiul celulei vegetale. Iată de ce amfiteatrul nostru este pădurea ! Așa a fost în trecut, așa este și azi. Ceea ce nu înseamnă că în ultimii doi, trei ani nu au intervenit schimbări majore în integrarea învățămînt-cercetare-producție și la facultatea noastră. În suși faptul că sîntem singurii din țară cu acest profil ne-a obligat să inovăm.

— În ce direcții ?

— Studenții și cadre didactice au preluat 4200 ha de păduri la poalele Postăvarului, pe care le gospodăresc. Condițiile de studiu sînt ideale, găsim aici aproape toate etajele de vegetație din România, un adevărat mozaic de păduri, de la insule de vegetație stepică și copaci de Bărăgan la păduri de deal — stejari, goruni, fagi — la cele de munte, la rășinoase, urcînd pînă în golul subalpin.

De la 500 m la 2300 m altitudine, un imens laborator natural, amfiteatrul studenților de la Facultatea de silvicultură ! În afara varietății naturale a vegetației, ei se confruntă aici, poate mai mult decît în oricare alt loc din țară, cu polifuncționalitatea pădurii. Se pun, în jurul Brașovului, probleme deosebite pe planul economiei silvice, dar și al protecției mediului inconjurător prin plantări forestiere — din păcate, frumosul nostru oraș nu e lipsit de poluanți industriali, pe care-i revărsă cu nedorită dărnice fabrica de ciment „Temelia” și întreprinderea de cărămizi refractare și azbociment „Răsăritul”. Iar faptul că Brașovul rămîne capitala turismului montan din țara noastră, implică și el răspunderi speciale.

În cadrul integrării, Facultatea de silvicultură desfășoară o multilaterală activitate, studenții, sub îndrumarea cadrelor didactice, fiind chemați să-și releve însușirile științifice și practice de gospodari ai uriașei avuții naționale care este pădurea.

La Noua ei dispun de un parchet de exploatare tip poligon de instruire practică, în regim de producție, cu toate utilajele necesare : funicular de ultimul tip, tractoare, ferăstraie etc.

Platforma de preindustrializare a lemnului exploatată de Facultatea de silvicultură se află la Dirste ; aci ajunge materialul lemnos de sus din munte, unde tot studenții au plantat și îngrijit pădurea lor.

În fine, studenții gospodăresc un vast fond de vînațoare, de 26000 ha, în bazinele Doftana Ardeleană, Valea Gîrcinului și Sînpetru-Lempeș. Aci prinde viață un vast plan de amenajări cinegetice : poteci de acces, poteci de vînat, hrănitori, păstrării și o fazanerie, toate prezentînd și interes pur științific, în afară de cel economic. Fazaneria, de pildă, constituie un experiment. Păsările cresc în țăruri, ouăle sînt depuse la incubator, iar puii — lansați în zonă, dar aspectul științific este următorul : merge sau nu fazanul în Țara Birsei ? Este vorba, cu alte cuvinte, de o încercare de colonizare. Judecînd după rezultatele obținute pînă acum, răspunsul pare a fi pozitiv : merge ! Astfel s-a realizat, de către studenți și cadre didactice,

primul microcombinat pentru cultura fazanului în Țara Birsei.

„Amfiteatrul” studenților silvicultori cuprinde și un întins perimetru pentru amenajarea complexă a bazinelor hidrografice torontiale, un proiect de mare complexitate fiind executat în colectiv de către cadre didactice, studenți și ingineri proiectanți silvici pe Valea Tigăilor, în amonte de lacul de acumulare Săcele. S-au construit aci practic toate tipurile de baraje pentru corectarea torontilor, lucrările vizînd, în final, ridicarea gradului de puritate a apei necesare orasului de la poalele Timpcei. În aceste studii complexe au participat circa 15 cadre didactice și 30 de studenți, iar execuția barajelor, începută anul trecut, se află în plină desfășurare.

— În prezent — explică inginerul Marin Marcu — în cadrul activității de integrare ne extindem în întreg bazinul hidrografic al Tîrlungului, între masivele Ciucaș și Piatra Mare. Este o sarcină de răspundere, încredințată facultății de consiliul popular județean și de Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Se au în vedere amenajarea complexă, protecția solului, combaterea eroziunii, aprovizionarea cu apă curată a Brașovului, prevenirea colmataării lacului. Ridicările topografice le-au executat studenții din anii I și II, în timp ce proiectarea a revenit anilor mari, firește, sub îndrumarea cadrelor didactice.

● Salvați Timpă !

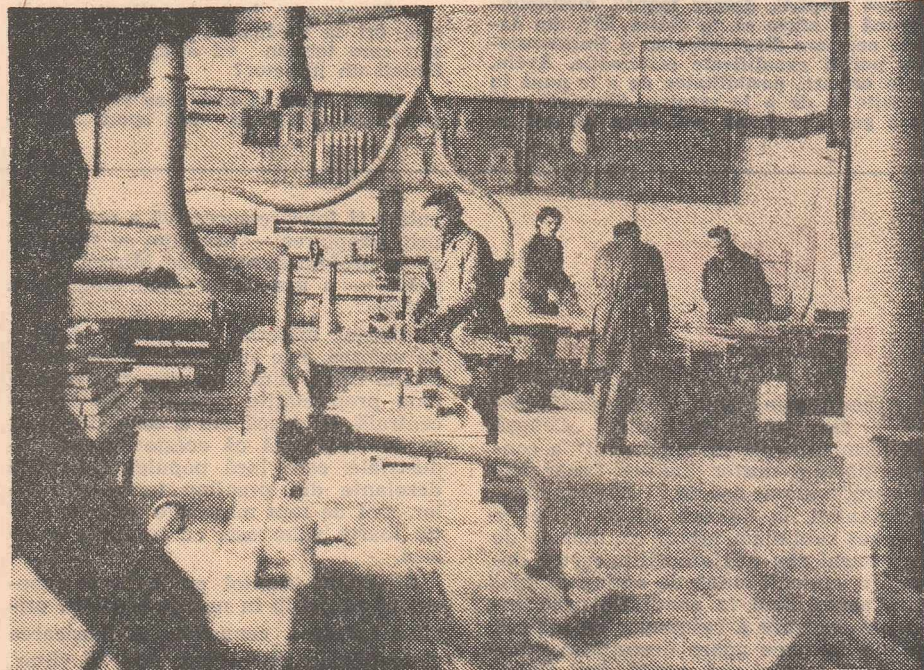
În planul de integrare al facultății mai figurează un obiectiv care stă mult la inimă brașovenilor, fie ei silvicultori sau simpli cetățeni.

— Este un fapt dureros, căruia însă trebuie să-i spunem pe nume — continuă interlocutorul nostru. Timpă se află în situația de a fi în mod iremediabil devastată ! Unii turiști se comportă, iertă-mi expresia, ca niște vandali. După construirea telecabinei și a restaurantului din vîrf, circulația s-a intensificat considerabil, ceea ce nu e rău, în măsura însă în care s-ar desfășura controlat, civilizată. Or, ce vedem ? Vegetația tinărie pierde, solul se erodează, grohoțul este dus la vale, Timpă întreagă începe să capete un aer dezolant. Unii turiști preferă scurăturile, calcă în picioare vegetația, nu manifestă suficient simț civic. În fața acestei situații, nici facultatea noastră, nici alte foruri nu au stat cu miinile încrucișate. În cadrul integrării s-au elaborat un proiect complex de amenajare anticorozională și peisagistică a Timpcei, precum și alte proiecte similare privind zonele Warte și Cetățuia. Ele sînt în curs de aplicare, cu participarea studenților și cadrelor didactice.

Această imagine a unei întregi facultăți angajate într-o vastă acțiune pentru ridicarea orașului și a împrejurimilor sale, domesticind torontii, îmbunătățind aprovizionarea cu apă — problemă majoră pe plan mondial a urbanismului contemporan — în fine, strădania spre încadrarea armonioasă a orașului în mediul natural — din nou, una din marile probleme ale vieții moderne — ilustrează noile dimensiuni ale integrării învățămînt-cercetare-producție în universitatea brașovenă. Fiindcă, în fond, această integrare implică, în primul rînd, o reală și puternică ancorare a tuturor, de la copisti la ginditori, în treburile cetății.

LIONEL NIȚESCU

Fotografii de ION PREDOȘANU

„Colina Universității”, străjuită de culmi împădurite, reprezintă pentru studenții Facultății de silvicultură și de industrializarea lemnului din Brașov cadrul cel mai propice pentru studiu, muncă practică și meditație în fascinantul domeniu al ingineriei tehnico-biologice

„Inginerul glaucomului” sau pledoarie pentru o viitoare disciplină:

— Așadar, ajungând la Iași, într-o clinică de oftalmologie, sau, mă rog, pentru a fi foarte precis, la un Spital clinic de adulți, cu o secție oftalmologică de 90 de paturi, întâlnesc același nume, celebru la București și în multe alte locuri din lume: Petre Vancea...

— Recunosc, nu a existat prea multă imaginație onomastică în familie și port, dealtfel ca și fiul meu, numele tatălui, despre care ați afirmat, și nu vă pot contrazice, că este foarte familiar cercurilor medicale naționale și internaționale, specializate în bolile de ochi.

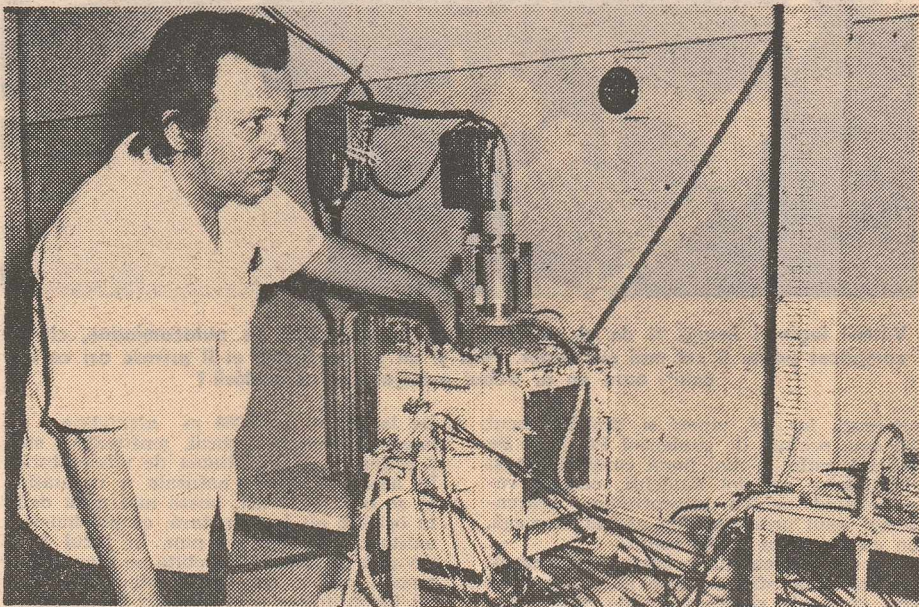
— Cum s-a produs desprinderea dv. din nimbul de autoritate paternă?

— Mă deranja mentalitatea, aproape generală și atunci ca și azi, potrivit căreia profesorul trebuie să știe totul cel mai bine și așa mai departe, în conformitate cu statul de funcțiune. Onoare excepțiilor care gândesc altfel! Situația generală s-a aplicat și în cazul particular, ceea ce mi-a dat o stare de insatisfacție, deoarece, permanent, trebuia să fiu al doilea, cel puțin, adică în urma maestrului meu. La o întâlnire a discipolilor cu profesorul, când acesta ne întreba ce anume ne preocupă, ce planuri avem, i-am răspuns că studiez factorul KV din ecuația lui Friedelvald, ceea ce a stîrnit mirarea mută a tatălui meu, marcînd, simultan, momentul desprinderii de superba și greaua sa autoritate. Am gândit și m-am convins că viitorul medicinii, ca și al oricărei alte științe, se interferează cu matematicile. Cei care încă nu pot ori nu vor să recunoască acest adevăr vor rămîne în urmă, vor îmbătrîni de tineri. Chiar faptul că, pe vremea studenției mele, viitorii doctori în medicină se recrutau dintre latinisții iar astăzi dintre „realiști” confirmă spusesele mele. O cercetare științifică angajată pe căile matematicii înseamnă un randament maxim, cu un efort minim. În prezent, drumul medicinii spre sanctuarul cifrelor este încă nedefinit, cu toate că algebra, calculul integral, geometria diferențială, deprinse în licee, pot constitui un bun prag de lansare pentru orice doctor. Mă doare cînd aud spunîndu-se despre discipolii lui Hipocrat că dintre toate operațiile aritmetice ei cunosc doar... adunarea.

— Medicina și matematica, într-adevăr o foarte tentantă asociere, dar sper nu numai atât, și bănuiesc că expresia „hobby” v-ar scandaliza. Mai bănuiesc că între optică, considerată ca domeniu al fizicii, și matematică orice relație este posibilă. Mai departe nu îndrăznesc să avansez. Mă veți ajuta dv. ?

— Voi porni tocmai de la ceea ce afirmați că puteți înțelege. De la probleme medicale de optică, adică de la strabism, unul din domeniile în care maestrul și profesorul meu, dr. Petre Vancea, și-a câștigat o reputație solidă. Abaterea strabică, adică privirea crucișă, cum i se spune în vocabularul obișnuit, se poate stabili în grade. „Corectura” este, în mod logic, tot o problemă de matematică, uzînd de același element de măsură: gradul. În 1967, tratînd această boală, mi-am asigurat accesul la un calculator și am corectat strabismul unui pacient din luna aprilie și pînă la 1 mai, operînd pe baza indicațiilor obținute prin matematică. Dar nu numai atât. Și presiunile fac parte tot din elementele fizico-matematiche, ele pot fi cuantificate, ca să nu mai pomenească despre dioptrii, despre lentile, mulțumindu-mă să afirm că, în optică, 80% din datele necesare diagnosticelor și tratamentelor pot fi cuantificate matematic. Avem, prin urmare, posibilitatea de a le pune în ecuație și de a le rezolva. Spunînd optică geometrică, nu mai surprinzi azi pe

MEDICINA MATEMATICĂ

nimeni. Dar și alte domenii ale oftalmologiei pot și trebuie să recurgă la matematică chiar dacă traseul de urmat apare, inițial, mai complicat, lăsînd impresia falsă că reprezintă o artă, că sint, practic, nemăsurabile. Acestor sceptici am să le atrag atenția asupra faptului că creierul uman răspunde, din ce în ce mai greu, la solicitarea uriașului volum informațional și că necesitatea cunoașterii, în amănunt, a fiecărui fenomen a dus omenirea la inventarea și folosirea unor procedee care să sporească forța de pătrundere a vederii (de pildă întrebuintarea microscopelor electronice în scopul mării capacități de investigare). Exemplele pot continua, concluzia este însă mai importantă: creierul trebuie ajutat să gîndească mai bine, mai profund, mai eficient și o cale importantă de atingere a acestui scop este eliberarea lui de o serie de operațiuni care să fie repartizate calculatoarelor. În economie, procedeele a devenit frecvent, economiștii încredințază gestiunile mașinilor automatizate. În medicină continuăm să învățăm pe dinafară, fundamentînd totul pe memorie, încă din faza examenului de admitere, în detrimentul altor calități, desigur mai productive decît capacitatea de a reține cît mai multe amănunte. În ultimii 4 ani, tinerii care candidează la medicină și politehnică, deși nu sînt dotați foarte diferit, la nivel de generație, sînt tot mai departajați de note. În 1974, la Iași, se reușea la medicină cu 7,50 iar în 1977 cu 8,50; la politehnică, în anul care a trecut, unele secții au rămas fără studenți, deoarece unii candidați nici cu 5,50 nu au reușit! De ce? Pentru că la politehnică criteriul este logica, iar la noi, memoria. Cine „tacește” cartea, reproducînd, eventual, și erorile de tipar, poate conta pe 10...

— Să revenim la matematica... medicală ori la medicina... matematică, nu știu care termen vă atrage mai mult... Sînteți un inițiator?

— N-aș putea și nici n-aș vrea să răspund direct. Colegii îmi spun „ingine-

rul glaucomului” și porecla nu mă deranjează. Sînt profund convins, la nivel intelectual, și puternic sprijinit de practică, în ceea ce privește faptul că numeroase, foarte numeroase fenomene de observație clinică pot și trebuie să fie tratate prin procedee matematice de interpolare a datelor, prin stabilirea a ceea ce numim „funcții de variație”; acestea îți pot descoperi o zonă nebanuită pentru investigații, verificată clinic ulterior și în mod suplimentar, dar întregul proces de cunoaștere se derulează pe trasee mult mai scurte și mai rapide prin matematică. Cunoscuta poveste a planetei descoperite în virful ereionului se aplică și la medicină, chiar în practica curentă.

— Pledoaria dv. infocată incită interesul celui care vă ascultă pentru o exemplificare practică.

— Voi reveni, atunci, la operația strabismului în care intervenția chirurgicală se face pe mușchii globului ocular deplasați pe o distanță oarecare. Noi practicăm o tehnică scoasă de sub imperiul simțurilor subiective și trecută în planul obiectiv-științific, deplasînd mușchii respectiv cu cantitatea necesară și dorită și cu garanția că așa va rămîne, acționînd nu pe un țesut elastic ci pe un tendon care este inert. Pentru a nu mă limita la intuiție și dorînd să calibrez acest procedeu, am operat 30 de cazuri, notînd deviațiile, și cu cît anume am lungit mușchiul tendonului. Am trecut totul pe o abscisă (grafică) și am măsurat cu compasul (unealtă matematică) amplitudinea acțiunii chirurgicale, obținînd un nor de puncte pe care l-am calculat și am găsit ecuația de regresivitate. Din acea clipă am știut, exact, ce trebuie să fac de atunci înainte. Toți cei cărora le-am comunicat procedeele îl folosesc cu același succes ca și mine și în interesul pacienților.

— Cu scuzele de rigoare, am să revin, încă o dată, la ilustrul dv. tată, spunînd că printre cele care i se datorează se numără și eradicarea, în țara noastră,

a trahomului, una dintre principalele cauze ale orbirii omului cu ani în urmă. Dumneavoastră, pentru a nu rămîne „al doilea”, cum ați afirmat că nu ați dorit-o de tînr, căror maladii ale ochiului le-ați încredințat puterea de muncă și capacitatea profesională, diferențiîndu-vă printre colegi ?

— Glaucomul reprezintă obiectul principal de studiu căruia m-am dedicat eu precădere. Nu, nu este o boală tipică bătrîneții. De fapt, eu susțin că nici măcar nu este o singură boală, ci mai multe. Un sindrom, prin urmare, mai frecvent la vîrstele înaintate, fără a exclude existența sa congenitală. După 40 de ani, suferă de glaucom 2% din populație, ceea ce atestă caracterul social al glaucomului și „furia” cu care m-am abătut asupra lui. Pînă de curînd, pentru țările civilizate, în rîndul cărora se numără și România, glaucomul era principala cauză a orbirii, tocmai din greșita înțelegere a bolii cît și ca urmare a unui tratament destinat doar opririi înaintării sale și nu vindecării. Se considera că 3/4 din cazuri erau incurabile. De șapte ani demonstrăm lumii întregi, aici la Iași, că glaucomul este vindecabil... vindecîndu-l!

— Punctați, vă rog, elementele de susținere a teoriei dv. privind această boală.

— Totul a pornit de la o primă lucrare de măsurare a tensiunii intraoculare, adică de la factorul KV din ecuația lui Friedelvald, care a marcat descătușarea mea de sub autoritatea profesorului meu. Mi-am dat seama că aparatura prin care se stabilește tensiunea intraoculară nu este exactă, medicii neputînd să observe acest adevăr. Teza mea de doctorat a avut ca subiect bazele calibrației tonometrice; nu vi se pare o temă de fizică? Așa a și fost. La Paris, în 1968, am susținut o lucrare privind reacția ochiului în timpul tonometriei, ascultată și nu prea de colegi, dar comentată de profesorul Hans Golmann, din Berna, considerat părintele glaucomatologiei, fapt care a atras, imediat, atenția tuturor asupra medicului venit din România. A urmat invitația profesorului Jules François, din Gand, Belgia, președintele Consiliului mondial de oftalmologie, de a lucra un an în clinica sa, timp în care am elucidat, în colaborare și cu doctorul Vandekerckhove, problemele adevăratei presiuni intraoculare, publicînd, toți trei, o carte. De ce am amintit aceste lucruri? Pentru că și ele au fost fundamentate pe matematizări, care mi-au permis să elaborez, pentru prima oară în lume, o modalitate de determinare pentru fiecare caz, a valorii presiunii intraoculare maxime, pe care o poate suporta un om, după operație. Astfel știu la ce terapeutică să apelez pentru fiecare bolnav spre a opri ascensiunea maladiei. Din 1970 aplicăm metoda în cadrul cercului științific studențesc și, după 6 ani de verificări, am publicat la Congresul european de oftalmologie de la Hamburg rezultatele cercetării, împreună cu dr. Lucia Pinciu, la acea dată studentă.

— Ce posibilitate nouă oferă metoda dv. ?

— Este o ecuație de toată frumusețea, care include, ca date de calcul, presiunea în artera umerală, gradul de lezare a nervului optic, întinderea cîmpului vizual, un coeficient de echilibru nutrițional local (determinat statistic pe normali, și considerată ca o funcție derivată, întocmai ca în matematică) și care permite să stabilim presiunea oculară normativă, adică cea pe care bolnavul o poate suporta.

EMANUEL VALERIU ■

Cenușa — materie primă

Aceasta este ideea, demonstrată de altfel, care stă la baza cărții „Cenușa de termocentrală în construcții” a conferențiarului doctor inginer Lazăr Nicolescu, volum apărut, într-un tiraj substanțial, la Editura „Ceres”. De la început subliniem faptul că, dincolo de caracterul său pur științific, cartea degajă o evidentă undă de optimism, mai ales acum, cînd în condițiile pericolului de epuizare a resurselor de materii prime, în lume apare necesitatea creării unor tehnici noi, necesitatea elaborării unor tehnologii care să determine schimbări radicale în metodele de producție industrială, să facă posibilă utilizarea cît mai completă a resurselor secundare, creșterea gradului de recir-

culare și folosire succesivă a resurselor, prin adoptarea — așa cum se subliniază în prefața semnată de Mircea Georgescu — a așa-ziselor „tehnologii fără deșeuri”.

Întregul material al cărții, deosebit de valoros, este structurat în patru capitole. În cel dintîi, în care sînt examinate proprietățile cenușilor de termocentrală, cu precădere a celor din țară, se demonstrează că aceste deșeuri industriale, care încă populează haldele dezolante din preajma termocentralelor, sînt de fapt materiale de construcție foarte valoroase, cu multiple utilizări.

Al doilea capitol evidențiază experiența existentă în numeroase țări, privind folosirea cenușilor la fabricarea cimenturilor, posibilități care, în viitor, vor putea fi valorificate și la noi. Autorul prezintă aici rezultatele propriilor cercetări, despre care și noi am mai pomenit în revistă, cercetări obținute pe cimenturi experimentale, pro-

duse cu cenuși de la marile termocentrale din România.

Ceea ce se evidențiază în capitolul al treilea este posibilitatea largă de utilizare a cenușilor la confecționarea betonelor cu implicații favorabile atât asupra calității betonului, cît și cu consecința reducerii consumului de ciment cu 15—35 la sută, ceea ce în final înseamnă o reducere substanțială de consum de energie.

În ultimul capitol al cărții, autorul Lazăr Nicolescu recomandă, în urma unei îndelungate cercetări de laborator, a unor aplicații practice, folosirea cenușilor de termocentrală la construcția rambleelor, a digurilor și barajelor de pămînt, ca umpluturi la construcții, la ameliorarea pămînturilor și agregatelor naturale, la substraturii drenante, structuri rutiere de bază și de fundație, la captușirea canalelor de irigații, pentru impermeabilizare, la barajele din beton etc.

Cartea „Cenușa de termocentrală în construcții” se adresează, astfel, constructorilor, cadrelor din cercetare, pro-

iectare și execuție, precum și celor din industria materialelor de construcții; se adresează, de asemenea, studenților facultăților cu profil de construcții și cadrelor didactice din aceste facultăți. Bogăția materialului — desene, scheme, clasificări, diagrame difractometrice cu raze X, fotografii microscopice — dovedește gradul profund al cercetării, vastele cunoștințe puse la dispoziția celor interesați, poate constitui un impuls pentru cei ce activează în domeniul construcțiilor și al materialelor de construcție.

Semnificativ este și faptul că în această perioadă, a apariției cărții, Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții se preocupă de elaborarea unor norme privind introducerea în tehnologiile curente a betonului cu ciment și cenușă de termocentrală, norme la a căror elaborare autorul cărții, conferențiarul doctor inginer Lazăr Nicolescu, și-a adus o însemnată contribuție.

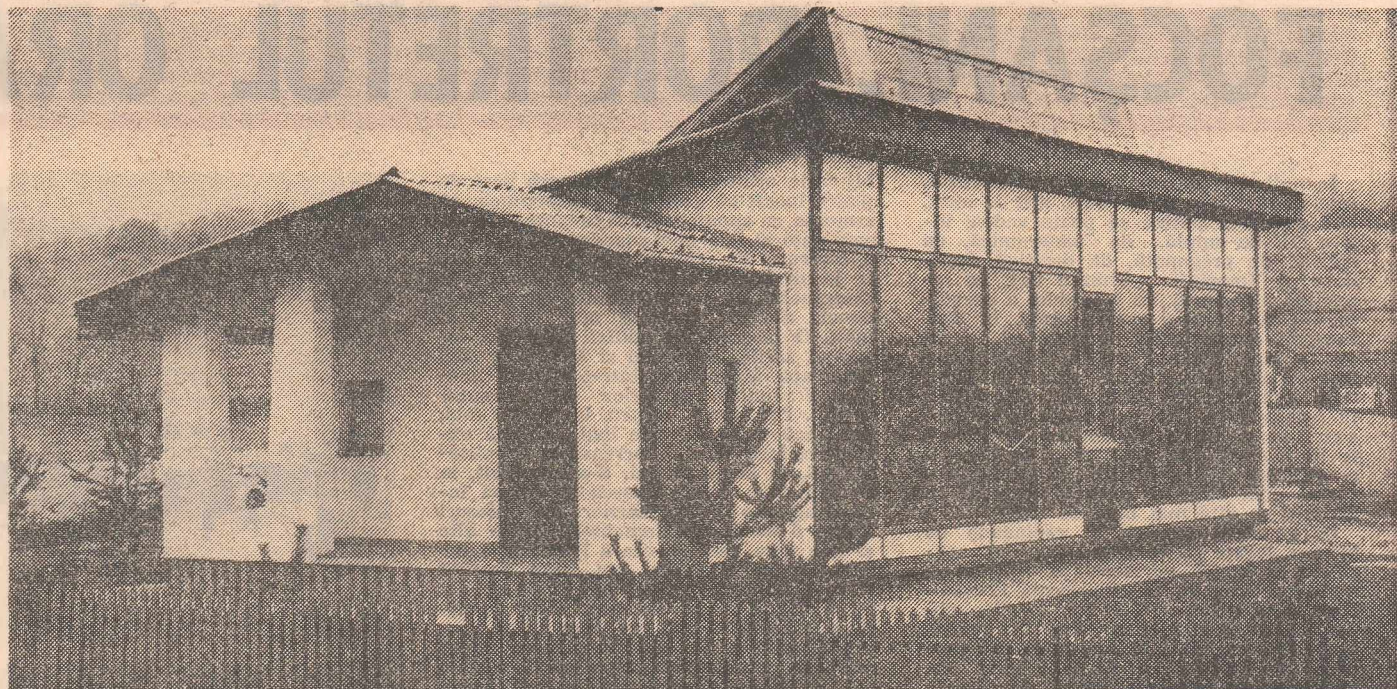
N. GRIGORE MARAȘANU ■

Casele solare — o „utopie a viitorului” în plin prezent

Tată un volum de mărima cărții de telefoane a Capitalei și tipărit cu aceeași literă. Se cheamă „Solar Energy” și cuprinde bibliografic cercetările în domeniul energiei solare până în martie 1976. Volumul, editat de „U. S. Energy Research and Development Administration” este, în toate privințele, impresionant și arată ce presantă a devenit în lume chestiunea obținerii de energie ieftină și indestulătoare din preaplina soarelui. Trebuie precizat că studiile acestea provin, în covârșitoare majoritate, din ultimul deceniu, din ultimii ani. S-a întâmplat ceva în problema resurselor energetice în ultimii ani și știm foarte bine ce. Cu două, trei decenii în urmă oamenii preocupați de captarea energiei soarelui puteau să pară mai mult poezi decât ingineri. Drept urmare, mulți ajung să descopere acum, ceea ce s-a știut, practic, dintotdeauna și anume că razele soarelui pot face, în anumite condiții, munca petrolului și a cărbunelui.

La recenta Expoziție națională a creației științifice și tehnice, unul din premiile I a revenit INCERC-ului pentru cele două tipuri de Case solare prezentate, case, de altfel, construite și testate la Cimpina, prima în 1976, a doua în 1977. Ca urmare a rezultatelor obținute, s-a trecut la pregătirea unui adevărat program de acțiuni, program în care realizarea la stațiunea Saturn, chiar în acest sezon, a unei stații pilot pentru prepararea apei calde într-un grup de trei hoteluri trebuie să ofere dovada cea mai convingătoare asupra foloaselor ideii. Trebuie spus că ideea de a încălzi apa la soare și a o înmagazina fierbinte pentru ceasurile de umbră și noapte e lesne de pus în fapt. Deși cum spuneam la începutul acestui articol, studiile în direcția găsirii celor mai eficiente metode și mijloace de a înmagazina căldura solară și a o distribui mai apoi după trebuințe se înmulțesc, unele metode, la îndemina tuturor, rămân, în fapt, fundamentale. Că lucrurile stau astfel, o probează, între altele, și întâmplarea că o inovație prezentată și aplicată cu destulă timiditate în urmă cu 24 de ani de către inginerul Iuliu Vrancea și tehnicianul Francisc Luca-și în atelierul I.T.B. o regăsim acum, îmbunătățită, dar în esență aceeași, la INCERC.

Să spunem lucrurilor pe nume: nu e vorba, în nici un caz, de împrumut de inteligență, de felul acela de împrumut piezic ce se mai obișnuiește în lumea oamenilor preocupați de nou. Ingerul Iuliu Vrancea, acum la pensie, e primul care ține să-i felicite pe mai tinerii săi colegi de breasă de la INCERC pentru înțelepciunea de a se fi oprit la soluția cea mai simplă și cea mai eficientă din câte se pot întrevăde. Vizitând Expoziția de la marele Pavilion din preajma Casei Științei, el a întârziat plin de nostalgie la standul premiat al INCERC-ului, meditando, firește, la mersul timpului și deopotrivă la faptul că inovația sa, cu nimic mai prejos, s-a născut prematur. În urmă cu 24 de ani „Cazanul solar” al inginerului Iuliu Vrancea era doar o ingenioasă cu-

rizitate. Tehnic, problema stă astfel: într-o cutie de cițiva metri pătrați, între un geam și o tablă vopsită negru se montează un număr de țevi sau, mai bine zis, o țevă cu multe coturi. Apa care intră rece printr-un capăt al țevii iese, în zile cu soare tare, fierbinte până la 70°C prin celălalt capăt. În cutia cu tablă neagră și geam se conțază pe efectul de seră. Pentru a fi înmagazinată într-un rezervor e luat în seamă efectul de termosifon. „Cazanul solar” al inginerului Iuliu Vrancea asigură atunci, în zilele cu soare, apa caldă pentru un grup social. În 7 februarie 1957, Ministerul Construcțiilor dispunea aplicarea inovației la 20 șantiere de construcții, socotindu-se o economie de lemne de 5 tone la fiecare „Cazan solar”. Că acțiunea n-a fost dusă până la capăt, nu trebuie să ne mire. Nimeni nu-și făcea pe vremea aceea griji din economisirea combustibilului. Preocupările inginerului Iuliu Vrancea erau cit se poate de interesante, dar aveau cusurul de a nu fi oportune.

După două decenii, asemenea preocupări devin și interesante și oportune. Casele solare, proiectate la INCERC de un „colectiv pentru utilizarea energiei solare” în cadrul laboratorului de instalații (inginerii Frimu Tomșa, Teodor Terefean, Dan Constantin și Dan Ghițescu) și construite la Cimpina sint de două feluri. C.S. 1 este o locuință individuală încălzită cu energie solară (sistem pasiv — cu aer cald). Are 3 camere și o suprafață utilă de 67 mp. Elementul care asigură încăl-

zirea și stochează energia solară este un zid de beton de 44 cm, grosime, vopsit negru și dublat în exterior (pentru același efect de seră) cu geamuri. Prin asigurarea unei izolații termice mai bune, coeficientul volumetric al pierderilor de căldură este de 3 ori mai mic decât în locuințele obișnuite. Se estimează o reducere cu 50 la sută a consumului de combustibil pe întreg anul (sistemul fiind complementat cu încălzire electrică pentru zilele neînsoțite). Cum se petrec toate într-o astfel de casă — iarna și vara — e mai greu de zis în câteve cuvinte. Cert este că soarele își face bine rolul și îngăduie o substanțială economie de energie la combustibili tradiționali. Al doilea tip de casă solară (C.S.2), parter și etaj e în sistem activ (cu corpuri de încălzire-radiatoare). Captarea energiei solare se face prin captatoare plane tip INCERC, cu o suprafață de 78 mp., iar stocarea apei calde are loc într-un rezervor cu 10 mc agent termic (antigel). Există și aici o încălzire complementară electrică. Se estimează un consum de energie redus cu 60 la sută (15 000 kW/h). La Saturn, specialiștii INCERC-ului pun la punct acum stația pilot pentru încălzirea în sezon a apei calde la hotelurile Alfa, Beta și Gamma. Panourile captatoare se montează pe un parcaj auto. Apa e circulată prin centrala termică existentă. Suprafața captatoare de 1 200 mp asigură stocarea a 60 mc apă caldă la temperatura medie de 50°C. Asta înseamnă că 70 la sută din apa caldă necesară în sezon e preparată cu

stația pilot. Se estimează o economie anuală de 100 tone motorină. Socotind într-un viitor apropiat economia la întreg litoralul, vom înțelege lesne ce bun e soarele la nevoie și ce risipă s-a întâmplat până acum, la noi și în toată lumea. Am lăsat la urmă încă un produs al INCERC-ului. Se numește „Instalație pentru producerea apei calde menajere”, e destinată locuințelor individuale tradiționale, se compune dintr-o suprafață captatoare de 2 mp, a fost experimentată cu excelente rezultate în 1977 și urmează a intra în producția de serie printr-o colaborare cu Întreprinderea „Electrometal” din Timișoara. Instalația, care în faza de prototip costă câteva mii de lei, poate fi îmbunătățită astfel ca să fie la îndemina oricărui gospodar dispus să aibă confort și o însemnată economie în casă. 50 000 de astfel de instalații — care ar urma să fie în funcțiune prin anul '85 — ar aduce țării o economie de combustibil convențional de 10 000 tone. Dacă privim cu atenție lucrul inginerilor de la INCERC, vom observa că el nu se deosebește, în părțile importante, de acela al inginerului pensionar Iuliu Vrancea, omul care a vrut „să care soarele cu banița în casă” într-o vreme când ideea avea haz numai în basmul lui Creangă. Să-i cinstim, deci, pionieratul și să primim, cu înțelepciunea și speranța la care criza energiei ne obligă, noutățile oferite de INCERC.

O. TUDOR

Cinci rochii la kilogram, adică noua aventură a viermelui de mătase

O singură larvă de Bombix mori (viermele de mătase) poate urzi un fir cu o lungime de peste un kilometru. Lăsat să devină fluture (deci scutit de a face baie de-ambrăcatele în apă clocotită) el poate depune până la 600 de ouă. Șaptezeci și cinci de fluturi, lăsați în voia lor, sint capabili, cu alte cuvinte, de a produce 45 000 de ouă (aproximativ 300 de grame) deci 45 000 de noi viermi de mătase care, toți la un loc, pot urzi un fir ce depășește de câteva ori distanța de la pământ la lună, lungimea ecuatorului etc., etc. (Cînd vom mai scrie despre viermii de mătase vom folosi comparații mai inspirate.)

Viermele de mătase este originar din China de unde a fost răpit cu secole în urmă de doi călugări dinmădăni, a fost adus în Europa și așa mai departe. Țesăturile din mătase au constituit toată vremea un articol de lux ce se recomandă prin rezistență, luciu, finețe etc., etc.

Despre originea, aventurile, amururile și calitățile urzelii produse de acest silențios animal domestic, amatorii pot găsi date suficiente în orice lucrare de sericultură populară sau chiar în enciclopediile universale. Ceea ce se știe mai puțin, chiar foarte puțin, este faptul că la ora actuală — după o rapidă și dramatică recesiune — sericultura — este pe cale de a înregistra o adevărată revoluție, mulțumită geneticii și inovațiilor de ordin tehnologic, și că în această privință specialiștii români le revin merite de excepție. Dar să începem cu începutul.

Pentru țesăturile din fibre naturale (lînă, bumbac, mătase) explozia petrochimiei și, odată cu aceasta, variata și torrențială revărsare a produselor din fibre și fire sintetice au constituit o adevărată lovitură de trăsnet. Dar dacă producția de lînă și bumbac a fost treptat repusă în drepturi, cea de mătase naturală a fost condamnată literalmente la dispariție. Explicația este simplă: sericultura, îndeletnicire care reclamă minuiție, răbdare și, deopotrivă, bugetul de timp al micii gospodării rurale, cucereste cu greu interesul agricultorului actual, deprins în ultimele decenii să realizeze recolte mari și câștiguri substanțiale prin mijlocirea me-

canizării și chimizării, a noilor metode și tehnologii impuse de știința agricolă modernă. Cine să mai aibă timp pentru sârmanul Bombix mori, sensibil, capricios și care își duce viața și meseria în ritmul său ancestral? Cine să-i culeagă frunze de dud, să-l ferească de frig și arșiță, să-i suporte și să-i menajeze cele cinci virse și patru somnuri ale perioadei larvare?

Într-o asemenea situație nu e de mirare că sericultura a fost abandonată în țări cu o veche tradiție în acest domeniu, că în Europa, de pildă, viermele de mătase se mai crește în creșteri intensive doar în România, Uniunea Sovietică și Bulgaria. (Și asta în ciuda faptului că, pe plan mondial, cererea de fir de mătase se dovedește în continuă creștere.)

Pentru a-și recuceri fama pierdută — au căzut de acord specialiștii — sericultura trebuie să devină (așa cum s-a întâmplat mai devreme cu zootehnia, avicultura sau apicultura) o meserie industrializată, în cadrul căreia omida de Bombix mori să se nască, să fie alimentată și să producă în sistem dirijat, după vrea omului și necesitățile momentului.

Rezultate promițătoare au fost deja obținute în câteva țări ale lumii, dar România este până la ora actuală singura în care producția sericicolă a fost concepută după principii industriale și organizată într-un sistem unitar ce cuprinde toate județele patriei. Performanțele și meritele aparțin unui grup de specialiști (geneticieni, biologi, chimiști, ingineri) ai Stațiunii centrale de producție și cercetări pentru sericultură, condusă de un vechi specialist în materie, inginerul Ion Logofetic. În această oază de verdeață, liniște și aer curat — așezată între Aeroportul Băneasa și Institutul meteorologic din București — au fost gândite și perfectate toate principiile și metodele practice pentru revigorarea și potențarea industriei sericicole. Iată câteva amănunte.

S-a procedat în primul rînd la împărțirea întregului teritoriu al țării în zone sericicole. Zona Craiova, de exemplu, cuprinde județele Mehedinți, Gorj, Olt, Vâlcea și Dolj. În fiecare din aceste subdi-

viziuni teritoriale au fost înființate ferme pentru creșterea larvelor de virse tinere, ferme pentru producerea gogoșilor (deci pentru creșterea larvelor adulte), ferme pentru realizarea materialului săditor (soluri pitice de dud, stejar și ricin cu producții intensive), și ferme pentru producția de ouă de viermi de mătase. Toate acestea mai au obligația de a încheia contracte ferme cu producători particulari, cu diverse unități agricole, cu școli, asociații de profil etc.

Noul modus vivendi al omidei de Bombix mori (prin care a fost pusă la index o întreagă și mult milenară tradiție) obligă viermele de mătase să-și schimbe în scurtă sa viață de câteva ori domiciliul. El se naște într-un loc, moare în coșciugul său de mătase la o altă adresă și devine fluture de prăsilă la o nouă reședință. Producerea de ouă, îngoșarea și înfluturarea (termenii ne-au făcut și pe noi să zîmbim, dar alții, mai puțin ilari, nu există deocamdată, ne-au declarat sericultorii) se desfășoară deci în unități de profil distincte și e normal să fie așa din moment ce orice producție industrială reclamă specializarea strictă a fiecărui compartiment cuprins în procesul tehnologic general. Ouăle de pildă se obțin doar în câteva unități din țară și după criterii și procedee genetice extrem de complicate. Am reținut numai strictul necesar: se pleacă de la încrucișarea unor superelite din care se realizează mai multe linii de hibridi simpli. Aceștia, prin încrucișare, produc polihibridi cu însușiri superioare raselor parentale și care, în sfîrșit, se distribuie fermelor profilate pentru creșterea larvelor tinere. Aici ouăle de polihibridi sint introduse în incubatoare (instalații concepute și construite tot de către cercetătorii stațiunii din București) unde beneficiază de condiții de microclimat specifice, ce împiedică eclozionarea spontană.

Și tot cercetătorilor bucureșteni le revine meritul realizării unor linii automatizate pentru creșterea și hrănirea larvelor tinere. Este vorba de instalații prevăzute cu siruri de casete supraatajate (un fel de building-uri sericicole) unde mecanisme dirijate electronic transportă,

toacă și repartizează hrana prescrisă în funcție de creșterea stadială a larvelor. În aceste apartamente colective viermelui nu-i mai rămîne, cu alte cuvinte, decît îndatorirea de a minca la ore fixe și în condiții de igienă perfectă, iar apoi de a muri cu glorie în cămașa lui urzită din fir de mătase.

Pentru larvele adulte a fost imaginat și realizat un alt sistem: creșterea lor direct pe lăstari, ceea ce a însemnat realizarea unei serioase economii de spațiu (1,5 metri pătrați în loc de 4 metri pătrați) precum și reducerea sensibilă a brațelor de muncă.

Toate acestea reprezintă realizări și inovații de ultimă oră. Simple la prima vedere, ele marchează în fapt începutul unei adevărate revoluții în sericultură. Creșterea viermelui de mătase în creșteri industrializate, reprezintă o noutate pe plan mondial. E adevărat, prima demonstrație de anvergură va avea loc anul acesta, dar rezultatele estimative ne îndeamnă să fim optimiști. Specialiștii stațiunii ne asigură că există toate șansele pentru a se produce anul acesta aproximativ o mie de kilograme de sîmînță industrială. Vom înțelege ușor amploarea și avantajele unei asemenea producții avînd în vedere că dintr-un singur kilogram de ouă se pot naște circa un milion și cinci sute de mii de larve. Sau tot atîția furnizori ai firului de mătase. Dintr-un singur kilogram de gogoși, industria prelucrătoare obține 300 g de fire de mătase, adică foarte mult dacă socotim că pentru o rochie obișnuită (nici mini, nici maxi) este nevoie de numai 200 de grame de țesătură. Sau altminteri spus, cinci rochii la kilogram...

Pus la treabă după metodele noi ale sericulturii, vechiul nostru prieten de casă, tăcutul și capriciosul Bombix mori, va fi obligat să producă până în 1993 nu mai puțin de 37 000 de tone de gogoși de mătase, adică echivalentul producției de lînă la ora respectivă în țara noastră.

LIVIU TIMBUȘ

FOCȘANI, PORTRETUL ORAȘULUI ÎN T

În puține orașe românești s-a construit, într-un răstimp atât de scurt, atât de mult. Mai exact, în puține se poate vedea, într-o atât de amplă, de panoramică, de adâncă, de pregnantă, de decisivă desfășurare a imaginii vechiului târg, ce înseamnă a construi, ce înseamnă a dezvolta. Cu numai zece ani în urmă, în 1968, Focșanii aveau 32 000 de locuitori. Acum au aproape dublu: aproape 60 000. Între 1944 și 1968, pe teritoriul actual al județului Vrancea, deci inclusiv, nu exclusiv în frumosul oraș de pe Milcov, s-au construit, spun statisticile, 624 de apartamente în blocuri. Din 1968, doar în Focșani s-au construit mai bine de 10 000. Iar actualul plan cincinal prevede — doar în Focșani — alte mai bine de 10 000.

Între noile cartiere și esplanade de blocuri, legate ca verigile unui lanț, articulate ca o șiră vertebrală a orașului — alcătuită așa-numita „Platformă Focșani-Sud” — sînt uzinele. Noile, marile, modernele uzine și fabrici ale Focșanilor, unele din cele mai noi, mai mari, mai moderne ale acestei țări. Doar în acest cincinal ele oferă tinerei clase muncitoare a Vrancei aproximativ 10 000 de noi locuri de muncă.

Aliniind astfel de cifre, sau, și mai bine, traducindu-le în piatră, lăsînd deci piatră să se constituie singură — conform planurilor de dezvoltare a orașului-reședință al Vrancei — în cadrul arhitectonic al zilei de azi și de mâine, am putea spune că ne aflăm într-un nou oraș. Un oraș care nu mai întreține relații cu celălalt, cu cel vechi, cu cel de acum un deceniu, decît prin mijlocirea documentului de arhivă (căci celălalt, cel de-acum un deceniu, a și devenit, prin rapida încăruntire a imaginii sale, arhivă!) și a citorva străzi cu căsuțe bătrîne, pierdute printre arbori bătrîni. La porți cu sonerii-clopoțel de mult stricate, ce nu mai deșteaptă, cînd le apeși, nici un ecou. Pentru cei care n-au uitat farmecul de odinioară al orașului, Focșanii de astăzi apar altfel, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Noua condiție a cetății — oraș în plină explozie economică, demografică, arhitectonică — a făcut să se ivească, peste noapte, câteva contradicții prezente: vechiul Focșani s-a trezit dintr-odată prea mic, prea strîmt, prea izolat. Rama veche a fost înlocuită, dar și noua ramă va trebui schimbată în curînd. S-a construit un centru civic cum puține orașe din țară au, o

bijuterie arhitectonică, un superb parc de piatră lucrat cu grația, cu propeșimea, cu armonia, cu spontaneitatea savantă ale unui parc natural, ale unei capodopere a naturii, o răscruce de edificii moderne, preluînd în jocuri bogate de linii, ca o deschidere somptuoasă de crengi, blindul cer al Moldovei, devenit deodată mai larg, mai înalt. O răscruce de edificii moderne, logodind zările Munteniei și Moldovei, aici, lângă apa Milcovului, într-o fericită imagine a reunirii românilor sub semnul noului. Dar acest centru, la ora de față, este încă în lucru, este încă în plină extindere, încă se mai lucrează la frumusețea lui, la biografia lui. S-a construit, în Focșani-Sud, lângă marea platformă industrială, un întins cartier de blocuri (peste 6 000 de apartamente), dar în alte și alte zone, precum cea a Parcului, a Independenței, a Turdei etc., s-au profilat și se profilează altele. Peste 2 500 de noi apartamente conturează doar zestrea acestui an. Inutil să mai precizăm cît de preocupăți sînt edilii de rezolvarea unor multiple probleme gospodărești, sociale etc., unele grele, soluționabile însă, toate, în viitor, prin dezvoltarea progresivă și explozivă a unui oraș care, la ceasul de față, e în plină și incandescentă stare de asalt a noului, deschis încă surprizelor de proporții.

Ne-am oprit, în cele ce urmează, la faptul, pe care-l notăm și mai sus, că orașul s-a trezit, dintr-odată, prea mic, prea strîmt, prea izolat, cel puțin în raport cu noile ritmuri de muncă, de creație, de existență, de devenire, decise de marea industrie și de marea construcție arhitectonic-edilitară ce-a însoțit-o. Focșanii sînt un oraș bătrîn (unii istorici susțin că sub vatra lui ar fi vatra așezării daco-romane Tiassum), Focșanii sînt un oraș încărcat de istorie, e mai bine să nu-i calci străzile, noile străzi așternute peste glodul istoric al vechilor ulițe, decît să profanezi, fie și numai prin ignoranță, un nume străvechi sau o amintire străveche. Pe aici a trecut și Mihai Viteazul, aici a fost staroste de Putna Miron Costin, aici, la cadențele Horei Unirii, tresare, din veac, tot cugetul, se limpezesc și se cristalizează în bun național simțămînt care, cîndva, au făcut istorie. Focșanii sînt un spațiu de istorie și de cultură, o rezervație a spiritului românesc în cel puțin cîteva din manifestările lui majore. Pe Strada Mare (actuala Stradă a Unirii) încă se vede casa lui Duiliu Zamfirescu, lângă ea și casa, acum grădiniță de copii, în care a trăit Tănase Scatiu. În Focșani s-au născut marele arhitect Ion Mincu, marele actor Petre Liciu, marele condei al publicisticii protestatare interbelice care e Leon Kalustian. E mai bine, într-adevăr, să nu calci asfaltul Focșanilor, turnat peste vechiul colb istoric al târgului, decît să profanezi, fie și numai prin necunoaștere, un nume sau o amintire. Ce trebuie să reții, păstrîndu-te într-o puternică rezervă, este sentimentul Focșanilor, acel sentiment de ocrotire gratuită, și deci perfect inutilă, a unui peisaj din care, cîndva, emanaseră niște lumini. Important era, deci cîndva, ca, purtînd acest sentiment, să exclami: „Oh, Focșanii!” și să pleci. Așa au plecat de acolo și Duiliu Zamfirescu, și Ion Mincu, și Petre Liciu, și Leon Kalustian, așa au rămas multă vreme acolo (în aceeași stare) ulițe, case, noroaie, tei, castani, cîmîțire, miros de coloniale, de abator, de ziduri amestecate cu pleavă, miros nostalgic de viață veche, de lagună a liniștii, de oază suspendată în afară de timp, succumbînd lent prin inadecvare la timp. Toate acestea cu o doză de mindrie, cu foarte mult regret și mindrie, cu un regret care se cheamă melancolie, cu o mindrie ulcerată pînă la ofensă, cu o neputință care era sinonimă cu fatalitatea, cu un lirism care însemna poezie bună, biblioteci bune, vin bun, cafea bună, cu umor subtil și tandru care ducea la persiflarea, la anecdota, la epigramă. Toate acestea compun sentimentul Focșanilor, al Focșanilor de odinioară.

Orice ar face, omul pornit spre hotarul Milcovului nu se poate desprinde ușor din mrejele unui astfel de sentiment. E un sentiment cultural, sau, poate, o prejudecată. Oricum, puține orașe te înzestreză, la plecare, cu o asemenea imagine, care operează asupra ta neconștient, puține orașe te imbie la o asemenea confruntare retrospectivă, puține orașe te invită să te cerți, mental sau la fața locului, cu propria lor imagine, pe care chiar ele ți-au dăruit-o cîndva. Și aceasta, pentru că orașul de astăzi e atât de departe de cel pe care l-am știut — l-am știut abia cu un deceniu în urmă! — în cît te întrebi dacă nu cumva, printr-o eroare de unghi, ești, totuși, într-un alt loc, nu în Focșani.

Centrul motor al orașului, prefața și explicația avîntului său, a cronicii sale contemporane, este marea platformă industrială, masiva centură de combine, uzine și fabrici, echipate modern, care-l îmbrățișează, încercuindu-l strîns și deschizîndu-l, în același timp, spre toate zările. În 1968, industria focșenciană consemna, ca unitate mai importantă, doar Fabrica

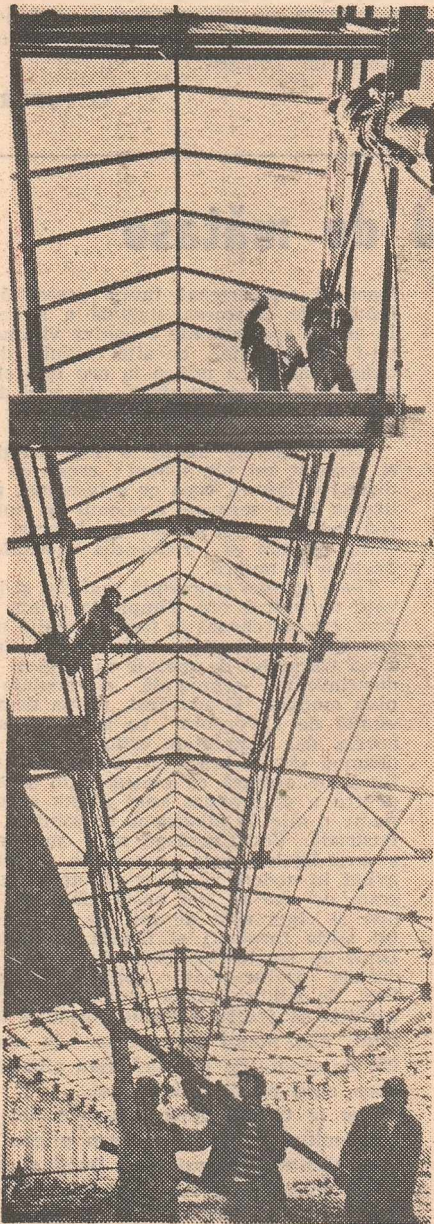
de mobilă a Combinatului de prelucrare a lemnului. În cincinalul trecut, această industrie și-a anexat, în cadrul aceluiași combinat, o fabrică de plăci fibrolemoase (tip PAF), dar și o serie de ramuri noi, precum construcțiile de mașini și prelucrările metalice, pivotul fiind o mare întreprindere de dispozitive, stanțe, matrițe și scule ajutătoare, destinată a deveni unul din „mecanicii sefi” ai branșei și, evident, al platformei industriale a orașului de pe Milcov. În prezent, întreprinderea se extinde cu o secție de elemente hidraulice, grație căreia producția ei globală va spori, ca valoare, de mai bine de două ori. În incinta aceleiași întreprinderi se va mai construi, în acest cincinal, un institut de proiectări pentru industria construcțiilor de mașini. Pe aceeași platformă funcționează, începînd de anul trecut, o filatură de lînă pieptănată, o întreprindere de tricotaje (care livrează, anual, cam două milioane de bucăți de tricouri), o întreprindere de prelucrare a maselor plastice. Pe aceeași platformă se află în plină construcție, la ceasul de față, o întreprindere de vase emailate, o întreprindere metalurgică (ce va produce profile mici și mijlocii), pe aceeași platformă se vor adăuga, în curînd, o întreprindere electromecanică, o nouă filatură de fire (de tip bumbac cardat), cum și alte industrii sau secții industriale noi. N-am notat, în aceeași zestre industrială a orașului de pe Milcov, întreprinderea de confecții (unde muncesc vreo 3 600 de femei, livrînd peste 80 la sută din producție peste hotare). Întreprinderea Exportvin, Fabrica de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică.

Prin ele, prin aceste mari și moderne industrii, Focșanii au devenit nu numai un oraș al ritmurilor febrile ale prezentului, dar, mai ales, un oraș ce muncește, creează, visează, trăiește, respiră de-a dreptul în viitor, înlănțuindu-și deci altfel timpului, înfăptuindu-și deci altfel sințeza vieții, legîndu-și deci istoria nu miop, de ieri pînă ieri, cum făcea mai ieri, ci direct de ziua de mâine. La ce a dus o astfel de răsturnare de unghi — într-un loc unde, pînă mai ieri, era obiceiul să-ți arunci ochii doar în trecut, de preferință în cel mai îndepărtat, în cel mai departe de azi, în cel mai dincolo de ieri, în cel mai adînc în istorie, în cel mai spre marginea timpului — e lesne de bănuț. A trebuit ca, ici-colo, în proporții de masă chiar, să fie cîntite din loc paseismul, inerția, melancolia veche a stagnării, împăcarea cu sine, adică cu firea strîmtă a locului, ca să se facă loc unui altfel de spirit, noului spirit impus de dezvoltarea industrială, de dezvoltarea noii civilizații a capitalei Vrancei.

Figura centrală, purtătoare a noului spirit, este muncitorul specialist, legat de

aparitia marilor obiective industriale, este tehnicianul, maistrul, inginerul, cercetătorul științific, edilul și arhitectul de înaltă calificare, constructorul cu veche experiență, veniți să creeze și să conducă nuclele unei munci și ale unei creații care, de la-nceput, prin amploarea, complexitatea, modernitatea lor, se anunțau la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii și civilizației veacului. O bună parte din ei nu sînt vrînceni, au venit aici din alte părți, aducînd experiența centrelor cu o mai veche tradiție a dezvoltării, autoritatea unei pregătiri și a unei experiențe validate de practică și fiind, deci, în chip natural, investiți cu răspunderi în plus. Orașul i-a adoptat, cu firescul, cu graba, cu dragostea chiar cu care-i adoptă pe cei ce fac ceva pentru tine. Așa este inginerul Liviu Livescu, unul din autorii acelei prestigioase invenții a industriei românești care se cheamă freza multiaşchiatoare „Romason”, invenție făurită aici, pe marea platformă industrială a Țării Vrancei, de către un fiu ce nu e al Țării Vrancei, adică nu e prin naștere, dar care și-a dăruit pasiunea, imaginația și eforturile acestei „țări”, devenite acum a lui. Așa este arhitectul Teodor Moreanu, venit aici în 1968, pe atunci cel dintîi, adică unicul arhitect cu care județul nu înființat pornea la drum (acum sînt 12), semnat al celui superb proiect, zămislit cu imaginație, cu dragoste și cu trudă, care, tradus în piatră, înseamnă centrul de azi al Focșanilor. Așa este doctorul în biologie Carol Nagler, directorul Muzeului de științele naturii din Focșani, nume știut din publicații științifice de prestigiu, din țară și de peste hotare, laureat al premiului „Emil Racoviță” al Academiei Republicii Socialiste România, venit, ca și alți specialiști, să contribuie la crearea unui nou climat intelectual în această parte a țării. Lor, acestor specialiști, vrînceni prin adopțiune și prin dragostea lor, mărturisită ades prin fapte, pentru aceste locuri, li se cuvîne, zic focșencii, un cald cuvînt de apreciere. Pentru entuziasmul cu care, în multe împrejurări, au bravat lipsa de condiții, au bravat greutățile începutului. Pentru generozitatea cu care au renunțat la un cadru consolidat al profesiei lor, al vieții lor, acceptînd s-o ia de la capăt, cu bucuria pionieratului.

Lîngă ei — și mai mulți decît ei — sînt, în prezent, cei ai locului, mobilizați la activitate creatoare de noul cadru economic și social al orașului, promovați în răspunderi însemnate prin însuși procesul accelerat al dezvoltării industriei, culturii, civilizației. Un Gheorghe Epure, mastru la întreprinderea de dispozitive, stanțe, matrițe și scule ajutătoare, născut în Vrancea, plecat apoi la Galați, într-o vreme cînd Vrancea încă nu se clintise spre noul industrial, s-a reintors aici, pre-

Fotografii de ELENA GHERA ■

ERETE

răspundere un sector important zine, luând-o, deci, de la început, ia de a face ceva pentru „casa ru Vrancea lui. Tot de la Ga-lucrase la Șantierul naval (ca știe mecanic-șef) și la Intreprin-prefabricate din beton (ca ingi-djunct) s-a întors inginerul Mi-eanu, actualul director al între-în prezent în construcție, de dilate. Mihai Vlăsceanu este fiul n din Slobozia-Ciorăști, sat vrin-ă-său, în vîrstă de 80 de ani, și azi în sat, în satul pierdut iste dealuri, de unde, cel puțin e săptămîni, ia drumul Focșani-vine aici, pe șantier, ca să vadă ge fabrica lui Mihai, nezeitind ace-țuia, cînd crede că este ca-„des“), chiar și sfaturi în le organizare și de conducere. „Miai !, îi zice bătrînul, ai grijă ezi să nu îți-o ia înainte cojani!“ evrincenii, răspunzători de alte i vecine celcia la care lucrează i aici, desigur, un anume orgo-goliu falnic, un orgoliu de o ibilă, orgoliul omului care, in-tagma sau cinul noului, nu vrea e altora, veniți de aiurea, drep- e intra înaintea lui în miracol, acea tagmă sau cin al noului, e a-l conduce cîntarea lui... Cei elusiv cei ai locului, rid de un orgoliu, ce, azi, nu le spune

cartier „Focșani-Sud“, cel de apartamente, Mihai Vlăsceanu și Valerica, desenatoare tehnică la Oficiul județean de îmbună-ciare și proiectări de construcții agricultură, locuiesc în același uncători, maistri și ingineri ve-Galați, din Brăila, de la Bacău, ai știe de unde. Locatarii noilor le Focșanilor (adică majoritatea !) s-au constituit într-o familie are are, de-acum, istoria ei, tra- în care s-au adus însușiri, par-i, culori, accente, turnate toate litate nouă. Toți sint focșeneni, a vin de pe Dunăre sau de pe s-au legat de acest oras, și unii prin intermediul uzinelor și al construcții, cu niște legături de Cel mai bine exprimă această spirit copiii. Se joacă toți laolal-ariile și grădinițele destinate lor, nd în jocuri, cu o fantezie la fel ă, creația de alături a părinți-

2) Focșanilor — al bătrînelui tîrg sa tinerețe, irumpe ca o nă-rimăvară peste un mult prea imp istoric, se desenează deci, rte, în viitor.

ILIE PURCARU ■

O ÎNVĂȚĂTOARE PENTRU ȘAPTE COPII!

(urmare din pag. 1)

deși la drept vorbind, satul în sine nu este deloc unul foarte în ochii lumii, ba dimpotrivă, el se află destul de izolat. În fapt, numai pe întinderea județului Mureș există astăzi 18 unități școlare cu efective de sub șapte elevi, între care Ghindari-Ceia și Neua-Sinsimion conțin 6 copii de școală, iar Sînpaul-Dileu Nou și Gălești-Adrianu Mic numai 5, toate aceste unități numite mai sus fiind în fapt clase unice, cu elevi de la 6 la 10 ani, și cu predare în limba maghiară, limbă maternă. O școală pentru numai cinci, șase elevi? „De ce nu?!, ne răspunde între alții Ștefan Bența, inspector general adjunct în cadrul Inspectoratului școlar județean. De obicei la aceste unități este încadrat un singur cadru didactic, un învățător, dar de asemenea trebuie să reținem că tot în cursul anului școlar în care ne găsim au fost aprobate, în alte zece școli, un număr de posturi, peste prevederile Decretului nr. 157, pentru predare simultană, prin detașare, în diferite cătune. La clasele maghiare, de exemplu: 3 posturi pentru 63 de elevi la Fărăgău-Tonciu, 6 posturi la 114 elevi la Gălești, 12 posturi la 314 elevi la Miercurea Niraj, 3 posturi la Suseni. La începutul anului au fost aprobate alte 138 de clase de a „V-a“, în 80 de unități școlare, avînd efective sub prevederile Decretului 278, adică de minimum 25 elevi pe clasă. Exemplele sînt prea multe pentru a putea fi înșiruite de dumneavoastră. Reținem numai că există la ora actuală peste 150 de școli în situația amintită în județul nostru, în ciclul primar cît și în cel gimnazial, în egală măsură pentru elevi români și pentru elevi maghiari. Toți trebuie, la urma urmei, să învețe, ca un imperativ al politicii interne a partidului nostru, toți fiii acestei țări, indiferent de naționalitate sau de cît de izolat se află localitatea în care locuiesc!“

Între primele lucruri pe care le-am văzut de cum am intrat în școala din Singeru de Pădure s-a aflat desigur tabla. Cu cretă albă, învățătoarea Maria Timpa scrisese acolo trei propoziții simple, dar adînci în conținut: 1) Filimon Sirbu a fost impușcat de fasciști; 2) El, fiind dus la moarte, a cîntat „Internaționala“; 3) Înainte de a muri, a strigat: „Trăiască România liberă!“.

Desigur, am intrat chiar în timpul lecției de română. Fiind însă o clasă combinată, cu elevi din a „I-a“ pînă în a „IV-a“ la un loc, în timp ce copiii mai mari au de rezolvat exerciții sau probleme de matematică, cei mai mici citesc cu voce tare sau răspund la geografie și istoria patriei. Nu se deranjează unii pe alții? Totuși nu, mai întîi pentru că învățătoarea a așezat astfel „clasa“ încît în rîndul de la geam stau copiii dintr-a „I-a“ cu cei din a „III-a“, iar pe rîndul de lîngă sobă cei din a „II-a“ cu cei din a „IV-a“, apoi pentru că la o astfel de „clasă“, care cuprinde patru clase la un loc, metoda pedagogică a învățării este cea „simultană“, adică perfect adaptată condițiilor de fapt. Ne spunea învățătoarea Maria Timpa, care e și directoarea unității în fata celor două subordonate ale sale: „Noi am avut întotdeauna rezultate foarte bune prin munca simultană. Copiii învață repede că munca individuală e bază, învață să se concentreze și să lucreze singuri, fără să aștepte ajutor din partea noastră și fără să se deranjeze unii pe alții. Sigur că foarte important este să li se controleze munca efectuată, copiii să știe cît au făcut bine și cît nu, să nu aibă niciodată impresia că si-au bătut capul degeaba“. Alături, învățătoarea Anna Vinczi are o oră de română, matematică, citire — toate la un loc, pentru numai șase elevi cît conține „clasa“ de maghiară. O încăpere mică, cu numai șase bănci, cîte una pentru fiecare elev, dar atît de mare în aspirația

deschiderii către lume, către universul fără hotar al cunoașterii. Catalogul, altfel frumos scris, perfect alcătuit, conține numai următoarele nume: Enikő Kardaș, Vilma Szász, Ferenc Szöverfi și Sandor Szekely (ultimul absent în ziua respectivă, toți în clasa I), Gyöngyvér Csiszér (clasa a III-a), Andras Kardaș și Mária Fülöp (clasa a IV-a), deci nu mai există nici un elev în clasa a II-a, și asta pentru că Ianos Ujfalvi a plecat din sat nu demult, părinții mulțindu-se în altă parte. Învățătoarea Anna Vinczi îi regretă mult plecarea, mai cu seamă pentru că Ianos era unul dintre cei mai buni elevi ai „clasei“, avînd note de 9 pe linie. Atunci cînd nu avea chiar 10. Între cei rămași, cele mai bune note le are micuța Enikő — 9 și 10 la limba română, 9 și 8 la maghiară, 9 la matematică, 8 la activități practice, 10 la purtare și la sport, Anna este o învățătoare foarte tină, a absolvit în 1974 Liceul pedagogic din Odorheiu Seculesc, un an a predat la Satul Nou și de anul trecut a venit la Singeru de Pădure. Îi place meseria, s-a certat puțin cu părintii pentru că nu a revenit la Crăiești, lîngă Tîrnăveni, acolo unde s-a născut și unde se află casa natală, preferînd o muncă frumoasă dar nu chiar dintre cele mai ușoare, preferînd să rămînă pe picioarele ei, deși are numai 23 de ani și ceva posturi de funcționare s-ar mai fi putut găsi oriunde la oras. „Dar, spune, dacă statul și partidul nostru fac atîtea eforturi pentru educarea tinerei generații, creînd asemenea școli în toate colturile țării, pentru copiii maghiari, români sau germani, dacă și pentru numai o mină de copii se aprobă funcționarea unei unități școlare ca a noastră, mai se pot numi eforturi deosebite cele legate de participarea noastră, ca învățători, la procesul de învățămînt? Avem, cu alte cuvinte, una dintre sarcinile cele mai frumoase, cu atît mai mult cu cît, și felul activității noastre de zi cu zi este într-un fel deosebit, mai puțin obișnuit“.

În aceeași zi, copiii mai mari de la grădiniță, soimi ai patriei, au intrat în cele două clase, trecînd practic dintr-o cameră în alta, curios să vadă cu cîteva luni mai devreme cum va fi la școală. Maria Timpa și Anna Vinczi i-au primit zîmbitoare, i-au lăsat cîteva minute să asiste la lecții și i-au întrebă la sfîrșit dacă le-a plăcut și dacă vor veni bucușori la toamnă în clasa I. Grădinița din Singeru de Pădure cuprinde 25 de copii, maghiari și români laolaltă, cu predare în cîntece din cele mai frumoase. Aceiași copii au alcătuit, desigur cu ajutorul educatoarei Ileana Berekméri, un album de fotografii numit „Frumusețile patriei“, în care au strîns ilustrate cu imagini din București, Tg. Mureș, Eforie, Galați, Iasi, Oradea și așa mai departe. Profînd în oarecum de emoția pe care o pricinuisem prin neobișnuita noastră prezentă în timpul orelor de școală, le-am rugat pe cele două învățătoare să dea un extemporal-fulger, la care copiii urmau să răspundă la trei întrebări simple, pe măsura vîrstei lor, întrebări despre școala în care învață, despre ce-si doresc să ajungă în viață. Selectînd, iată ce lucruri cu adevărat frumoase, de esență pentru întreaga activitate a școlii, am aflat: „Ne place școala noastră pentru că în ea învățăm lucruri frumoase și care ne vor folosi mai tîrziu“: „Eu as dori să ajung în viață o învățătoare“ (Mirela Pop, 9 ani): „Îmi place școala pentru că e frumoasă și pentru că aici învață să scrie și să citească“ (Gyöngyvér Csiszér, 8 ani): „Școala ne place pentru că nu trebuie să mergem la oras pentru ea și pentru că acolo învățăm tot și tovarășa învățătoare ne ajută la lecții“ (Violeta Vale, 8 ani): „Mie îmi place școala noastră pentru că sint copii mulți și pentru că învățăm. De aceea o iubesc mult pe tovarășa învățătoare“ (Ioan Borobasi, 7 ani)...

Anna Vinczi, învățătoarea „clasei“ de maghiară, cu numai 7 copii

În ceea ce privește meseria pe care o aleg, cu mintea lor de acum copiii, am reținut că Andreăși Levente și Borobasi Ioan vor să se facă șoferi, Szöverfi Ferenc mecanic, Simion Lucian militian, Violeta Vale doctoriță, Maria Aronka Fülöp coafeză, Lilianna Vale croitoreasă iar sora ei, Adriana, educatoare, Andras Kardaș vrea să muncească pe un șantier, în timp ce Gyöngyvér Csiszér își dorește să ajungă nici mai mult, nici mai puțin decît... vînzător de inghetată! Dincolo de toate aceste afirmații, care fac desigur frumusețea vîrstei, copiii de la Singeru de Pădure nu pot decît să semene perfect cu copiii din oricare colțisor al țării, fie ei români, maghiari, germani sau de alte naționalități, aceleași aspirații spre o viață mai bună, aceleași condiții de lărgire a orizontului cunoașterii, aceeași recunoștință pentru grija părintească a statului, a președintelui țării. Ca să spunem lucrurilor pe nume, deși izolat oarecum de centrele urbane mai apropiate, Singeru de Pădure are o școală care, fie ea și foarte mică, nu-i aproape deloc deosebită de alte unități școlare ale țării, așa cum și copiii care o frecventează, maghiari și români laolaltă dar și pe clase separate, sînt la fel de reprezentativi pentru atestarea efortului general al cunoașterii din țara noastră, pentru grija față de oamenii de mîine. Învățînd în limba maternă, limba maghiară sau română, aflînd în fiecare zi noi cunoștințe, copiii din Singeru de Pădure vor fi la absolvirea micii lor școli la fel de pregătiți pentru a continua studiile ca în oricare altă școală, la fel de avizi de cunoaștere, de sporire a gradului de cultură. Altfel, drumul a fost frumos pînă la satul inecat în verdeată, dar la Singeru de Pădure n-am găsit decît o școală ca atîtea altele în România de azi, desigur mult mai mică, dar perfect asemănătoare celorlalte. Se poate numi acest lucru ceva neobișnuit?! Desigur că nu, desigur că altfel pot gîndi numai acei oameni cărora le lipsește nu numai posibilitatea cercetării la fata locului, simțul realității lucrurilor, cît și umana capacitate de a roși atunci cînd proferează minciuni sau rostesc fraze întoarse de-a-ndoaselea. Oricine ar avea dorința de a stabili însuși adevărul, oricine ar veni la fata locului (adică în cîteva mii de astfel de locuri în România) pentru a constata realitatea, s-ar putea convinge extrem de ușor de felul în care la noi, astăzi, copiii maghiari și copiii români învață și se pregătesc pentru viață, iubesc țara și partidul, se joacă împreună, își clădesc speranțe de viitor împreună. Chiar și atunci cînd localitatea, fie ea sat de numai 500 de locuitori, n-are mai mulți de cîteva zeci de copii de dat la școală...

Ora de română, matematică, citire pentru Enikő Kardaș, Gyöngyvér Csiszér și ceilalți...

La „clasa“ de română, Maria Timpa află că Violeta Vale vrea să se facă doctoriță. Fotografii de VASILE MANECAN ■

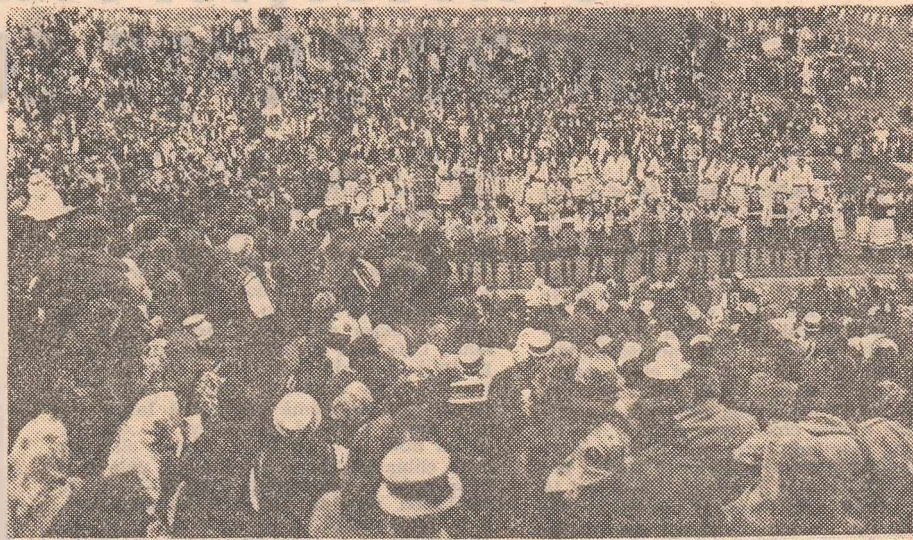
Sîmbra oilor — o străveche sărbătoare în Țara Oașului

De ani și ani de zile, îmi tot propusem, stimulat de ceea ce auzisem și incitat de oameni de prin partea locului, să merg în Oas, la sărbătoarea, de mult tradițională, a Sîmbrei oilor. În atare circumstanțe, curiozitatea și fantezia, oricui, pot construi, ele însele, un edificiu, de inchipuire, pe care realitatea să nu-l depășească. Mai cu seamă că, în zona Branului, asistaseam la „măsurarea laptelui“, obicei răsbind și prin alte părți ale țării, pe unde pășunile subcarpatice ori cele montane de-a binelea, au fost și au rămas, din vremuri imemorabile, vetre de neam și de bogăție, de incantatii spirituale, de nobile frumuseți naturale. Dar Sîmbra oilor, obiceiul sfînt al oșenilor, cu îndepărtata sa chemare, cu bogatul său conținut folcloric, cu incomparabila sa notorietate, cîștigată în timp, mi-a provocat, de la început, o astfel de emoție încît am devenit nerăbdător și n-am mai așteptat ziua anume a bucuriei muncii și primăverii, mergînd acolo, la Huta-Certeze, sub geană de pădure de fagi, sub ocrotire muntoasă, la 850 de metri, cu o zi mai înainte, astfel ca noaptea să teasă, vrăjit o punte nevăzută, din fire prelungi, toarse din lina bogată a mioarelor, trecute prin vreme în legendă și vis, între ieri, azi și mine.

Locul ales stă sub binecuvîntarea naturii : o vale măreață, o căldare mai bine zis, captușită cu un covor verde, acordat în ton cu frunzele copacilor, crude ca însăși primăvara aceasta întîrziată prin acele meleaguri în care cireșii, prunii și merii de-abia și-au deschis genele de floare, tezură, de proșteime nebănuită pentru noi, cei de la cîmpie, care am cules lălelele, lăcrămioarele, narcisele...

Un han durat din piatră și din lemn înfrătește aceste bogății ale zonei în linii tradiționale și comodități moderne. Îl străjuie un cires imens, de peste 100 de ani, cu coroană falnică de stejar, cu pozoabă de aripi mărunte și albe, izvor al fructelor care vor veni. E liniște. O liniște de catedrală prăznuită de cer și pămînt. Vîigoare și gîngășie, măreție și proșteime, echilibru de frumusețe desăvirșită, armonii în verde și alb, cupolă de azur mediteranean. Acesta este locul, poate același ca acum 500 ori 1000 sau poate mai mulți ani, în care oierii și-au sărbătorit primăverile, un loc statornic de unde n-au plecat niciodată oșenii și unde se întorc, an de an, oficiînd ritualul muncii și al veseliei, al muncii și al înfrățirii, al muncii și al bucuriei de a munci, al libertății de a se contopi cu natura. Plecînd dincolo de culmi, soarele dezvăluie cușmele tuturor dealurilor pînă departe, în fruntea Gutinului, voinică și tainică, întocmai sufletelor oșenești.

Duminică, 7 mai, prima duminică a lunii, aleasă de țaran pentru a da semnalul unui nou praznic de muncă, ni se infățișează cu un cer de plumb și cu o cernere de fire ușoare și prelungi de ploaie. Decorul din ajun stă totuși în plină lumină, într-o lumină egală, care scoate în

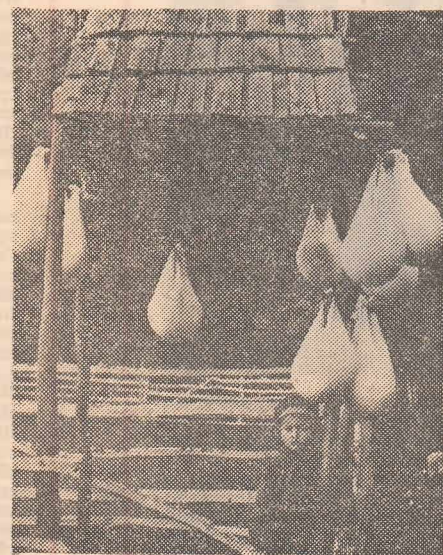

evidență detaliile, mai iscusit decît o făcuse simbătă soarele suveran. Marea scenă, pe care se vor întrece în măiestrite cîntece și jocuri oșenii neoași ca și țărani maghiari și germani, de prin alte sate, este pregătită : țarcul unde vor fi mulse oile strălucește de albul crud al crengilor de fag cojite, sub marginea pădurii ; la respectuoasă distanță, se-nșiruie magazinele improvizate pentru o zi, dar pline ca pentru cîteva luni. Obiceiul acesta al pămîntului adună aici, an de an, zeci de mii de oameni. Și iață-i începînd

să apară : de prin văi, ca niște sorcove multicolore ce par să răsără din pămînt și să crească întocmai voinicilor din povești : mai întii clopurile sau basmalele înflorate, apoi „tulpina trupului“, cojoc invadat de ciucuri și mărgele și „rădăcina“ albă a fustelor țivite cu negru ori a largilor pantaloni de asemenea albi, cu ondulări de vals. Fiecare om este o floare ! Și încet, încet, din toate direcțiile, din văi orj de pe creste, aceste flori vivante produc o polenizare rapidă, prezența lor născînd, ca prin farmec, alte răz-

lete flori care se rînduiesc în răzoare și ronduri, în alei și parcuri. Femeile își lasă desaga de pe umeri, întind imaculate pinze albe și așază pe ele, cu pioșenie, bucatele pregătite acasă. Sînt piini încă aburinde, colaci sculptați în aluatul ars ca o ceramică, prăjituri de tot soiul, cîrnați și fripturi, renumitele sarmale cu păsat, numite „boace“, sticlele cu tuică arzătoare, a cărei țările se măsoară nu în grade ci în „focuri“, așa zice de mitralieră fiindcă ajung pînă pe la 60 ! întreaga vale devine o grădină inviețuită, mirifică și imposibil de descris, tot astfel cum un mozaic imens nu poate fi descris pînă cu piatră, ci acceptat în totalitatea sa. Nimeni nu se grăbește. Pregătirile se fac pe îndelete, deși cu gesturi cunoscute. Trecînd printre aceste pilcuri de oameni-flori, începi să prinzi cuvintele unei limbi de o mare originalitate și savoare. Fustele scurte și înfoiate se cheamă „pindileu“, ștergarele — „ștergători“, ulciurului i se zice „ol“, copilului — „cocon“, farfuriei — „blijă“, pălăriei — „clop“, cana de pămînt ars este aici „ulciur“. O luptă a îndemnării gospodărești și artistice se infiripă în cetel cu încetul și greu te poți decide între afumăturile și brînzeturile felurite, între prăjituri și „lacrima de Turc“ ori pîlincă, și „tipuriturile“ (strigături) rămase din moși-strămoși și moreu innoite de urmași, cu care își însoțesc oșenii cîntecele și dansurile : „Io atita-oi țipuri / Sub grumazul ceterii / Pin' s-a rumpe arcu-n tri. / Nicî atunci nu m-oi opri !“

Și s-au ținut de cuvînt ! De 11 ani de zile, marea sărbătoare a Sîmbrei oilor a prilejuit tot atitea spectacole fastuoase, cu participarea unor formații și ansambluri celebre în țară și peste hotare, cu laureați ai Festivalului național „Cîntarea

Acești sufletiști ai tuturor începuturilor : animatorii

Melodia care-o prinzi cu drag

Orele amiezii la Școala generală nr. 1 din Răzvad, o comună situată la cîțiva kilometri de Tîrgoviște. S-ar crede că, după o dimineață cu impenetrabile probleme de matematică și fizică, cu stufoase formule chimice sau labirintice analize gramaticale, o dulce toropeală a pus stăpînire pe copii în așteptarea clopotelului final. Și totuși, un freamăt de voci limpezi și rotunde răzbate dintr-o clasă, în perfectă consonanță cu versurile intonate :

Ah, ce bucurie
E-ntr-o poezie,
Pe o melodie

Care-o prinzi cu drag.

Deschidem ușa clasei și în fața noastră avem parcă un tablou bruegelian, cu copilași care deși stau frumos în bănci sînt dăruiți cu totul unui joc inefabil cu sunetele. Tumultul melodic este cînd înteeți, cînd domolit de mina fluidizată a dirijorului, în persoana căruia recunoaștem pe profesoara de muzică Lidia Ciocan, absolventă de cîțiva ani a Conservatorului din București. Melodia, ca și versurile dealtfel aparțin unui maestru al compoziției, cu o rară intuiție a universului și psihologiei copiilor. E vorba de Alexandru Pașcanu, compozitor preferat al acestui cor, intrucît anul trecut, cu un „Cîntecel vesel“ al acestuia, corul de copii în stil cameral al acestei școli din Răzvad a luat premiul I pe țară la Secția elevi a Festivalului național „Cîntarea României“. Am fost martorul și cronicarul acestei mari revelații artistice oferite de formația corală creată

într-un timp scurt de profesoara Lidia Ciocan. Un juriu de muzicieni, în fruntea căruia se afla un maestru al dirijatului coral, D. D. Botez, nu numai că nu se zgîrcise la note, dar, știind cit de greu se poate forma un instrument ca acela cu care cîntase desăvirșit foarte tinăra muziciană, nu-și putea reține nici elogiile. Corul avea să-și confirme la cîteva luni valoarea în cadrul emisiunii televizate „Antena vă aparține“, cînd o țară întregă a avut bucuria să le asculte melodia ca „o lumină într-o zi senină“ la a cărei șlefuire mi-a fost dat să asist în urmă cu cîteva săptămîni.

Totul era într-adevăr un joc, în care nu știai cine cu cine se joacă, zimbetele cui înfloresc mai viu în această bucurie a cîntecului : ale dirijorului sau ale copiilor ? Fapt rar întîlnit la asemenea repetiții, copiii își bat tactul cu mina dreaptă căci zice profesoara : „cu măsura, să între ritmul“. Pe nesimțite copiii sînt inițiați într-o adevărată alchimie a sunetului de parcă ai fi la celebrul „Madrigal“. Dacă i-ar pune să traducă în formule matematice aceste divizări sau amplificări, aceste fracțiuni ale fiecărui sunet emis, desigur că le-ar trebui multă știință ca să rezolve o asemenea problemă, mai ales în condițiile cînd mulți dintre coriști sînt încă în ciclul primar și în plus începători, ei luînd locul celor cu care s-a cîștigat anul trecut marele premiu. De la molipsitorul cîntec al lui Al. Pașcanu se trece la o melodie care reprezintă prelucrarea unui colind laic

maramureșean, și pentru cîteva minute ne transpunem în lumea plină de lumină și voioșie a sărbătorilor de iarnă pe ulița unui sat din nordul țării. Profesoara știe să le sugereze foarte plastic o asemenea trăire, deprinzînd fiecare parte a corului să-și armonizeze cit mai nuanțat intervențiile. Părții a doua i se spune că e numai „ecoul“ părții întii, care la rîndul ei este convinsă că : „Numai noi cîntăm acolo, ei sînt cu cîteva părți mai în urmă, vin pe urmele noastre, abia se aud“.

Urmează un cîntec patriotic, „Țara mea de cremene“, plin de sinceritate și de forță expresivă căci dirijorul are grijă să le atragă atenția : „Cîntăm tare, frumos, dar nu țipăm“. Știînd că de pe acum copiii au căpătat și o anumită înțelegere a artei de a cînta, profesoara le cere „să simtă ritmul interior al Poeziei“, ceea ce se și face simțit cu uimitoarea lor pricepere de a intona exact, de a fraza cursiv, de a da culoare fiecărei secvențe sonore. Sînt minute nu numai de cîntare pînă la uitare de sine, ci și de incitare generală. Cum își bat tactul cu minile, parcă ar fi niște ciocirlii al căror zbor ce le susține în înălțimi e însuși cîntecul.

Nu m-ar mira deloc ca după asemenea ore de cînt, lucrurile să meargă întocmai ca în amintitul cîntec al lui Al. Pașcanu :

Atunci, să vezi,
Geografia, geometria,
Parcă merg acum pe roate.

Și, chiar dacă această presupunere nu s-ar conforma întru totul sint convins că școala și copilăria în tovărășia cîntecului, așa cum știe să-l însuflească profesoara Lidia Ciocan în sufletul copiilor, devin mult mai frumoase, mai de neuitat. Premii ca acela cîștigat anul trecut, la care acești coriști de-o șchioapă din Răzvad vor să adauge altele în ediția actuală și cele viitoare

ale Festivalului național „Cîntarea României“, nu vin decît să facă larg cunoscută ambianța plină de farmec și armonie în care trăiesc ei și învață în această comună dintr-o veche vatră de țară a neamului românesc. Performanța rară pe care o realizează profesoara lor în acest permanent joc cu cîntecul, cel mai frumos din cîte poate fascina copilăria, este însă rezultatul unei munci extrem de tenace a tinerei muziciene ale cărei studii temeinice s-au săvirșit la Liceul de muzică din Ploiești, la Facultatea de muzică din Brașov și apoi la Conservatorul bucuștean. Colegiile de studenție de la Brașov și o amintesc, desigur, și ca interpretă a cîntecului popular, ipostază în care apare și azi cînd zice cu multă măiestrie baladele bătrînești. Este, de asemenea, o talentată violoncelistă și nu ezită să cînte sub bagheta unor mai experimentați maeștri în corul „Cîntarea României“ al sindicatului învățămîntului din Tîrgoviște.

Tot timpul preocupată de cuceririle cele mai recente ale artei cîntatului coral și ale muzicii în genere, Lidia Ciocan a realizat într-un timp record, cu o mină de copilăși dintr-un sat, un cor după părerea noastră reprezentativ pentru însăși mișcarea corală din România, mișcare aflată în prezent într-o perioadă de mare avînt. Virtuțile muzicale, temeinica și multilaterală pregătire de specialitate, tactul pedagogic, extraordinara capacitate de a ști să formeze și să conducă un cor, să închege cu eleganță și rigoare un colectiv sint calități care fac din Lidia Ciocan un nume de viitor al acestui domeniu al artei românești. Deși ne face plăcere să știm că la școala din Răzvad cîntul coral va fi în continuare la el acasă, bagheta tinerei muziciene poate da tonuri și mai înalte.

NICULAE STOIAN

La Giurgiu, o lecție de patriotism în imagini

României", cu fanfare ale unor mari uzi-
ne.

Desigur, momentul cel mai emoționant a fost acela al tradiției: predarea oilor ciobanilor, mulsul și măsurarea laptelui. Am văzut multe miini, de la cele ale oțelărilor până la cele ale pianistului, dar nici una nu se poate asemui cu mina mulgătorului de oi, aceeași care poartă și coasa, care apasă coarnele plugului, care taie copacul, mingeie cașul și creștetul „coconilor”. O astfel de mină închide în culele degetelor (adeseori retezate cite două-trei) evenimente istorice, galbenul lucitor al palmelor este oglindă a timpului și a vieții; fiecare deget, al unei astfel de miini, înfățișează un multiplu monument, cu bogate semnificații, întinse de la fertilizarea ogoarelor până la cele mai nobile idealuri ale poporului nostru: neatințarea și libertatea. De aceea, desigur, miile de mașini strecurate pe sub ramuri, ori pe pașiștile din vale, sint venite nu numai din țara noastră ci și de peste hotare, de dincolo de oceane, într-atât de turburător și de istoric este evenimentul la care asistă zeci de mii de oameni. A început mulsul; 10 miini, ca cele timid dar cu dragoste descrie, string laptele oilor golașe acum după tuns, iar păcurarul, staroste peste toată suflarea în această zi, încheie involielile, ține măsura laptelui pe un răboj, cum îi zicem noi, „martore păcurăresc”, cum îi zic oșenii, cu încrustături enigmatice pentru neofit, fiecare însemnând, cu precizie, o anumite cantitate, semne care dănuiesc de secole, de pe vremea străbunilor geto-daci ai acestor oameni născuți și crescuți sub zodia mindriei de a fi români și oșeni. După muncă, bărbații sint chemați la masă de către soții, dar din belșugul bucatelor aduse sint poftiți să se înfrupte toți cei de față. Ferească-te domnul să ștergi cumva, fie și pe furis, gura sticlei cu pălincă înainte de a o duce la gură! Mai ferească-te domnul să nu alegi ceva din masa bogată așternută pe „ștergători” deasupra ierbii de mătase!

La „stînă” sint poftit să bea și să mănînce de către cel mai bătrîn cioban: Po-dag Gheorghe. Alături, tovarășul Ioan Foriș, primul secretar al județului Satu Mare, stă de vorbă cu un alt oșean. „Și eu is bătrîn, îl aud spunîndu-i, dar aș vrea să trăiesc o sută de ani de-acî-nainte, că nîcîcînd nu ne-a fost așa de bine, cum ni-i de vreo 3-4”. Spectacolul artistic s-a terminat. Oamenii și-au întins bucatele pe iarbă, unii au aprins focurile, în locuri ferite, copiii bat mingile ori mănîncă înghețată, turistii își cumpără clopuri și ceramică de Vama, alții fotografiază sau filmează, înregistrează pe bandă cîntece și tipurături. O liniște pastorală învăluie căldarea uriasă a Hutei-Certeze, ocrotind căldura pogorîtă în suflere, bucuria unei sărbători vibrînd puternic și tainic de dincolo de timp, pentru azi și pentru miine, frunuseți niciodată stîNSE.

MANOLE CĂRȚAN

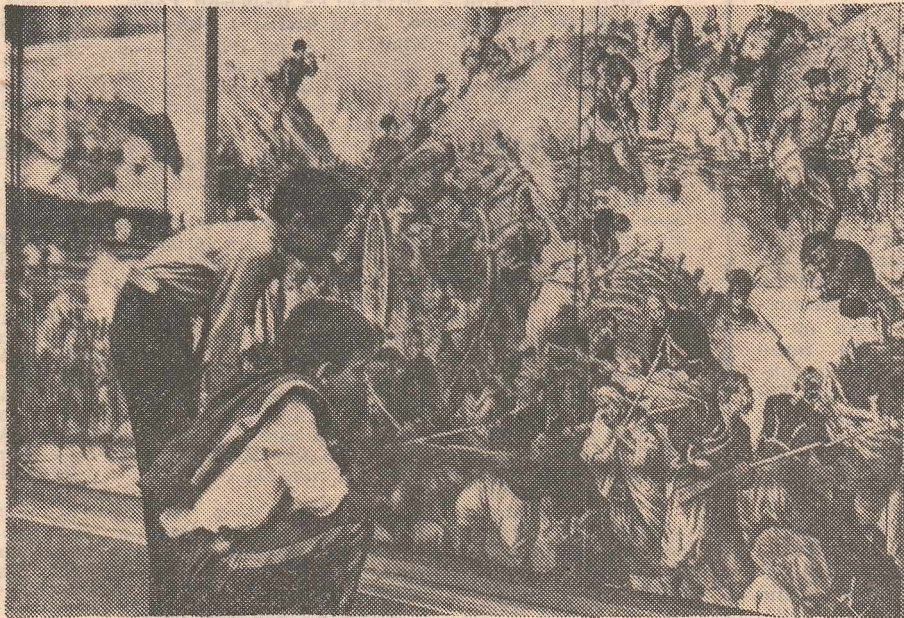
Fotografii de A. MIHAILOPOL

„Cucerirea independenței, plătîtă cu sînge de ostașii și dorobanții români în redutele de la Plevna și Grivița, a deschis calea unor împliniri ale idealurilor de libertate și progres ale poporului român”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(cuvinte scrise pe o tapiserie la intrarea în muzeu).

În dimineața zilei de 9 Mai, în care, an de an, sărbătorim istoricul act al proclamării independenței de stat a României și victoria asupra fascismului, ne-a fost dat să parcurgem, cu sfioasă emoție și cu sute de vizitatori alături, Muzeul luptei pentru indepen-

Pe unul din pereți, reproducerea mărită a unei stampe de epocă înfățișînd momentul în care căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu înfrîng tricolorul românesc pe reduta de la Grivița

Fotografii de Elena GHERA

dența poporului român de la Giurgiu. Aflat la aproape un an de la inaugurare, noul lăcaș de educație patriotică înfățișează, într-o firească paralelă, istoria amplă și bogată în pilde a me-leagurilor ilfovene, pe care strămoșii noștri au ridicat nu o dată ziduri de netrecut în calea năvălitorilor, și cele mai de seamă momente ale luptei pentru independență a întregului popor român.

Găzduit în 23 de săli, muzeul se deschide cu mărturiile ale unei civilizații

Grivița, la Plevna, la Smîrdan, și-au cîștigat dreptul la neatințare. Un drept străvechi consfințit cu arma în mînă, după o luptă care a fost — și a rămas — o cauză a întregului popor. Între alte documente, uniforme, piese de armament, stampe, drapele, am distins un mulaj după partea inferioară a statuii din București a patriotului Constantin A. Rosetti surprinzînd clipa istorică în care Mihail Kogălniceanu a anunțat parlamentul țării: „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare... Nu am nici cea mai mică îndoială și frică de a declara, în fața reprezentanței naționale, că noi sîntem o națiune liberă și independentă”. Alături, două manechine, unul reprezentînd silueta unui infanterist, celălalt pe aceea a unui roșior. O vitrină cu trofee, conținînd o pereche de pistoale capturate la Plevna de la un ofițer otoman, citeva steaguri turcești plecate în fața eroismului fără seamăn al românilor, patru puști recuperate din epava monitorului „Duba Seifi”, scufundat de șalupa torpilor „Rîndunica” în rada portului Brăila, o panoplie cu arme aflate în dotarea armatei noastre, elemente de uniformă militară, cartușiere, chipie, epoleți și pînteni, obiecte peste

care timpul și-a pus pecetea, îngălbenindu-le și împutîndu-le, dar spre care vizitatorii, foarte numeroși și foarte tineri, privesc cu respect și evlavie. Unul din panouri demonstrează convingător că independența românilor, visul dintotdeauna al locuitorilor acestor pămînturi, a fost o cauză în care s-a simțit angajată, nu cu vorbe, ci cu fapte concrete, întreaga națiune. Astfel, se subliniază că, pentru sprijinirea frontului, s-au primit subscripții și donații din toate colțurile țării, sume de bani cu care s-ar fi putut cumpăra 50 000 de puști, în vreme ce pentru aprovizionare, pentru medicamente și pentru alimente fondurile trîsnite de la cetățeni s-au apropiat de 10 milioane.

O jumătate de perete este acoperită de o reproducere color, executată cu măiestrie, după „Atacul de la Smîrdan” al pictorului Nicolae Grigorescu. Vizavi, citeva măriți după stampe de epocă, înfățișîndu-l, între altele, pe căpitanul Nicolae Valter Mărăcineanu, comandantul batalionului 1 din Regimentul 8 linie, în clipa cînd pune tricolorul în buza redutei Grivița. Hărți ale operațiunilor militare, machete. Tablele cu ostași propuși pentru decorare cu „Virtutea Militară”, români simpli, țărani sau meseriași în firea cărora n-a stat — și nu stă — să fie agresivi și să cotopească, dar în firea cărora a stat — și stă — să-și apere cu dirzenie și neînfricare țara, pămîntul și copiii, să nu se predea. Sergentul Nicolae Brezoi din comuna mehedinteană Peri, vecinul său de district Ion Enea, gornist din Ilovăț, soldatul Petre Tomescu din Breznița, alți eroi pe care istoria i-a consemnat sau pe care i-a omis, cîțiva din cei peste 10 000 de români care au fost trecuți, după terminarea războiului, la capitolul „pierderi, morți, și răniți”. Luptători fără egal în apărarea gliei străbune, fotografiați în sălile muzeului, alături de recunoașterile — venite din întreaga lume — la adresa vitejiei și a bărbăției lor. Citim pe un panou, cu îndreptățită mîndrie patriotică, un extras din „Memorial diplomatique” care spune că „în numeroase lupte care au inundat cu sînge vecinătățile Plevnei români s-au condus cu un eroism căruia Europa întregă îi aduce omagiu”, iar alături că „dacă rușii vor reuși să ia Plevna, ei vor datora o parte, nu mică, a izbînzii lor, cooperării aliaților lor români” („Times”).

Vizitarea muzeului a durat aproape cinci ceasuri, nepunînd la socoteală Aleea Eroilor, cu cele 23 de busturi aparținînd unor luptători căzuți în timpul războiului pentru cucerirea independenței, pe care am străbătut-o fără a zăbovi în fața chipurilor cioplite în piatră și în eternitate ale căpitanului Nicolae Valter Mărăcineanu, ale maiorului Gheorghe Sonțu, căzut la Grivița, ale maiorului Constantin Ene, ale celorlalți, între care cel al sergentului Filip Iliescu, giurgiuvean după locul nasterii.

Altfel vorbind, au fost cinci ceasuri de patriotism în imagini, o lecție cu profunde semnificații civice, și cu puternice îmbolduri, spre a înfăptui, cu neostenit devotament, politica internă și externă a partidului nostru comunist, cel care a dus la încununarea demnă îndelungata luptă a poporului român pentru libertate și independență.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Cenaclul Flacăra

al Tineretului Revoluționar

Cronica (303)

În ziua de 3 mai la redacția revistei Flacăra a avut loc o ședință de lucru a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu. La această ședință a participat și tovarășul Nicolae Croitoru, secretar cu propaganda al C.C. al U.T.C. Cu prilejul acestei întîlniri au fost discutate probleme organizatorice, legate de ridicarea pe o nouă treaptă a activității cenaclului. S-a evidențiat că primirea unor noi membri în cenaclu are tocmai o astfel de menire și s-a remarcat că aceștia au toate șansele de a deveni nume de prestigiu ale muzicii tinere. S-a subliniat de asemenea necesitatea ca membrii mai vechi ai cenaclului să se preocupe mai stăruitor de înnoirea repertoriului lor precum și datorita care le revine de a ajuta pe noii veniți în cenaclu. Deosebit de utilă, ca și celelalte ședințe de lucru devenite o obișnuință în activitatea cenaclului, întîlnirea din 3 mai a fixat mai exact coordonatele în care se vor desfășura acțiunile cenaclului.

Cronica (304)

Simbătă, 6 mai, pe ruinele cetății Sucidava, lângă Corabia, în fața a mii și mii de oameni din 34 de comune din județul Olt a avut loc o nouă întîmplare literar-artistică a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Sub soarele acestei primăveri și într-o ambianță cu adînci semnificații istorice Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Mircea Vintilă și poetul Adrian Păunescu au susținut un impresionant spectacol de poezie și muzică. Au fost interpretate o parte din cele mai reprezentative piese ale cenaclului. Ele au fost primite cu entuziasm de participanți care au ținut să nu fie simpli spectatori ci au dorit să contribuie și ei la înfăptuirea actului artistic, alăturîndu-se nu de puține ori interpreților. În concluzie, o întîmplare literar-artistică reușită, care demonstrează că melodii și poeziile din cenaclu nu mai sint elementele unui simplu spectacol care mențin atenția spectatorilor doar atît timp cît sint interpretate ci au pătruns deja în conștiința oamenilor de pe cuprînsul acestei țări, care le recunosc și în care se recunosc, deoarece vorbesc despre dragostea de țară, despre venerația față de strămoși, despre luptă, libertate și fericire.

Prima din sălile dedicate, la Giurgiu, războiului de independență

Fascinația arheologiei

Mergem la Teotihuacan. Acolo unde se află celebrele Piramida Soarelui și Piramida Lunii.

Dar, trecind prin oraș, zărim mai întâi clădirea unei bănci în formă de piramidă. În fond, ce-au vrut să sugereze arhitectii? Soliditatea? Faptul că banii vor învinge timpul? Că ei reprezintă singura mitologie posibilă azi? Sau pur și simplu acesta nu e decât unul din multe exemple în care cerem legendelor o heraldică iluzorie? Cum s-a întâmplat în atâtea metropole cărora neoclasicismul le-a dat cinda iluzii eline. Din fericire, Parthenonul avea un spațiu impropriu înăuntru, templul fiind făcut pentru a fi privit din afară, altfel cine știe în ce piață modernă l-am fi văzut stingherit de mașini. Și din fericire, Ciudad de Mexico știe să-și poarte excesele. Așa cum știe să amestece orgoliul și modestia.

Trecem apoi printr-un peisaj cu arbori de piper și mulți cactuși, prin sate ale căror imagini se suprapun, fără să reținem prea multe detalii. Ziduri albe, mult alb, un alb secetos, nisipos, care se prelinge până la urmă în tot, în niște, în obiecte, în gesturi. Clădiri scunde, cactuși și iarăși ziduri. Mereu albe și joase, mereu aceeași mică piață centrală, mereu aceleași străzi pline de praf și de soare. Sau mi se pare că sint aceleași, deoarece le străbatem prea repede, privirea n-are vreme să se odihnească, iar dimineața de septembrie ne iartă această superficialitate, copleșindu-ne cu lumina ei care convertește totul într-o impresie aridă și ambiguă de singurătate populată. Și trecem mai departe cu mașina. Ne vom întoarce pe o altă rută și nu vom revedea niciodată aceste sate fără nume prin care sintem niște străini grăbiți spre Piramida Soarelui. Am observat demult că turismul caută într-o țară cu predilecție muzeul, în vreme ce adesea viața îi rămâne necunoscută. Plătim și noi azi tribut acestui stil, care nu e, poate, al nostru, ci al veacului în care trăim. Au trecut timpurile erezilor romantice, acum timpul „costă”, agențiile de voiaj te asigură că poți cunoaște Veneția sau Parisul într-o singură zi, sau chiar în câteva ore dacă ești grăbit. Ghizii s-au specializat, spun numai banalitățile de rigoare, pentru a privi Gioconda sint necesare trei minute, iar pentru Tițian ajunge durată unei canțonete... Și există o rețetă aproape sigură de a risipi șansa unei călătorii, o rețetă dealtfel la modă și foarte simplă. E de ajuns să te înarmezi cu câteva ghiduri turistice, să cauți numai ceea ce îți recomandă ele și eventual să-ți imprumuți părțile din ele (când există), să aflu anul când a fost ridicată o piramidă, eventual numărul treptelor, înălțimea, volumul... și după ce ai confruntat realitatea cu ceea ce scrie în ghid și ai constat că autorii au fost scrupuloși, n-au uitat nimic, totul e adevărat, piramida e la locul ei, sub un cer metalic poate, ca în această dimineață de septembrie, să pleci liniștit, mulțumit că ți-ai îmbogățit palmaresul cu încă un drum și gata să cucerești mai departe performanțe măsurate în kilometri, făcând din locurile comune axiome și din exclamații judecătorești estetice până când ghidurile vor fi mai bine agumentate și cu sugestii despre ceea ce trebuie să simțim... Și la urma urmei, dacă e nevoie, vom găsi și justificări. De ce ni s-a spus povestea Ceciliei Metella, frumoasa romană găsită în ruinele de pe Via Appia, care părea intactă, în sarcofagul ei, dar în clipa ridicării capacului s-a destrămat într-o pulbere fină? Nu cumva pentru a ni se atrage atenția că efortul de a vedea obrazul enigmelor este oricum inutil? Dar, dacă ar fi adevărat că tot ce atingem are soarta frumoasei Ceciliei Metella, de ce să ne mai tirim melancoliile prin hoteluri?

Șoferul claxonează și niște copii se dau la o parte. Ce griji, ce visuri, ce speranțe există în aceste sate despre care noi nu vom ști niciodată nimic? În schimb, vom cunoaște și noi, ca și alții, dimensiunile exacte ale piramidelor, numărul treptelor pe care, peste câteva minute, vom sui. Ne vom fotografia, vom cumpăra probabil o mică amintire, un fleac, și poate vom avea noroc și nu ne vom aduce aminte tocmai atunci că adevărul civilizației aztece a fost dezvăluit lumii nu de cineva care a cutreerat aceste locuri, ci de un savant aproape orb, închis în camera lui unde scria pe un noctograf, un fel de tablă cu fire de alamă ce îndrumau mina și cu hirtie de carbon așezată sub fire. Prescott. Vreme de mai bine de trei veacuri după Cortés, nici un călător n-a cernut ca acest solitar pulberea istoriei risipită de vint peste treptele piramidelor de la Teotihuacan.

Să mă mir? Bănuiesc că un drum la Troia poate fi la fel de bine fabulos sau zadarnic. Ce-ar mai reprezenta, fără Homer, acel pinten stincos care domină cîmpia arsă de soare unde, cum scrie Oscar Wilde, dormitează șopîrta ca un obiect verzi, iar bufnița și-a clădit cuibul în palatul lui Priam? Ruinele ar rămîne mute, într-o singurătate unde vîntul nu desleagă nici o taină și pe care n-o poate însufleți decât ceea ce aducem cu noi, deoarece e destul, probabil, să ne spunem în gînd versurile „Iliadei” pentru ca dintr-odată cîmpia goală să se umple de umbre și Ahile să-și ridice armele în lumină. Troia este, desigur, un dar al „Iliadei” mai mult decât al arheologiei. Și, poate, exemplul cel mai bun că uneori pentru a descoperi lumea nu trebuie să ne așezăm în fotoliul unui avion, ci pe scaunul unei biblioteci. N-aș sfătui pe nimeni să meargă acolo dacă nu e convins că Homer n-a mințit. După cum n-aș sfătui pe nimeni să încerce să deslege sensul labirintului grec colindînd cu ghidul în mină coridoarele întortochiate, dezgropate de arheologi și violate de soare unde abia dacă imaginația noastră și încăpăținarea legendei mai izbutesc să readucă pentru o clipă fantoma Minotaurului și să reziste unei întrebări decepționate: acesta să fie celebrul labirint? Nu, el nu e acolo. Labirintul există în noi sau nicăieri. Căci el e o taină unde, în ciuda aparențelor, logica simplifică la maximum, reducînd totul la două drumuri: unul spre moarte, spre locul unde ne așteaptă Minotaurul, și altul spre dragoste, încotro ne călăuzește firul Ariadnei. De fapt, primul există numai pentru a ne arăta întreaga importanță a celui de-al doilea. Și de fapt nu neg călătoriile, ci numai vanitatea care n-a înțeles niciodată de ce unii oameni și-au scris cărțile pe noctograf.

OCTAVIAN PALER ■

„Am tras citeva lozuri cîștigătoare pentru cinematografia română !”

● De vorbă cu ION BUCHERU,
directorul Casei de filme nr. 1

Rezumăm, pentru început, producția anului care s-a scurs: 6 filme realizate așadar în 1977, dintre care 5 au și văzut lumina ecranului, ultimul „DOCTORUL POENARU” (ceranizare după Paul Georgescu, de Dinu Tănase, tînărul care semnează dealtfel și regia), urmînd a fi prezentat publicului peste citeva zile. Cele 5 sint, în ordine: „BUZDUGANUL CU TREI PECEȚI” (două serii, scenariul Eugen Mandric, regia Constantin Vaeni); „IARNA BOBOCILOR” (scenariul Petre Sălcudeanu, regia Mircea Moldovan); „REGĂSIRE” (scenariul Anca Arion, Gh. Robu și Dorel Dorian, regia Traian Roman); „EDITIE SPECIALĂ” (scenariul Mircea Danieliuc, Beno Meirovici, regia Mircea Danieliuc) și „RÎUL CARE URCA MUNTELE” (scenariul Ladislau Tarco, Gh. Bejanu, regia Cristiana Nicolae).

— Pentru a fi în cunoștința de cauză împreună cu cititorii noștri — virtuali spectatori ai filmelor prezentate — să încercăm să ne referim numai la cele cinci: spunți-mi, după părerea dumneavoastră, care sint cele mai importante, cele mai izbutite?

— „BUZDUGANUL...”, atît pentru ceea ce a reprezentat el în planul realizării și intențiilor, precum și prin faptul că demonstrează un alt mod de a face film istoric, față de cel cu care ne obișnuisem pînă acum. Apoi „EDITIE SPECIALĂ”, un film desigur discutabil din anumite puncte de vedere, dar care are forta, are puterea de a stîrni lupta de opinii. În momentul apariției pe ecrane, „DOCTORUL POENARU”, sint convins, se va alinia acestor prime două filme pe care le consider cele mai valoroase.

— Ați avut vreun rateu în cursul anului trecut? — Nu cred. Și vreau să menționez că nu mă dezic nici de celelalte trei filme pe care le-am pomenit la început. Adică nu s-a mai repetat eșecul avut mai de mult, cu „SERENADĂ PENTRU ETAJUL 12...”. Vreau să spun cu alte cuvinte că, în anul care a trecut, în cadrul Casei de filme nr. 1, am tras citeva lozuri cîștigătoare pentru cinematografia română.

— În perspectivă? — Sint pregătite pentru premieră două filme: „AVARIA”, realizat de Ștefan Traian Roman după un scenariu de Dorel Dorian; un film de actualitate reprezentînd lupta unui colectiv pentru înlăturarea gravelor urmări ale unui accident industrial. Dincolo de faptul în sine, filmul este gîndit ca o metaforă, apropo de munca noastră de zi cu zi, de dezvoltarea noastră, de diversele aspecte incluse în noțiunile de sacrificiu și curaj. Un alt film este „ÎNAINTE DE TĂCERE” — scenariul și regia Alexa Visarion, o adaptare liberă după „În vreme de război” de I.L. Caragiale. Sint convins că acesta este unul dintre cele mai interesante filme produse la noi în ultimii ani. Am curajul să afirm că va fi chiar o veritabilă surpriză!... Mai avem în lucru: „GUSTUL ȘI CULOAREA FERICIRII” (scenariul îi aparține lui Gh. Manole, inginer de meserie, care își povestește într-un fel propria viață, iar regia Feliciei Cernăianu, pînă nu demult regizoare de film documentar la Sahia; filmul prilejuiește primul rol important acestui extrem de interesant actor care se numește Mitea Popescu), apoi „MELODII, MELODII” (un „musical” scris și regizat de Francisc Munteanu, cu Margareta Pislaru, în care compozitorul Temistocle Popa aduce circa 12 melodii noi, sperăm, citeva, să devină slagăre), „ECATERINA TEODOROIU” (scenariul Constantin Chirită și Mihai Opris, regia Dinu Cocea) și, în sfîrșit, „COMUNA DIN SCĂENI” (scenariul Florian Avramescu și Nicolae Dragoș, regia Savel Stioiul — un film ambițios și deloc ușor despre primele manifestări practice ale socialismului utopic la noi în țară).

— Este posibilă, există o „concurență” între casele noastre de filme?

— Este absolut necesară! Fiecare casă trebuie să aibă o personalitate, un profil propriu. Ambția fiecăruia dintre noi, bazată pe criteriul diversificării subiectelor, nu poate fi așezată decât pe interesul suprem: valoarea, calitatea filmelor produse. În sensul calității trebuie înțeleasă și „concurența” dintre casele de filme, formarea celui profil propriu.

— Care ar fi profilul Casei de filme nr. 1?

Sărbătoarea junilor și a primăverii

Obicei străbun, născut pe vechile meleaguri românești care sint Scheii Brașovului, — Junii reprezintă, după cum atestă un document vechi de 250 de ani, „o rînduială din bătrîni”. Numiți de marele nostru poet Mihai Eminescu „juni semeți cu surle-n frunte”, junii poartă și azi nume sonore izvorite din istoria neamului.

În fiecare primăvară, în prima duminică a lunii mai, călăreți în frumoase costume specifice, Junii brașoveni, din Scheii și din Brașovul vechi, păstrători de datini strămoșești, pornesc cu alaiul din Piața Unirii împărțiți în grupuri, străbat orașul, apoi intră pe Poarta Scheii și o iau spre Pietrele lui Solomon. Aici cele șapte grupuri de juni, adică junii Tineri, junii Bătrîni, Curcanii, Dorobanții, Brașovechenii, Albiorii și Roșiorii, se-ncing în horă și aruncă buzduganul, în fruntea fiecărei grupe fiind vîtaful, armașul mare, armașul mic și stegarul. Duminică, cel care a aruncat mai sus buzduganul a fost Gheorghe Gal, președintele Roșiorilor, un om respectat, înțelept, priceput și bun ca un tată, după cum ne-a spus Roland Schultz, și el roșior.

Pînă seara tîrziu, scheienii și brașovechenii, adică locuitorii Scheiului și ai Brașovului vechi, români de veche obîrșie și de fericită permanentă, au sărbătorit prin cîntec și joc venirea primăverii, manifestare care s-a transformat în sărbătoarea tuturor participanților, veniți în număr mare din toate colțurile țării.

ION PREDOȘANU ■

— Vedeți, personal am anumite preferințe pentru anumii creatori: susțin, mai ales, tinerii. În general, la noi există, să zicem, trei categorii de autori. Una e acea detașament de oameni cu care „mergi la sigur”, adică oricî le-ai da, ceva va ieși pînă la urmă. Alta e cea de mijloc, cea care îți dă cea mai mare bătaie de cap: din ea fac parte oameni care sint convinși că valorează mai mult decît în realitate, de aici tot felul de pretenții, intransigențe fără a fi cazul, mofturi sau certuri inutile etc. O a treia este cea a celor mai puțin cunoscuți și din aceasta fac parte tinerii, asistenții de regie, mă rog — anonimii. Eu prefer să lucrez — atît cit mă se permite, firește — cu aceștia din urmă. Casa noastră de filme își face un punct de onoare din faptul că a fost cea care a lansat regizori ca Danieliuc, Tatos, Dinu Tănase, care va veni în curînd, cu altele citeva nume, nu numai noi, dar și foarte promițătoare.

— Spunți-mi, în cursul anului trecut, cite scenarii au fost discutate în cadrul Casei de filme nr. 1?

— Peste 100 proiecte de film aflate în diferite faze, din care, în mod cert, cel puțin 30 de scenarii literare.

— Iar în acest an?

— Pînă acum, la început de mai, cel puțin 30 de proiecte, din care circa 20 scenarii.

— Vă interesează filmul de mult timp, tovarășe Bucheru?

— De prin anii 1960—1962. Din 1970 însă, de cînd am început să lucrez la TV., m-am ocupat direct cu producția de filme artistice (scurtmetraje, seriale etc.). De opt ani, așadar, ca producător.

— E ușor? E greu?

— E pasionant. Și greu. Pentru că fluxul de producție al unui film, de pildă, este destul de complicat. Ești nevoit să intervii în mai toate etapele, și ele nu sint puține.

— Și e bine?

— Nu se poate altfel. Dacă la o editură, de pildă, a interveni ritmic într-un manuscris ar reprezenta o ciudățenie — în film lucrurile sint mult mai complicate, filmul angrenînd un colectiv imens și, a nu se uita, consumînd sume însemnate. De aceea este necesar ca premisele de la care se pornește să fie limpezite permanent, pe parcurs. Asta nu înseamnă că nu facem tot posibilul — cel puțin în cadrul casei noastre — de a respecta personalitatea fiecărui creator în parte. Mă doare de pildă faptul — și vă rog să consemnați acest lucru — că un om atît de talentat cum e Danieliuc, datorită unor incidente ivite pe acest „parcurs”, se spală acum pe mîini de scenariul filmului „EDITIE SPECIALĂ”, deși este coautorul acestui scenariu...

— Pentru că doriți, am consemnat. Care sint etapele fluxului de care aminteați?

— De obicei, un nou proiect de film vine mai întîi la mine, este și firesc dealtfel ca autorul să se adreseze de la început celui cu drept de decizie. Dacă e ceva aberant, moare încă de aici, din această fază. Dacă există însă un procent cit de mic pentru ca povestea să se definitiveze, se discută în cadrul casei noastre de filme. După care are loc o altă discuție finală, tot în cadrul casei, la care asistă și autorul și producătorul-delegat, cel care de acum înainte va însoți permanent realizarea peliculei în cauză. Revenind la exemplul cu editura: la film, încă de aici, din această fază, se elucidează toate problemele ridicate de text.

— Ar fi deci o a doua fază...

— Exact. Urmează atașarea la text a unui regizor — de aici, decupajul regizoral al viitorului film. Se discută apoi acest decupaj și, dacă e cazul, se aprobă de către Consiliul casei de filme, consiliu format de oameni din afară. Decupajul odată aprobat, trece apoi prin lectura ACIN, cea care avizează textul. Urmează lectura în Consiliul Culturii și Educației Socialiste, pînă la cel mai înalt nivel. Acesta dă intrarea în producție.

— Sau respinge.

— ...sau respinge. Urmează vizionările la două, apoi la patru benzi, organizate de conducerea consiliului precum și de membrii casei. În caz de avizare favorabilă, mai rămîne numai realizarea copiei standard. Din acest moment, pelicula trece la „România-Film”, instituția care se ocupă cu programarea, difuzarea etc.

— Am numărat aproximativ 9 sau 10 etape distincte. Nu e mult?

— Chestiunea este discutabilă, firește că se pot aduce simplificări, îmbunătățiri etc. Doocamdată însă, Casa de filme nr. 1 a realizat acele reușite de care am pomenit, și pe care, la timpul convenit, le-ați scriemat și dumneavoastră, presa de specialitate...

— ...în acest fel!

— Exact.

— Vă mulțumesc.

HORIA PĂTRAȘCU ■

RUBRICA MEA

Longevitatea poezilor

Pînă în pragul intuiului război mondial, un asemenea titlu ar fi părut o tristă ironie. Poezii mureau tineri. În primul deceniu al secolului nostru dispăruse Ștefan Petică la 27 de ani (1877—1904), iar Iuliu Cezar Săvescu la 37 (1866—1903). În veacul precedent, Vasile Cârlova se stîngea la 22 de ani (1809—1831), Alexandru Hrisoverghi la 37 de ani (1800—1837), Alexandru Depărățeanu la 30 de ani (1835—1865), Alexandru Sihleanu la 23 de ani (1834—1857), Mihai Eminescu la 39 de ani (1850—1889), Veronica Micle la aceeași vîrstă, iar dușmanul lui, Dimitrie Petrino, la moartea căruia i-a închinat un generos necrolog, la 32 de ani (1846—1878).

N-am mare încredere în statistici, de cînd am auzit vorba lui Disraeli: Sînt trei trepte ale minciunii, în ordine ascendentă, și anume minciuna simplă, sperjura și statistica. Am încercat totuși una, pe propriu risc, la lectura antologiei: **Poezii de la Semănătorul**, ediție de Petru Homoceanu, cu un cuvînt înainte de Al. Piru, în Editura Minerva, București, 1978. Din cei 63 de poeți și poete, nu s-au găsit datele nașterii și morții lui Ion Birsicanul și Aurel Seca, nici data morții poezilor Eric Furtună, Vasile Lascăr, I. C. Leandru și Eug. Ștefănescu-Est, nici aceea a nașterii lui Andrei Popovici-Bănățeanu. Așadar, scăzînd din cifra de 63, pe cei 7 incerti în privința vîrstei atinse, rămîn 56, iar media generală de vîrstă a acestora este de 62 (șaiszei și doi) de ani. Cine ar fi crezut?

Au murit între 20 și 30 de ani trei poeți, între 31 și 40, 8, între 41 și 50, 7, între 51 și 60, 8, între 61 și 70, 10, între 71 și 80, 11, între 81 și 90, 9, iar Ștefan Braborescu, artist al poporului, a murit în al 91-lea an al

vietii (31 august 1880 — 4 ianuarie 1971). Lazăr Iliescu a decedat înainte de a implini 90 de ani.

De mirare este însă că numărul celor care au trăit între 51 și 60 de ani este egal cu acela al scriitorilor decedați între vîrsta de 31 și 40 de ani. Mai neașteptat de mare e cifra scriitorilor morți de la vîrsta de 61 de ani în sus, în total 30, față de numai 26 care au decedat între 23 și 60 de ani!

Nu știu cum ar putea explica un genetician acest fenomen de longevitate, considerînd că cel mai tînăr decedat a fost Traian Anghelovici, la 25 iulie 1907, în vîrstă de 23 de ani. Au murit la 27 de ani Adrian Forgaci (1878—1905), ca și Oreste (Georgescu) (1891—1918).

Sociologul, economistul și medicul nu le-ar fi însă greu să găsească apriat cauzele progresului de natură demografică, în ciuda poluării aerului și a impactului nervos contemporan. Ne-ar face plăcere să ne lumineze specialiștii.

Notoriu economist, Lazăr Iliescu nu și-a strîns în volum poeziile originale, așa cum a făcut pentru excelențele tîlmăciri din baudelairenle **Flours du Mal** (lipsește această referință în antologie).

Și fiindcă a venit vorba de cel mai adesea tîlmăcit dintre poezii străine, nu ne putem explica faptul că antologia dă în fruntea poeziilor lui Ștefan Braborescu, **Unei trecătoare**, care nu-i decît traducerea celebrului sonet al aceluiași Baudelaire, **A une passante**. Această elementară identificare nu a fost depistată în antologie!

Poetul C. Sp. Hasnaș (1888—1919) a fost și criticul literar al **Flacării** lui C. Banu (ceea ce nu ne spune nota biobibliografică). În primul dintre **Sonete**, ultima terțină ne dă un exemplu interesant de perifrază:

„În lanul blond de griu, de-aș intîlni-o / Pe fata-n păr de aur îmbrăcat / Ce sfîntă-ar fi desăvirirea firii!”

Tîlmăcirea perifrizei e de prisos!

ȘERBAN CIOCULESCU ■

OPINII

Spiritul tînăr în poezie

După 1970 au apărut și continuă să apară atît de mulți poeți demni de interes încît simpla lor enumerare ar putea acoperi spațiul rezervat acestui articol. De aceea nu-i voi lua în discuție decît pe cei care reprezintă cel mai energic spiritul generației.

Fiindcă un spirit al acestei generații există, chiar dacă mulți critici o consideră o sumă de valori eterogene și chiar dacă marele public încă nici n-a înregistrat-o. În ce constă? Înainte de a schița un răspuns, să facem un mic excurs genealogic.

Detasamentul de poeți de la 1960, avînd rolul și deci, și caracteristicile unui „spărgător de gheață”, și-a unit eforturile într-o singură direcție și a reușit să disloce blocurile masive de poncife care acoperiseră ideea diafană de lirism. Pentru a face să se pulverizeze atitudinile lozincarde, ei au aruncat în aer însăși structura propoziției, obținînd o pulbere diamantină de cuvinte. Nu întîmplător stilurile lor ar putea fi mai degrabă definite prin categoriile gramaticale predominante decît prin structuri. La Nichita Stănescu, de exemplu, s-ar putea vorbi de jocul imprevizibil al verbelor, constituind jerbe strălucitoare de gîndire pură, la Ioan Alexandru — despre o sălbatică vegetație de adjective, la Ion Gheorghe — despre aglomerări mari, „megalitice”, de substantive.

Conform obișnuitei dialecticii a succesiunii generațiilor, tinerii poeți apărui în deceniul opt redescoperă cu încintare propoziția, adică vechiul și totuși mereu nou discurs liric, apropiat prin logica sa internă de fluida vorbirii libere.

Nicolae Labiș-ul acestei generații — beneficiînd însă, strict estetic vorbind, de condiții mult mai confortabile decît predecesorul său — este, fără îndoială, Mircea Dinescu, extrem de simpatic prin aerul său de copil teribil, prin eroismul său cochet, prin bravada sa de Charlot care, avînd drept unică armă desuetul baston al poeziei, iese în plin cîmp să infrunte uruiorul secol douăzeci. Această atitudine, cu toată franchețea ei, are, desigur, ceva teatral — minulescian — poate și pentru că monologul liric „răsună” prea clar, ca o probă de dicție. Însă în ultimul timp poetul a adăugat o notă gravă scrisului său — este vorba de un fel de „parabole civice” — care, în măsura în care nu degerează în simplă satiră, poate contrabalansa la timp o anumită înclinație spre „efect”, spre „poză”.

Un alt tip de discurs, galant, voluptuos, de o „deli-

catefe înfinită”, cultivă Emil Brumaru, care celebrează, după cum se știe, viața domestică într-un mod atît de ademenitor încît pînă și cel mai înrăit lup de mare s-ar lăsa convins, citindu-i versuri, să se întoarcă acasă, în liniștea tulburată doar de torsul pisicii le-neșe și tic-tac-ul ceasornicului. Deoarece ultimele sale poeme prezintă o oarecare incoerență suprarrealistă, rămîne de văzut cum va evolua de acum înainte.

Dinu Flămînd — care este și un critic cultivat temeinic, în manieră ardelenescă — are fraza elegant complicată, ca o vigneta. Principala sa obsesie, mărturisită sau nemărturisită, este de a scrie o poezie foarte densă, de a realiza o adevărată țesătură de idei și aluzii livrestice, de a nu folosi nici un cuvînt dintr-un simplu capriciu. Această „seriozitate” îl condamnă la o anumită lipsă de popularitate care însă, după cît se pare, nu-l neliniștește.

Printre „ultimii romantici” se numără Mihai Ursachi și Dan Verona. Mihai Ursachi este adeptul tiradelor ceremonioase, de o solemnitate stingace, și pare descins din Iașiilor altor vremuri, asupra cărora s-a cernut uitarea, ca o ploaie de flori de tei. El poate fi numit un „poet al majusculelor” pe care le caligrafiază cu o mină nesigură, visătoare. La rîndul său, Dan Verona exploatează contrastul plin de efect dintre o tinută de vizitor cu pelerina fluturîndu-i pe umeri și modernul peisaj citadin. Un demon al „sotiei” îi străbate — ca la Bulgakov — versurile nu rostite, ci „murmurate”.

Considerat un poet prin excelență „al orașului”, Mircea Florin Șandru este, de fapt, un poet al adolescenței, al înfrigurării. Al unei înfrigurări însă folosite cu metodă, ca un combustibil extrem de prețios pentru realizarea zborurilor lirice. Fraza amplă, maiestuoasă a lui Mircea Florin Șandru reverberază mult timp în amintirea cititorului după încheierea lecturii. Aceeasi tehnică a menținerii frisonului este proprie și Carolinei Ilica, ale cărei confesiuni de „pădureancă” au o subtilitate aproape perversă în sugerarea erotismului, în reinterpretarea vechiului motiv popular „du-te-nocolo / vino-ncoace, / lasă-mă / și nu-mi da pace”.

Ar mai putea fi enumerate, cum spuneam, multe alte nume care n-ar face decît să întărească certitudinea că există o nouă generație și că această generație are, dacă nu programul, măcar „misiunea” ei, înțeleasă și asumată. Ea redescoperă poezia, în sensul poate cam vechi și cam simplu, dar atît de adevărat al cuvîntului.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

INSEMNAȚI DE LECTURĂ

Victor Iancu, un călător

Rod al contactului mai îndelungat cu realitățile italiene, această carte vadește în primul rînd disponibilitatea sufletească pe care autorul o arată față de o lume contradictorie și derutantă, dar și efortul acestuia de a argumenta nedezmițîntă încredere în viitor a unui popor cu un înalt simț al valorilor perene. Este acesta un aspect ce se impune observatorului doritor să pătrundă sensul și semnificația evenimentelor. Ca și realitatea asupra căreia se apleacă, stilul cărții, de fapt formula ei este una deschisă, deosebit de mobilă. Călătoria pașnică, al cărei profit să fie descrierea unei Italii monumentale, adesea devitalizează, nu intră în vederile autorului. Chiar atunci cînd se conturează asemenea promisiuni ele sînt părăsite aproape fără excepție în favoarea unor largi excursuri în realitatea vie, palpabilă, în lumea mișcărilor sociale italiene, a desfășurării de forțe pe o scenă continuă animată. Atitudinea nu este a unui obișnuit călător pe meleaguri străine și de aceea cartea nici nu este una de note de călătorie în felul celor mai multe care consacra de regulă acest gen de literatură.

Victor Iancu este un fin cunoscător al realităților italiene. Ceea ce aflăm din cartea lui nu sînt numai „impresii generate de impactul cu o realitate contradictorie” ci și mai ales ceea ce reține, așa cum el însuși mărturisește „dintr-un studiu îndelungat și atent, animat de dorința de a înțelege, a compara, a trage concluzii”.

Este îndeobște cunoscut că românii, călători predestinați, înțeleg călătoria ca un prilej de a-și spori înțelegerea lumii și a descoperi noi orizonturi geografice și morale pentru a pune mai bine în lumină adevăratele și marile noastre resurse de umanitate, de

spiritualitate românească, fără vana ambiție de a stabili ierarhii. De la călătorii din veacurile trecute și pînă la cei de azi acest fapt este atestat de cele mai bune cărți din literatura românească de călătorii.

În privința însemnărilor despre Italia realizate prin vreme, situația nu este alta. Un maramureșean, Artemie Anderco Homorodeanu, trasa, acum peste 100 de ani, în jurnalul său publicat postum de N. Iorga, o linie nedezmițîntă pînă azi de atitudinea călătorului român confruntat cu peisajul italian, cu umanitatea sa specifică. Trăitor în același Torino al lui V. Iancu, ca tînăr student medicinist însă, A. Anderco a lăsat pagini remarcabile prin prospețimea observației și nu mai puțin prin căldura cu care raportează peisajul și tipurile umane ale Maramureșului la realitățile Italiei de la 1870. Este posibil ca această scurtă trimiteră să evidențieze odată mai mult nota particulară pe care o realizează această „Italia posibilă” în șirul totuși nu prea bogat al cărților consacrate peninsulei.

Capitolele remarcabile sub aspectul acuității observației socio-politice, adevărate mici monografii ale peisajului politic italian sînt cele care se intitulează „Mitologie politică” și „Strategia tensiunii”. Un peisaj, cum spune autorul, „variat, multicolor, cu coline și piscuri, cu arbori bătrîni și umbroși dar și cu tufisuri sau vegetație de tundra”. „Strategia tensiunii” dar și altele dintre procesele și mecanismele societății italiene își găsesc în Victor Iancu un diagnostician lucid și avizat al realităților dintr-o țară care privește spre viitor cu încredere. O încredere pe care o dă tuturor responsabilitatea cu care forțele înaintate ale societății italiene sînt decise să-și asume administrarea eficientă și constructivă a țării.

„Știînd că Pisa nu mai e în declin (întreaga Toscană are o administrație comunistă — socialistă), îmi vine să cred că Turnul nu va continua să se incline” — iată o ipoteză într-adevăr poetică și umană pe care autorul acestei cărți o avansează în spiritul aceleiași necesare și tonice încredere în viitor.

ION IGNA ■

CRONICA LITERARĂ

Dana Dumitriu:

„Duminica mironosișelor”

Duminica mironosișelor este un bun roman care face o pleoacă pentru trăirea cu frenetă a vieții, fără nici o teamă în fața evenimentelor ei, socotite ca o modalitate de împlinire umană, oricît de insignifiante ar fi ele. Bazată pe o intrigă polițistă, cartea Danei Dumitriu devine pasionantă nu atît prin revelațiile spectaculoase ale anchetei întreprinse de maiorul

George Anghel Stănescu, anchetă provocată de moartea în condiții enigmatice a doctorului Alexandru Iatan, cît prin ceea ce cititorul află din introspecțiile personajelor. Cei mai mulți dintre eroi, ca de altfel și în celelalte două cărți de proză ale Danei Dumitriu, **Migrații** și **Masa zarafului**, își interzic parcă să trăiască dintr-o inexplicabilă frică de tumultul existenței. De pildă, Sofia Antim, bunica lui Iatan, și Dora Iatan, soția acestuia, se ascund după paravanul muncii științifice pe care o duc în institut, își construiesc o lume artificială, de seră, în care convenționalitatea înlocuiește freacă, caută adăpostul oferit de principiile generale, valabile oriunde și oricînd, substituie concretului palpabil. Existența lor se desfășoară prin **reducere**, prin eliminarea faptelor ce le-ar putea contraria o anumită normă, printr-o inacceptare a oricărei intruziuni din partea realului care nu poate fi încadrat în anumite tipare absolut rigide. Una dintre eroine declară: „Îmi e de ajuns zvonul vieții care ajunge la mine prin George.” (p. 44) și atitudinea ei reprezintă o aceeași opțiune de destîn cu a altor personaje din carte care, din lașitate, din comoditate sau fragilitate nu se confruntă direct cu realitatea ci apelează la intermediari, la ambasadori care poartă de colo-colo vești și totodată trăiesc și în numele celor paralizați de frica de existență. Drama lui Alexandru Iatan este determinată de mediul familial înabușitor care caută să-l transforme într-un robot programat pentru cercetare științifică fără a mai vedea nimic din ce este în jur. Dar eroul încearcă, după cum reiese din însemnările sale, să spargă zidurile, protectoare înălțate de familie și care nu-l permit să cunoască nemijlocit viața. El rîvnește „...să se mențină ca om de știință la nivel strict uman”, simțîndu-se responsabil de tot ceea ce se petrece în preajma lui, dorînd să transforme și să fie transformat de realitate. Declarațiile sale sînt semnificative: „Eu încerc să relativizez ce voi absolutiza.” — p. 139; „Eu sînt medic al intimității, a ceea ce are mai personal omul, și nu al unei boli abstracte”. Existența lui Alexandru Iatan este o luptă pentru cucerirea dreptului de a fi un om întreg, pe care munca să nu-l dezumanizeze devenind un scop în sine, să nu-l îndepărteze de oameni, ci, dimpotrivă, să-l apropie și mai mult de ei pentru a le fi folositor: „El era un om sensibil, extraordinar de sensibil, imbinga o inteligență științifică remarcabilă cu o viață sufletească intensă.” (p. 171). Doctorul Iatan nu aderă la o lume în care „fiecare stă în cripta lui și-și inventează viața” — p. 281 — desfigurînd-o de fapt, silînd-o să se supună unor precepte apriorice, și-și caută în abordarea cu luciditate și curaj a vieții nu numai salvarea sa, dar și pe cea a familiei. Atunci cînd se aruncă în pumnalul celui care îl amenință eroul nu dovedește nicidcum teamă de existență sau dezgust ci dimpotrivă face un act de bărbăție, demonstrînd soției sale că viața trebuie trăită acceptînd și înfrîngerile, nu cîntînd numai victoria, că nu trebuie să te ferești din calea întîmplărilor ci să îți asumi cu orice risc pentru a-ți dovedi că le poți domina. **Duminica mironosișelor** constituie o invitație de a nu repeta destinul unora dintre personajele cărții care, viețuind în izolare, printre obiecte vechi, înveșmîntate cu hainele altor epoci, își închipuie în mod iluzoriu că timpul a rămas pe loc, că nimic nu se schimbă și nu se va schimba, mințindu-se că sînt puternice tocmai pentru că sînt ferite de cunoașterea realității. Autoarea persiflează pe reprezentanții acestei lumi incremenite, osificate, care execută mecanic un ritual ce nu mai înseamnă viață, ci existența ștearsă, meschină, departe de clocotul istoriei, condamnate să-și facă lungi introspecții, în căutarea unor evenimente capabile să le ateste trecerea lor prin lume, monoloagele lor nefiînd decît o încercare disperată de a-și camufla vidul interior. Totuși, Dana Dumitriu nu este excesiv de moralizatoare, nu este tezistă, își lasă eroii să se justifice, să se disculpe sau să se învovătească, altele le descrie pe un ton neutru acțiunile, pentru ca simpatia cititorului față de opțiunea lui Alexandru Iatan, aceea de a se debarasa de o existență mediocră în care întîmplările sînt imblîzite și nu mai au forța de a modifica destine, să vină nu ca un lucru impus de scriitoare. Romanul demonstrează o excelentă cunoaștere a tehnicilor din proza modernă, citită cu un ochi atent, de critic literar, dar el nu mai are acel aer vădit livresc din cărțile anterioare ale Danei Dumitriu. Universul din **Duminica mironosișelor** este mai larg, în expansiune, mai plin de viață, mai plin de energii și poate însemna un adio spus pentru totdeauna de autoare descaierii unor lumi sufocante, cu o problematică minoră. În orice caz, pentru Dana Dumitriu cartea reprezintă un mare pas înainte și dacă romanul ar fi fost scris cu mai multă vibrație ar fi devenit o scriere excepțională.

GEORGE ARION ■

Teodor Bulza:

● Se naște un prozator în persoana harnicului și extrem de dotatului gazetar tânăr Teodor Bulza din Timișoara. Citiți acest prim fragment pe care el îl face public prin

revista noastră și nutriți, împreună cu noi, speranța că vă veți îmbogăți sufletește în ziua (pe care o dorim cit mai apropiată) cind Editura Facla

din Timișoara vă va pune în contact cu un nou roman-cier român. Rețineți încă de azi numele lui : Teodor Bulza.

ADRIAN PAUNESCU ■

Roșie ca vișina

Fragment din romanul „Iulie”, în pregătire la Editura Facla

De câteva zile ninge fără oprire, cu fulgi mari și deși, mai mult decât în oricare din lunile noiembrie ale anilor trecuți, zăpada depășind jumătatea de metru obișnuită pentru iernile cele mai grele.

În ultima zi de marți — cind la Semlac se țin piețele și rămân acasă doar bătrînii și copiii neumblători — au cotezat să dea piept vremii aspre și troienelor numai cîțiva bărbați, și ei nu s'au vîndă sau să cumpere ceva, ci fiindcă era marți, iar piața trebuia să aibă loc, nu care cumva să se strice rînduielele satului. Trei sînii, trase lîngă plopii de pe „locul piațului”, abia se vedeau prin ceața fulguită. Cail, cu pături groase, albe, pe spinare, au prins culoarea zăpezii, scurturend neputincioși din zăbalele cu gust de leșie. Pustietate. Nici cei de la primărie nu aveau vești de transmis, așa cum făceau la fiecare piață, cind, cu toba cirpită cu atîta de fuor, atîrnată de o curea roasă, și cu o condică veche sub braț, apărea Todor Băbău, care își făcea loc între oameni și se urca într-o căruță, de unde începea: Se aduce la cunoștință... De vreo cincizeci de ani cu toba și condica, Todor Băbău a umplut multe caiete cu aduceri la cunoștință și a schimbat mulți primari și notari care le-au dictat și le-au iscălit. După primul război, prin '20-'22 — nici Todor Băbău nu mai ține minte —, „dobașul” a fost chiar primar, pentru cîteva luni numai. Nu prea s-a priceput să conducă satul. Avea atunci două rosturi: de primar și de toboșar. Primele vești pe care l-a adus în piață au fost: primăria caută un toboșar și casa cu nr. 141 este de vînzare. Casa lui, la marginea satului. Dorea s-o vîndă și să se mute mai în centru, așa cum îi stătea bine unui primar. Alt toboșar nu s-a găsit și nici cumpărător pentru casa cu nr. 141. Iar Todor Băbău a fost înlocuit de un primar care stătea la ulița mare.

În ziua de piață a acestui noiembrie atît de neobișnuit, Todor Băbău a venit, totuși, în grupul oamenilor adunați în mijlocul satului. Fără toba și condică, nu prea l-au luat în seamă. Bătrînul s-a apropiat de ei și le-a spus:

— He-he, cam grăbită iarna asta... Apoi, ca orice bătrîn care caută în memorie întîmplări dinainte cit de cit asemănătoare, mîndru că numai el le poate găsi și controla, adăugă:

— Mai rău ca-n '902...

Auzindu-l, Tuper, care stătea cu Popianu și Istin lîngă baraca evreului bombonar din Arad, acum rămas acasă, iatrebă:

— Noa, și cum era, dobașule, în '902 ?!... C-om îi proști să credem că mai fii minte ce iarnă-o fost atunci? — În '902, Sofronie, m-am liberat de la cătane. Tot în noiembrie. De la Arad am venit pe Mureș, că nu era tren nici pînă la Pecica. D-aiia țin minte cum o fost în '902... Și n-am putut face nici un pas pe hotar...

Tuper rise, luindu-l în batjocură:

— Trebuia să aștepti primăvara... Îl imboldi pe Popianu, ca după o glumă izbutită

Provocat, Băbău continuă, pe același ton liniștit:

— La Arad, dac-am văzut cum stă vremea, m-am dus în Micălaca, lîngă Mureș, și m-am vorbit cu țiganii, să-mi facă o plută. Că apa nu era înghețată și nici ghețurile nu veneau. Pe plută am ajuns la Semlac, în Cufina... Mi-or degerat picioarele... Sufla vîntu ca turbat. Ca să nu se lase mai prejos, Băbău spuse în ciudă:

— Dacă erai în locul meu, așteptai să se pună tren pînă la Semlac! La Paștele cailor...

Se auzi risul zgometos al lui Ceampaș, la care s-au alăturat și ceilalți din jurul lui: Duleu, Barbură, Delimă, Craveț și Bozianu. Un alt grup, mai numeros, fie că nu a auzit stada celor doi, fie că nu a vrut s-o ia în seamă, rămînînd la fel de nepăsător. Erau acolo Nica Uspăț, Pistrîu, Sfordon, Arcadie și Florea.

Fără să știe de glumă, plin de mîndrie, Tuper îl înjură atît de urît pe bătrîn, încît era cu neputință ca oasele răposatei sale mame să nu se zvîrcolească zdrăngănînd în mormîntul vechi. De necaz, Băbău scuipă spre cel cu vorbele spurcate.

Uitînd de toboșar, Tuper, pus de-acum pe ceartă, îl luă la rînd pe Ceampaș, care îndrăznise să ridă pe seama lui.

Ceampaș făcu un pas înainte. Cumpăni: Tuper abia așteaptă o nouă încăierare cu el. De ce nu?

— Hai, ocoșule l... Sau te temi ?!... Hai, Roșie ca vișina... — izbucni Tuper, amintindu-le celor de față o întîmplare mai veche, de la o serată dinainte de ultimul război.

Vara, seratele nu se țineau în sală, ci în parcul de lîngă primărie și biserică. Pe afiș, Coșa a scris cu litere mari:

„Duminecă sara! SERATĂ. Vine DO-LAȘ! Cîntă Moalăru și pruncii. La 7⁰⁰. Pînă s-au adunat oamenii, s-a lăsat în tinericul. Au fost aprinse fclinarele, dar mai multă lumină venea de la tună, plină și curată în seara aceea de vară.

Ceampaș venise cu fiică-sa, pe care o lăsase în seama băieților, iar el, după ce bău cu prietenii cite o halbă rece de bere, dansă înții cu nevasta lui Tuper, apoi cu cea a lui Popianu, cu Aneta, o femeie frumusică, cu ochi mici și rotunzi ca două mărgele, pe care o îndrăgise în tinerețe. Era mai în vîrstă decît el cu cinci sau șase ani și se măritase, nevoită să ușureze casa cu mulți copii a părinților ei. Ceampaș nu s-a supărat. Nici nu făcuse armata. Fata îl luase de bărbat pe Popianu, un fecior trecut, rușinos, care avea doar mamă, o femeie rea și leneșă, bocindu-și toată ziua bărbatul dispărut în primul război.

Tuper nu dansa niciodată. Pe Sida, nevastă-sa, o uitase și acum pe o la-viță. El se așezase lîngă muzicanții, cu două halbe la picioare, distrîndu-se pe seama dansatorilor, cărora le striga, cu o voce care întrecea puterea instrumentelor, un acordeon, o vioară și un contrabas, tot felul de vorbe deochate. Îl văzu pe Ceampaș dansînd cu nevasta prietenului său și, fără voie, îl supără mai mult pe Popianu, glumînd:

— Uită la Ceampaș ce nealcoș se ține cu drăguța... Că ce n-o putut în tinerețe, poate dă Domnu acum, că-i întuneric... Ho-ho-hoo, ai grijă Anetă...

Ceampaș scrișni din dinți. Nu era prima oară că Tuper vorbea așa. Nevastă-sa murise de tînră, la cîteva luni de la nașterea fetei. Slăbise mult de tot și n-a putut să se mai ridice din pat. A întărcat fata și a murit. Ceampaș nu s-a mai însurat. Și-a crescut fata singur, cu mare dragoste. Pe cit era de trist sufletește, pe atît îl știa oamenii de vesel, veșnic pus pe glume. Înalt, cu brațe puternice și umeri lați, bine făcut la chip, pornise în viață cu multe speranțe, multe năruite odată cu moartea nevestei. Merita să lupte pentru fată. După 15 ani, ieșise la serată, cu ea; acasă, fluierînd și fredonînd Roșie ca vișina și un vals, o învățase să danseze. Îi cumpărase rochie nouă și o sticlă cu parfum. Pantofi i-au rămas de la mamă. Fata semăna cu mama și Ceampaș s-a bucurat. Își puse și el pantalonii de sărbătoare și o cămașă curată, să fie în rînd cu lumea.

Tuper se apropie de Moalăru, care cînta la acordeon, și îi șopti:

— Cîntă Roșie ca vișina... Și cu gura...

Muzicantul încercă să protesteze:

— Sofronie, l-am mai cîntat... Poate vrei altceva...

— Poate vrei tu să-ți sparg acordeonul ! — îl amenință, scurt, Tuper.

Moalăru întonă un acord, care pentru fiii săi, toți băieți de 15 și 16 ani, însemna încheierea melodiei și, vădit amărit, șopti:

— Vișina... Doi, și...

Cu o voce răgușită, mai degrabă rostînd cuvintele decît cîntîndu-le, acordeonistul începu. Recunosînd Vișina, dansatorii se opriră și exclamară:

— Iară Vișina... Resemnați, continuară să danseze și începură și ei să cînte:

Gură cum mindruța are
Nu-i găsești asemănare
Roșie ca vișina
Săruta-ți-aș gurîța

Tuper știa de mult că lui Ceampaș nu prea îi place să audă acest cîntec, pe care îl îndrăgise nevastă-sa; și patul de moarte, femeia i-a cerut s-o îngroape cu muzică și să i se cînte și Roșie ca vișina. Așa a și făcut, numai că mulți au făcut haz de necaz: nu prea era o melodie de înmormîntare. La birțu, lui Dolaș, cind voia cineva să-l supere pe Ceampaș, amîntea Roșie ca vișina, la care omul ieșea, roșu de furie, și nu mai apărea în sat nici marțea la piață.

Se simțea bine cu Aneta. Nu au mai vorbit de multă vreme. Iar de dansat, n-au dansat de 15 ani.

— Mușcă-l vișina, Ceampaș ! — strigă Tuper. Pentru a îngroșa gluma, acesta luă contrabasul din mîinile lui Păvăluț, fiul cel mai mare al Moalărului, smulgînd corzile groase care, eliberate dintre degete, zdrăngăneau ca o tîpsie ruginită bătută cu un par.

Dansatorii începură să fie nemulțumiți, să vocifereze. Nici serata asta nu se va sfîrși fără scandal. Unii, apropiindu-se de locul orchestrei, făceau totuși haz de Tuper. Ceampaș se străduia să pară nepăsător, continuînd dansul. Îi făcuse cu ochiul și fetei, să rămînă cu ceilalți tineri în mijloc. Moalăru cînta tot Roșie ca vișina, iar Tuper, în extaz, smulse o coardă din contrabasul răgușit și sirma spiralată, aspră ca un arc slobozit, îl biciui peste mina cu care strîngea gitul

gros al instrumentului. Înfierbîntat, nu simți imediat durerea rănii și ceru guristului, imboldindu-l cu genunchiul în spate, să cînte mai departe. Curînd, cei care făcuseră cerc în jurul orchestrei își ocupară locurile de pe bănci, între bătrîni și copii, alții se așezară în iarbă. Bărbații și feciorii făcuseră rînd la tejegheaua lui Dolaș, care nu mai avea chef să-i servească, vrînd să-l vadă pe Tuper, așa că își lăsă nevasta, bombănînd, să se ocupe, ca și altă dată, de clienții setoși. Cel mai nepăsător părea Popianu, ușor amețit de băutura, acum stînd cu Istin și Lăpușcă, primarul, aflat în control la serată.

U-iu-iu și tra-la-la
Sara cind treci ulița...

Moalăru se apropie, pentru a patra sau a cincea oară de sfîrșitul cîntecului, umflînd, cu o mișcare largă, burduful acordeonului și apăsînd bumbul mic, deasupra basilor, care gonea aerul.

— Gata, Sofronie — îl rugă acordeonistul. Bem o halbă ș-o luăm de la capăt. Mi-s tare asudat, Sofronie...

— Acuma ! — țipă celălalt. Nu mă fă cu fras ! Bineee... O să cînt io !

Prinse de acordeon și începu să tragă de el. Moalăru se împotrivi la început, însă renunță și desfășură curelele. Tuper se așeză pe scaun și cu dreapta apăsă crapele, cu stînga smucînd burduful.

— Cîntă și tu, mulă ! — se răsti la Didu, care, năucit, uitase vioara strînsă sub bărbie.

Mai mult țipînd, cu o voce spartă, Tuper începu să cînte Roșie ca vișina. Se auziră imediat risetele celor de la serată, risete care, într-un cor vesel, puternic, acoperiră sunetele dezarticulate ale acordeonului neputincios în brațele acestuia. De necaz, Moalăru bău repede, fără să mai stea la rînd, o halbă cu bere, după care, mai îndrăzneț, se îndreptă spre Tuper și îi trase un puma puternic în nas.

Moalăru îl înjură, privindu-l cu ură. Era un om liniștit, cumsecade, care, la serate și nunți, văzuse multe încăierări, dar nu se băga niciodată între bătași. Învățase singur să cînte la acordeonul cumpărat la Arad pe banii dobîndiți după ce vînduse un porc bun de tăiat. Și pe băieți tot el i-a învățat să cînte, vrînd să facă o orchestră. Moalăru și pruncii, să fie și în satul lor muzicanți. Crezînd că Tuper s-a trezit din nebulie, vîzînd că nimeni nu-i dă o mină de ajutor, Moalăru îi întinse brațul, cu celălalt sprîjinindu-i spatele. Îi spuse, calm, cu părere de rău chiar:

— Dacă nu te alini, Sofronie...

Cu nasul strîvit de lovitură, dintr-o nară curgîndu-i firul roșu al singelui, Tuper se ridică și întinse acordeonul spre muzicant, care, luîndu-l în brațe, atent la curele, se trezi cu un genunchi în pîntec, indoindu-se, icnînd de durerea care îi răscolea toată ființa. Tuper îi smulse acordeonul din mîinile lipsite de vlagă și, cu un gest scurt, îl lovi cu pumnul încețat sub bărbie. Se auzi un trosnet sec de oase frecate.

Luînd vioara, Tuper privi trufaș spre oamenii înmărmuriți în muțenii și neputință. Freacă arcușul de corzile subțiri. Lemnul vibră la cîteva scrițituri care mai mult pe Tuper îl scoaseră din sărite decît pe ceilalți. Se urcă pe un scaun și își plimbă ochii, căutînd ceva. Tresări, luminat de o descoperire ; țipă :

— Ceampaș !...

Cel chemat răspunse :

— Ce-i, Sofronie ?

— Hai aici, sărîntocule ! Treci la joc... Ceampaș lăsă paharul cu bere și, dorînd să ia asupra lui disputa cu Tuper, îl provocă :

— Ba ! Cînt io și joci tu !...

Se apropie de el și îi luă vioara din mînă. Ca un cunoscător, o așeză sub bărbie și, dregîndu-și vocea printr-un tușit scurt, repetat, frecînd ușor arcușul, într-un acompaniament abia auzit, porni să cînte tot Roșie ca vișina. Nu știa nici el tainele viorii. Avea vocea plăcută, plină, apăsînd fiecare silabă :

Gură cum mindruța are

Nu-i găsești asemănare...

Tuper rămase năuc. Se întoarse în jur, căutînd o salvare. I-au trebuit doar cîteva clipe :

— Cine joacă cu mine ? Mi-am găsit țigan... Chipul i se lumină ; ridică de pe pămînt o hirtie îngălbénită și o scuipă. Se apropie de Ceampaș și i-o lipi pe frunte.

— Cine joacă cu mine ? — repetă întrebarea. Sădooo !... Nu ! De tine m-am săturat acasă...

Ochii îi luceau ca două lumini îndepărtate în noaptea întunecoasă, sfredelînd privirile zăpăcite ale femeilor. Ar fi

luat-o pe Drăghina. N-o mai găsea nici-cum ; o fi plecat acasă — socotii. Zări fata lui Ceampaș. Pași spre ea și o trase de mînă :

— Haida, că asta-i cîntarea de mort a lu mă-ta !

Fata se împotrivi, rușinoasă, speriată ; bărbatul își incolăci brațele în jurul ei și începu să țopăie, nepriceput.

— Mai tare, mă, mutule ! — urlă, înfierbîntat și de trupul firav, curat ca lacrima, pe care îl pingărea prin strînsarea-i neobrăzată, prin gîfiiul bolnav.

Ceampaș plîngea ; vocea îi tremura, blindă, sughitată. Cîntecul nevestei sale. Toți se așteptau să sară la bătaie. Înfrînt, umilit, sfîrși cîntecul în lacrimi, bocîndu-și parcă nevasta moartă. Puse cu grijă vioara pe scaun și se îndreptă spre Tuper. Horcîind din străfunduri, îl scuipă drept între ochi. Îi descolăci brațele din jurul fetei, pe care o luă de mînă și porni spre casă.

Se reîntîlniră la piață, după două săptămîni.

— Noi mai avem o vorbă... Hai, ocoșag de pui beteag, că de cînd te-aștept — auzi Ceampaș provocarea lui Tuper. Își scoase căciula din cap, zăpădat căzînd, lipindu-se de stratul gros care acoperise pămîntul. Todor Băbău se apropie de el și îl încurajă:

— Să am anii tăi, nu m-aș lăsa păgubaș... Ești mai tare ca el... Bate-l !

Zărindu-l, Tuper spuse :

— Dacă vrei, mă bat cu amîndoi... Numa că mă tem că rămîne satu fără dobaș...

— O să te bată Ceampaș...

Cei doi își dezbrăcară cojoacele și, fără să scoată o vorbă, cu pumnii strînși și coatele doidoite, înaintau, unul spre celălalt. Ceilalți făcuseră cerc în jurul lor, așteptînd bătaia. Și lui Ceampaș și lui Tuper le era frică. Tremurau și de încordarea mușchilor și de teamă. Amîndoi erau puternici, sănătoși, cam de aceeași statură. Doar că Tuper avea fața rotundă și nasul mai mare, pe frunte atîrîndu-i întotdeauna un cirlonț rebel, pe care îl îndrepta printr-o săltare a capului devenită obișnuită înaintea. Începură să se învîrtă în cercul tot mai strîmătorat. Ochii le sclipceau a ură nemărginită, a dorință de răzbanare. Era clar pentru toți că cei doi trebuiau să se bată, să se descarece. Așteptaseră atîția ani clipa răzbanării.

De-atîta învîrtit, Ceampaș și Tuper bătuciseră zăpada cu pașii mici, apăsați. Florea le urmări privirile, ochii, mîinile, obraji ; tresări vîzînd : cei doi tremurau de frică. Nu se vor bate — își zise. Tocmai atunci, Ceampaș se împiedică — și lui, și celuilalt, gîndurile le zburau aiurea, retrîind serata de demult — și căzu în zăpadă. Era cit p-acî ca Tuper să-i sară în ajutor, să-l ridice, dacă Popianu nu striga de pe margine, trezindu-l, asmuțindu-l :

— Pe el, Sofronie ! Arde-l !

Ceampaș se răsuci și, cu umerii lipiți de zăpadă, ridică picioarele în pieptul adversarului. Surprins de tăria loviturii, omul căzu pe spate. Ceampaș sări spre el, culcîndu-se deasupra, călare. Tuper îl răsturnă ; își incolăci brațele, unul în jurul celuilalt, și începură să se rostogolească, într-o parte și-n alta, ca un tăvălug împins alene cu piciorul. Li se auzeau gîfiiurile, icniturele ; păreau că sint mulțumiți cu îmbrățișările trîntei, bătaia amînînd-o.

Florea nu-i cunoștea. Bănuia că poartă o veche dușmănie și că marțea aceasta fără piață e o zi bună pentru răfuiala aceea. Abia aștepta să întrebe care e pricina încăierării.

Cei doi începură să dea semne de oboșală, iar cei din cerc erau nemulțumiți și plictisiți. Todor Băbău, care stătuse pînă atunci între Barbură și Deliman, pași spre bătași și așteptă cîteva clipe. Tuper era deasupra. Cînd Ceampaș îi luă locul, bătrînul se apropie de Tuper și, aplecîndu-se, strînce cu toată puterea nasul acestuia. Omul răcni ca injunghiat. Todor Băbău nu se mulțumi cu atît ; îl mai strînce o dată, după care, horcîind, își pregăti scuipatul demult visat și îl azvîrlî în fața tăvălîta a lui Tuper. Se ridică, sprîjinindu-se de Ceampaș, pe care, înainte de a se îndepărta, îl bătu pe umăr, mulțumindu-i din priviri. Fără nici o vorbă, Todor Băbău părăsi piața și, cu pași mărunti, îndoit de bătrînețe, se îndreptă spre primărie.

Florea își infundă căciula peste urechi și porni spre casă. Rămăs o vreme pe gînduri, Sofronie o luă pe urma lui, grăbindu-se să-l ajungă. Zăpada acoperise cărarea bătută de cei veniți la piață și omul căuta urmele proaspete. Auzi sforîniturile cailor de la sînile uitate lîngă plopi și, cînd ajunse în dreptul lui Florea, socoti :

— Că le picau picioarele dacă veneau pe jos...

Doi se ceartă, al treilea câștigă, dar primul are o evidentă dreptate

Îată cazul care face obiectul anchetei noastre. Pentru că avem motive serioase să ne îndoim de obiectivitatea conducerii Spitalului Mănăstirea Dealu din Tirgoviste, nu vom indica autorul scrisorii. Ni se scrie că în ianuarie 1978 a ieșit la pensie lenjereasa Ivanciu Aurica de la spitalul mai sus-amintit. Pentru postul devenit vacant s-au înregistrat cereri din partea lui Ileana Savu, Elena Opincă și Moraru Alexandrina — toate trei lucrând și pînă atunci în unitate, dar cu calificări inferioare. Ce se întâmplă, cum se procedează într-o asemenea situație la spitalul din Tirgoviste? Iată ce ne spune tovarășul Constantin Milescu, director adjunct al spitalului: „Pentru că erau trei candidați am hotărât, conform legii, să organizăm un concurs pentru ocuparea postului de lenjereasă”. O primă observație: nu este conform legii ca pentru ocuparea unui asemenea post să se organizeze o chestiune de concurs. Este o chestiune oarecum facultativă. Conducerea unității are dreptul să numească pe cineva în acest post, normal cu respectarea legii. Dar de ce s-a procedat așa? Ne-o spune tot tovarășul Constantin Milescu: „Pentru a nu crea discuții, pentru a nu se spune că am avantajat pe cutare sau pe cutare”. Lipsa aceasta de decizie a unui organ creat prin natura sa să decidă apare cel puțin stranie. Nimeni nu are nimic împotriva concursurilor dar nu credem că este cazul să organizăm concursuri pentru postul de paznic, să zicem, și porțile obiectivelor economice să rămână nepazite. Chiar așa, serios fiind, organizăm concurs pentru un post de lenjereasă? Dar la timpul potrivit vom vedea cu chiar afirmațiile conducerii spitalului că „n-a fost propriu-zis un concurs ci așa, o verificare”. De ce discuții se temeau tovarășii din conducerea spitalului? De unele care puteau avea cu adevărat loc, deci de unele cu temeiuri reale. Deci erau condiții prielnice comiterii unui act de favoritism, a unui nou act de favoritism. Dar să nu anticipăm.

Se stabilește ca acest concurs să aibă loc la cooperativa „Sirguinta” din Tirgoviste. Asta în condițiile în care în întreprindere există o comisie avînd și sarcini de acest gen. De ce adică un loc neutru? Credem că am răspuns — pentru a nu se crea discuții.

Conform actelor ce le deținem, rezultă că în urma examinării celor trei concurenți, Ileana Savu, Elena Opincă și Alexandrina Moraru, conducerea cooperativei „Sirguinta” din Tirgoviste, prin adresa nr. 175 din 24 ianuarie 1978 comunică următoarele rezultate: 1) Opincă Elena, media 7; 2) Savu Ileana, 6.50; 3) Moraru Alexandrina, 6. Deci Elena Opincă, conform legii de care face atîta caz conducerea spitalului, trebuie încadrată pe postul de lenjereasă. Este câștigătoarea concursului. Dar încadrarea nu s-a produs nici pînă azi și, o spunem cu tot regretul, nu credem că va mai avea loc vreodată. Ce s-a întâmplat? Din nou relatează pentru dumneavoastră tovarășul Constantin Milescu: „A treia a renunțat la orice pretenții, dar celelalte două au început să se reclame la diverse foruri și s-a decis anularea concursului”. Interesantă, ca să ne folosim de un eufemism, rămîne afirmația directorului adjunct al spitalului potrivit căreia cele două concurenți au început să se reclame una pe alta. De ce adică Elena Opincă, de drept câștigătoarea concursului, s-o reclame pe Ileana Savu care n-a luat concursul? Elena Opincă a reclamat faptul că nu i se dă postul, că este frustrată de un drept al ei, un drept pe care competența

profesională, hărnicia și corectitudinea (acestea sînt aprecieri ale conducerii spitalului) le garantează cu prisosință. La directorul adjunct al Direcției sanitare a județului Dimbovița, tovarășul Dobîndă, Elena Opincă găsește cuvenita înțelegere, dar nu și la directorul adjunct al spitalului, care se îndirjește să nu a-plice dispozițiile.

Ce s-a întâmplat mai departe? Se decide anularea concursului și se programează altul. Pe bună dreptate, Elena Opincă nu se prezintă. Cum Moraru Alexandrina a renunțat, la concurs se prezintă doar Ileana Savu. Singură fiind, concursul nu poate avea loc. Savu mai obține un concurs dar situația se repetă — Opincă nu se prezintă, concursul nu are loc. În fine, Savu este examinată de comisia de la locul de muncă și aceasta decide că nu întrunește condițiile pentru postul de lenjereasă. Ai crede că totul s-a rezolvat, că aceea care a câștigat concursul ocupă postul. Dar nu. Conducerea spitalului ține neapărat să intre într-o eventuală antologie a nedreptății — angajează pe postul de lenjereasă pe Lucia Antonescu. Întrebăm pe tovarășul Milescu:

— Tovarășe director adjunct, s-a ivit deci Lucia Antonescu. Celelalte două, Savu și Opincă, mai cereau postul?

— Da, desigur.

— Atunci de ce n-ați organizat un concurs fiind vorba de trei concurenți pe un singur post?

— N-am organizat pentru că tovarăsa Antonescu are școală profesională de croitorie și totul este clar.

— Celelalte două au școală de specialitate?

— Au, dar fiind vorba de școli făcute pe la universități populare, nu au nici o valoare.

— Deși ne îndoim serios de cele afirmate de dumneavoastră vă întrebăm altceva: dacă Savu și Opincă nu au școală sau cea avută nu este valabilă de ce le-ați trimis inițial la concurs?

— Așa gîndeam pe atunci că este corect. Ce aflăm din răsfoirea dosarelor lui Savu și Opincă?

Savu urmează, în anul 1977, nu de puține ori în timpul serviciului, cursurile Universității populare din Tirgoviste secția eroitorie. De ce în 1977? Pentru că se știa de apropiata pensionare a lui Ivanciu Aurica.

Dosarul lui Opincă atestă că ea a urmat cu multă ani în urmă cursurile cercului de croitorie organizat de comitetul sindical al Schelei Berca. Durata cursului? 18 luni.

Anbele sînt apreciate pozitiv de către conducerea spitalului. Concluzia noastră întărită și cu acte este următoarea: concursul a fost organizat pentru Ileana Savu. Cum acesta nu i-a fost favorabil, s-a făcut tot ce s-a putut pentru a ocupa postul. Pe de altă parte, culoarea ochilor Elenei Opincă nu place și nu a fost încadrată pe post deși a câștigat concursul. În situația că nu s-a putut satisface dorința lui Savu, s-a apelat la a treia. Conducerea spitalului ne spune cu un soi de veselie cinică, că atunci cînd doi se ceartă al treilea câștigă. Așa este în principiu, dar, în cazul de față, primul a avut dreptate și iată fi dăm și numele: ELENA OPINCĂ. Aceste fapte care nesocotesc dreptul omului muncitor, făcînd să triumfe interese meschine, trebuie blamate, iar Direcția sanitară a județului Dimbovița este datoră să ia măsurile ce se cuvin împotriva celor vinovați!

EUGEN SECELEANU

„Binevoitorii” cu gînduri viclene și-au găsit... nașii

Cui nu i se întâmplă ca, aflîndu-se într-o localitate pe care o cunoaște mai puțin, să apeleze la bunăvoiața cuiva pentru a-l orienta în direcția adresei căutate? Cazurile sînt pe cît de frecvente, pe atît de firești...

Să fie oare, nevoite de prudentă în astfel de împrejurări? Ar fi absurd, firește, să bănuim pe orice necunoscut de gînduri ascunse, dar după cum se spune, „prevederea este mama intențiunii”.

Aceasta, pentru că, uneori, se ivesc din păcate, și binevoitori între ghilimele, cum obisnuim să-i consemnăm pe cei care se dovedesc a fi, în realitate, eseroci sau tilhari... veritabili.

Personajul principal al istorisirii ce urmează — Petre Comisaru, croitor din Slătina — ca orice om de bună-credință, nu s-a îndoit nici o clipă că are de-a face cu doi tineri amabili, atunci cînd, apucîndu-l înserarea pe străzile Craiovei, unde venise după unele cumpărături, s-a adresat acestora să-i arate doar cum se ajunge la gară, iar ei s-au oferit să-l și însotească, pentru că... tot aveau drum în direcția aceea.

— Nu sîntei din partea locului? — s-a interesat unul dintre tineri, după ce a făcut un schimb de priviri cu celălalt.

— Nu. Și nici n-am prea umblat prin orașul acesta. Atît doar de la gară pînă în centru. Însă acum, colîndînd pe mai multe străzi, m-am rătăcit — a răspuns sincer slătineanul, fără să-și dea seama că amănuntele furnizate de el erau așteptate cu interes ascuns de către cei doi insotitori.

— Deci, cunoașteți prea puțin orașul — au mai întrebât ei, aparent inutil.

— Păi, dacă îl cunoașteam mai întrebam?

— Bine, atunci, haideti pe aici... Ajungem mai repede decît prin centru — i-au propus cei doi binevoitori de ocazie.

Abia cînd a ajuns într-o zonă unde numai de gară nu putea fi vorba (îngăz Parcul Poporului — n.a.) și unde absența altor cetățeni prin împrejurimi dădea de gîndit, omul a înțeles că fusese condus într-o altă direcție. Pînă să se dezmeticească însă, s-a pomenit somat să nu scoată o vorbă și să se lase căutat în fiecare buzunar.

— Cum? Numai atîți bani ti-au rămas? I-au luat la rost necunoscuții.

Ca să fie cît mai „convingători” unul a folosit imediat pumnul.

— N-am bani, hoților! — a izbucnit victima, folosînd intenționat un ton ridicat, în speranța că este auzit de cineva care ar putea să-i vină în ajutor. S-a ales doar cu o nouă lovitură și n-a mai încercat să strige, înțelegînd că ar fi fost inutil și pericolos.

— Oh, stai așa, că tot am găsit ceva — rînjește cu satisfacție cel care întorcea buzunarele pe dos. Va să zică ai 8000 lei pe acest libret C.E.C. Ei, vei scoate pentru noi 7900. O sută ti-o lăsam. Mergem chiar acum la agentie. Mai este încă deschis. Dacă îndrăznești să ne denunți, uite ce te așteaptă — și cel care vorbise amenințător i-a apropiat de priviri lama unui cutit.

Și încadrat între cei doi binevoitori, Petre Comisaru s-a îndreptat în direcția indicată, simțind cum teama de pericol împletită cu regretul pentru imprudenta de care dăduse dovadă, îl chinuiau într-un mod straniu. Mintea continua să caute cu febrilitate o soluție salvatoare, în timo ce insotitorii îl amenințau cu consecințe grave, în cazul că nu le va respecta cu strictete pretențiile și modul în care avea să procedeze la agentie.

— Noi vom sta în apropiere ca niște... amici, pînă ce completezi foaia de prezentare și ti se fac operațiunile la ghișeu. Bani îi luăm afară. Să nu cumva...

Spre ghinionul victimei, la ora aceea în agentie nu mai era decît funcționara de la ghișeu și seful acesteia, ceea ce, după aprecierea infractorilor era în favoarea lor. În cazul că ar fi fost alte persoane de față — socoteau ei — riscul ar fi fost mai mare, Petre Comisaru putînd să ceară ajutor.

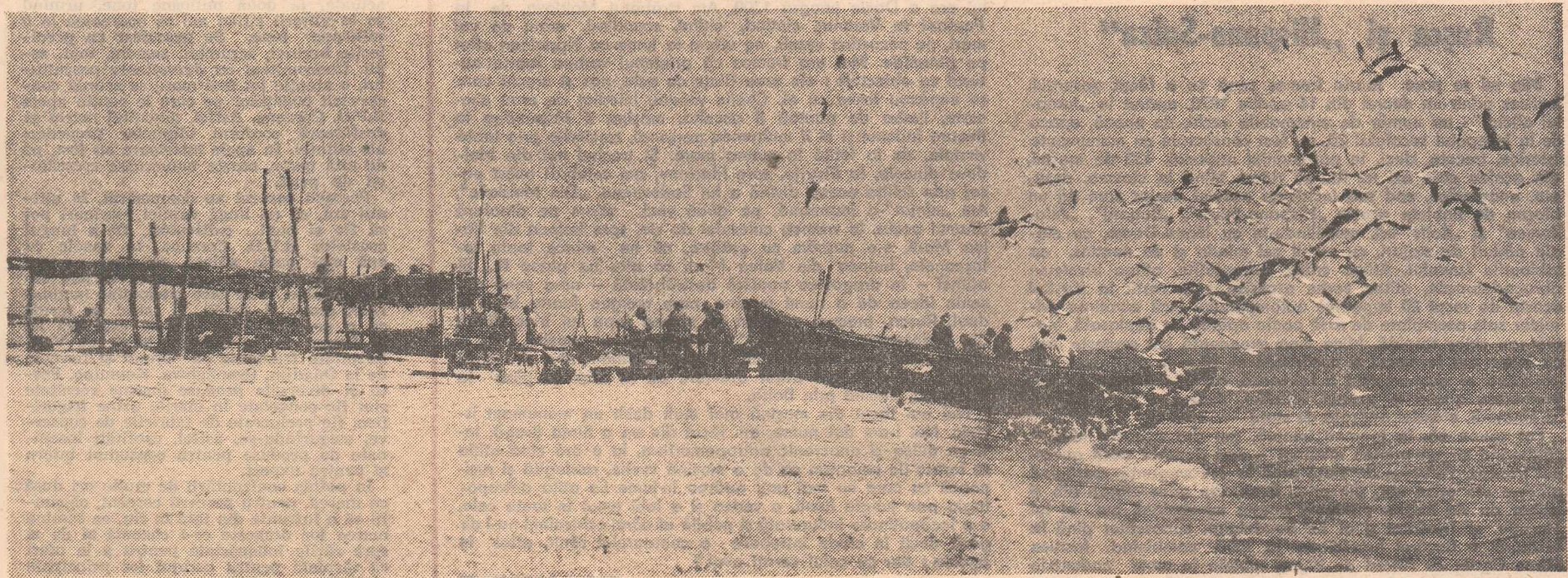
Total se desfășura conform planului stabilit de infractori, sub privirile lor iscoditoare, dar, parcă mult prea încet față de eum ar fi dorit. Știau însă că pentru o asemenea sumă se impun verificări corespunzătoare și nu se impacientau. Dar, deodată, spre marea lor surpriză, cei doi indivizi se trezesc linez intrarea agentiei cu un echipaj al militei.

Un suboliter în uniformă (plut, mai, Nicolae Alexandru) pătrunde imediat în hol și după un schimb fulgerător de priviri cu funcționara — Victorina Prunaru — și cu seful agentiei — Ion Popescu — se îndreaptă spre cei doi și-i soamează să ridice, miinile. Îi perchezitionează sumar, ridicîndu-le cutitele — în timp ce Petre Comisaru răsufliă usurat ca trezit dintr-un coșmar înfiorător. Apoi, toți trei sînt aduși la sediul Militei municipiului Craiova.

Căpitanul Nicolae Dragomirescu care i-a cercetat pe cei doi infractori — Vasiliică Bărbulescu și Ion Berceanu — ambii fără ocupație, a stabilit că primul mai săvîrșise 8 tilhării. Și acest deznădămint, grație faptului că Petre Comisaru a avut înspirația ca în momentul cînd s-a prezentat la ghișeu cu foaia de restituire să scrie pe aceasta: „Sînt amenințat. Vă rog anuntați milite. Procedați cu multă atenție!” La rîndul său, Victorina Prunaru s-a orientat cît se poate de bine într-o asemenea împrejurare dificilă, astfel că adresîndu-se cu voce tare „sefule, te rog verifică soldul acestui libret și în registru”, i-a atras acestuia atenția asupra apelului scris pe foaia de restituire, lăsînd în schimb, impresia pentru cei din hol, că o anumită întîrziere este inevitabilă. Transmiterea imediată a mesajului și deplasarea operativă a echipajului militei au făcut, de asemenea, posibilă esuarea planului celor doi infractori.

Și astfel cei doi „binevoitori” cu gînduri viclene și-au găsit... nașii, ceea ce nu înseamnă că în împrejurări similare putem renunța la prudentă.

MIHAI GROZAVU

Fotografie: de A. MIHAILOPOL

Reportaj pe meridianele Asiei

R. P. Chineză

Sian — istorie și prezent

Situat mai spre interiorul „subcontinentului chinez”, Sianul, al cărui nume înseamnă „Pacea de apus” era, pînă acum cîțiva ani, relativ rar vizitat de călătorul străin venit în China. Acesta prefera să vadă cu precădere Pekinul, Șanghaiul, Nankinul sau Cantonul. Dar, treptat, echilibrul a fost restabilit și acum orice itinerar judicios de cunoaștere a marii țări prietene nu mai poate lăsa la o parte cel mai mare centru urban și industrial din nord-vestul R.P. Chineze.

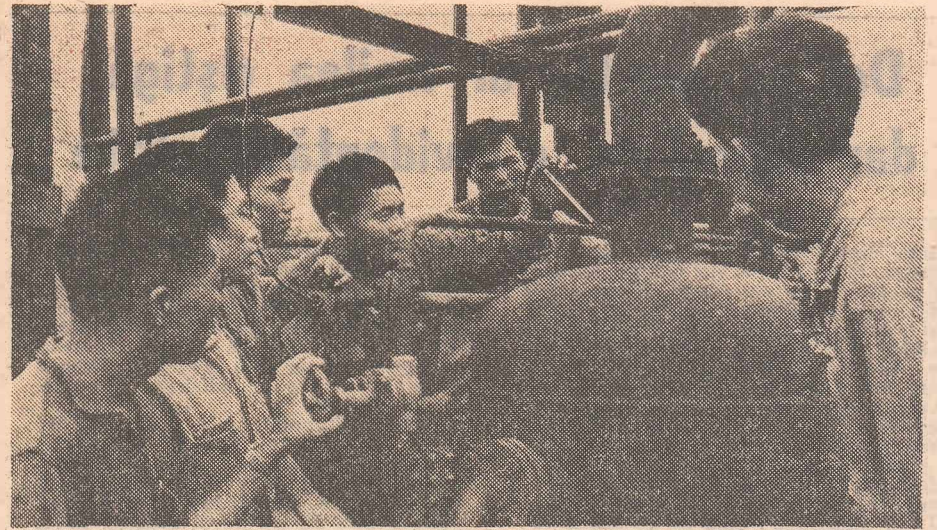
Însuși trecutul orașului, înfipt adînc în timp și care a adus impresionante realizări materiale și spirituale, marcînd profund și durabil civilizația chineză, ar putea incita la o descindere mai lungă și metodică în Sian și împrejurimile lui. La cîțiva kilometri est de oraș, în localitatea Panfio, a fost dezgropată, în 1955, o așezare neolitică din perioada matriarhatului. Descoperirea este unică prin abundența de materiale oferite arheologilor pentru studii lungi epoci plasată cu aproximație între anii 50 000—6 000 î.e.n. Concluziile săpăturilor au confirmat idei mai vechi care desemnau valea Fluviului Galben ca centrul de apariție a formațiunilor statale chineze.

Din secolul al XI-lea î.e.n. pînă în secolul al X-lea e.n. Sianul a fost capitala a nu mai puțin de unsprezece dinastii și

epoca aceasta de mare efervescență politică și intelectuală este strîns legată de numele lui. În epoca Thang, 618—907, orașul a ajuns la apogeeul prosperității și renumelui, în el trăind și cîteva mii de străini — negustori, studenți, călugări cu diverse misiuni — veniți din toată Asia. Aceștia au fost cei care au făcut cunoscută cultura chineză în țările lor de origine, aducînd, în schimb, un mare număr de idei și cunoștințe elaborate pe Gange, în vechea Mesopotamie, în Tibet, Orientul Apropiat etc.

Și astăzi, dealifel, este vizibilă configurația topografică medievală a fostei capitale. Porțiuni din zidurile de incintă, cîteva porți de acces, două vestite pagode din secolul al VII-lea, Turnul clopotului ridicat în veacul al XIV-lea se integrează armonios și natural în fizionomia actuală a orașului, modernă și funcțională, adecvată necesităților vieții a două milioane și jumătate de oameni, cîți numără acest oraș numit altădată Ciang-an. Cifra reprezintă un salt cantitativ spectaculos dacă menționăm că în anul eliberării, 1949, Sianul abia număra 400 000 de locuitori. Intensa și sistematica industrializare socialistă din ultimele aproape trei decenii a conferit istoricele așezări o dimensiune economică națională justificată de implantarea a peste o mie de unități productive moderne cu profil siderurgic, construcții mecanice, aparatură electrică, materiale de construcții, articole textile, produse chimice etc.

Venit în vizită în centrul administrativ al provinciei Sănsi, amabilele noastre gazde mi-au oferit posibilitatea să cunosc direct munca diurnă a sianezilor într-o binecunoscută fabrică locală: cea de elemente izolatoare de porțelan pentru liniile electrice de înaltă tensiune.

Un membru al conducerii unității ne-a furnizat datele ei definitorii: înființată în 1953, fabrica are unsprezece ateliere și un laborator care ocupă împreună o suprafață productivă de 3 000 m.p. Școlile tehnice locale au format pe toți cei aproape 2 500 de muncitori, cadre medii și superioare care contribuie la extinderea sistemului energetic național cu peste 700 000 de articole. Pătrunzînd în ateliere, ne-am îndreptat direct de înaltă calificare profesională a muncitorilor și de adecvată înzestrare tehnică a atelierelor. Faptul este oglindit și de lista țărilor de export, care cuprind deja 20 de nume.

Conform unui sistem practicat la scară națională, fabrica vizitată construiește din fondurile proprii — pentru necesitățile personalului său — un spital, o școală

generală și o grădiniță. Sumele necesare concretizării acestor inițiative sociale au provenit din beneficiile rezultate din numeroase inovații aplicate în permanență în producție, inovații care au condus direct la creșterea productivității muncii, la sporirea ponderii autoutilării cu mașini și utilaje, la o mai bună utilizare a fondurilor repartizate pentru investiții.

În scurtul dar elocventul nostru contact cu preocupările acestui colectiv, urmărind atenția muncitorilor care dirijau prepararea caolinului sau procesele de coacere și testare a produselor finite, ni s-a dezvăluit izvorul acelei nobleții a muncii și acțiunii creatoare care se adaugă zi de zi nobleții istorice a Sianului.

ILIE VASILE ■

Opinia publică din România, alături de cercurile cele mai largi ale opiniei publice mondiale, a luat cunoștință cu profundă indignare de agresiunea dezlănțuită de unități militare ale regimului rasist din Africa de Sud asupra teritoriului Republicii Populare Angola, stat independent și suveran. În zorii zilei de 4 mai, formațiuni ale aviației militare și unități aeropurtate sud-africane au bombardat masiv orașul Cassinga, situat la 250 kilometri de granița cu Namibia, provocînd moartea a 600 de persoane din rîndul populației civile, în special bătrîni, femei și copii. În Declarația dată publicității de Agenția română de presă, Agerpres, se subliniază că acest act constituie o nouă expresie a politicii de sfidare și încălcare brutată a normelor și principiilor de drept internațional, a hotărîrilor adoptate de Organizația Națiunilor Unite cu privire la Africa australă și o continuare insolentă a acțiunilor provocatoare împotriva unor state africane independente.

Condamnînd cu toată fermitatea actele agresive ale rasiștilor sud-africani îndreptate împotriva Republicii Populare Angola, guvernul și poporul român cer ca R.S.A. să pună capăt imediat oricăror acte de intervenție armată împotriva statelor africane, să respecte independența și suveranitatea acestora, să înceteze ocuparea ilegală a Namibiei, pentru ca poporul namibian să poată trăi liber și demn, în conformitate cu aspirațiile sale legitime.

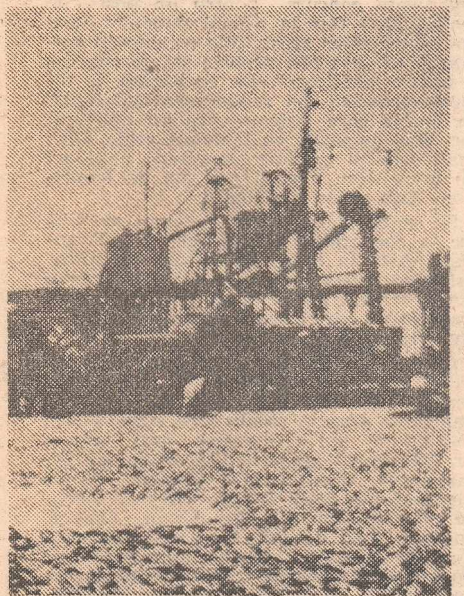
Vile proteste stîrnite în lumea întreagă față de acest act, contrar intereselor păcii și securității în regiunea Africii australe, au prilejuit, în același timp, reafirmarea sentimentelor de solidaritate cu poporul angolez în lupta împotriva provocărilor și agresiunilor regimului de la Pretoria, hotărîrea de a sprijini în continuare poporul Namibiei și organizația sa legitimă, S.W.A.P.O., și prin la victoria deplină împotriva dominației străine, pentru eliberarea națională și independență.

R. P. D. Coreeană

Muntele Speranței

„Furtuna cumplită căzu aproape ca un trăsnet”, spune o veche legendă coreeană. „Valuri uriașe prinsă să se zburcume nebune, înălțîndu-se de parcă s-ar fi repezit să-nghită cerul negru. Cînd ridicate pe creasta unui talaz, incit bietilor pescari li se părea că vor sparge bolta cerească cu creștetul, cînd prăbușite în abis, de parcă marea s-ar fi despicat ca să le înghită, bărcile căzuseră în puterea stihiei dezlănțuite. Soarta pescarilor părea pecetluită”, își deapănă legenda firul. „Dar, deodată, deasupra lor, continuă legenda, printre norii plumburii, parcă, se auzi un glas de fată, limpede și cristalin ca un clopoțel de argint: „Luați-o spre muntele Yi. El este Muntele Speranței. Luați-o într-acolo și veți fi salvați...”

Pescarii coreeni sînt oameni dirji, ncofricați, obișnuți să lupte cu vitregia naturii. Nici furtunile cele mai puternice nu-i înpăimintă, deoarece cu o deosebită încredere în forțele lor. Ei știu să țină piept urgiei mării, ca, în cele din urmă, să o înfrîngă. Știu să-și croiască drum spre țărmul salvator simbolizat pe Muntele Speranței. Pe lângă țăria lor, la acești pescari te impresionează în mod plăcut hărnicia de care fac dovadă. Pescuitul este o activitate cu vechi tradiții pentru coreeni, fapt ilustrat de poziția geografică a țării, înconjurată din trei părți de mare, în componența ei intrînd un număr însemnat de insule și de cursuri de apă. Condițiile de viață și de muncă ale pescarilor coreeni s-au schimbat radical de

la eliberarea țării, în 1945, de sub ocupația japoneză. În prezent, ca urmare a dezvoltării industriei navale, ca și inexistență în trecut, pescarilor, atit de la Marea de Est cit și de la cea de Vest, care scaldă țărmurile R.P.D. Coreene, li s-au pus la dispoziție ambarcațiuni moderne, bine utilitate: traulere, pescadoare, cargouri, nave-atelier pentru asigurarea asistenței tehnice în larg, realizate după proiecte coreene la șantierul naval ce au luat ființă la Tcheungdjin, Wonsan, Chonchin, Sinpo. Lor li se adaugă adevărate „navuzinză” de peste 10 000 tone pentru prelucrarea peștelui și cargouri frigorifice de mare tonaj. Ca urmare a creării și dezvoltării flotei maritime de pescuit, cantitatea de pește recoltată a cunoscut o puternică creștere în ultimul timp. Astfel, recolta de produse marine se ridică, la ora actuală, la două milioane tone, urmînd ca în viitorii cîțiva ani să sporească la 5 milioane tone. Se pescuiesc cu predilecție heringi, scrumbii, somoni, toni, sepilii. Concomitent cu dezvoltarea pescuitului, o atenție tot mai mare se acordă conservării bogățiilor pe care le conțin apele R.P.D. Coreene. Astfel, pescuitul marin se desfășoară conform ultimelor prevederi ale științei. În apele interioare au fost, pe de altă parte, create numeroase crescători-rii de pești.

Pescarii coreeni au demonstrat, în ultimii ani, că pe lângă vajnici marinari pot să fie și buni... cultivatori. De-a lungul coastelor R.P.D. Coreene, în zonele cu apă mai puțin adîncă, au luat naștere ferme pentru cultivarea unor varietate soiuri de alge, între care predomină laminariile, scoici și stridii. O astfel de fermă cu o productivitate ridicată este cea de la Boupo de pe litoralul Mării de Vest. Rezultate frumoase au obținut și fermele de la Ongdjin, Pyeunghwa, Koumpo. Peștii și diversele produse marine recoltate sînt fie congelate în marile uzine frigorifice, fie prelucrate de fabricile de conserve, asigurîndu-se, astfel, cantități însemnate de produse pentru consumul intern și pentru export.

În pofida confruntării de multe ori dură cu marea, pentru pescarii coreeni, obișnuți să o înfrunte din tată în fiu, ea rămîne marea lor dragoste ce-i cheamă zi de zi spre țărilor îndepărtate pentru a le oferi ca răsplătă pentru curajul lor principală ei zestre — peștele.

TUDOR PRELIPCEANU ■

OCHII ȘI URECHILE LUMII

Rușca și „Hispano-Suiza”

Mie mi se pare foarte frumos ceea ce a făcut guvernul francez printr-un decret din 14 aprilie 1978, apărut în „Jurnalul oficial”: un număr de automobile vechi, de epocă, epoca de la începutul secolului 20, au fost consacrate ca monumente istorice, trecute, deci, în patrimoniul național. 432 de mașini, din acelea care azi ne fac să ridem blind la cinema, desuete, anacronice, cad sub incidența acestui decret care dă un blazon de noblețe acelor „Hispano-Suiza”, „Bugatti”, „Alfa-Romeo” și „Rolls-ur”, asimilîndu-le cu Notre-Dame, cu marile păduri de stejari, cu cerbii cei mindri și de neatîns, ca tablourile Luvrului. Atitea critici îndreptățite, atitea blesteme abracadabrante, atitea vorbe excesive s-au rostit la sfîrșitul acesta de secol 20 împotriva automobilului-incit ocrotirea primelor sale exemplare de rasă poate apărea ca deplasată, inușită sau chiar stupidă. Mica mea experiență îmi șoptește însă că ideea are farmecul și nostimada ei. (Pun în paranteză necesitatea ei economică: o faimoasă colecție Schlumpf din Mulhouse, aflată în pragul licitației, riscînd a lua drumul străinătății, e astfel apărută de stat.)

Pot spune că, în toamna trecută, am dus această idee — călătorînd cu un prieten minunat — mai departe decit guvernul francez. Poficios de viață pînă la extravagantă, extrăgînd plăcere din orice nor, din orice fleac, din orice ciorap alb și pahar de vin negru, prietenul acesta mirobolant, om al lui Horațiu, al Traviatei și al lui Baudelaire, cunoscător pînă la fesătură a fiecărei hronici de la 1600, combinînd fastuos Miron Costin cu Alfred de Vigny, matelin în toate cadențele gîndului și veșmintelor sale, mi-a intrat pe ușă și m-a anunțat

că ne așteaptă morile de vînt. Era o toamnă de lebdă în paradisi. Mașina lui strălucea ca un vers parnasian. Mașina lui era o Dacie neagră 1300. Am străbătut Moldova, de la Focșani la Voroneț, citînd, citînd, scandînd, eram pe cai mari, pe cocostirci veseli, ne uitam la lume ca Napoleon aflat pe piramide. Mai era frumos că prietenul vorbea foarte natural cu obiectele: ele erau ființe cu ochi, nas și urechi care se împăcau lesne cu el. Cheile veneau imediat ce erau chemate, limba de pantofi îl asculta, mașina îi răspundea la fiecare indemn și el îi mulțumea personal, trecînd-o prin toate virstele, de la fetița la mama mare. Și trecînd noi din Moldova dincolo, la Bistrița, spre Maramu, am celebrat acest pasaj prin schița aceea divină a lui Sadoveanu, „Din Moldova”. Am „cîntat”-o împreună, pe două voci, știam pe dinafară drumul acela, la vremea culesului de vie, spre hulpea din Valea Morii, s-o pușcăm cu grabire, că ne minca toate toloșcanele, hulpea din Valea Morii că alta nu putea fi... Și atunci — în dragostea noastră destrăbălată — ne-a venit din senin ideea de a numi mașina, care mergea foarte bine la deal, Rușca, precum minunat se numea iapa lui Moș Virlan din Sadoveanu. „Di, Rușcă!” — îi spuse omul, mașinii sale, și așa îi rămase numele Daciei, Rușca, tot inhămînd-o și deshămind-o, de-a lungul atitor drumuri, de la Săpînța pînă la București, trecînd prin Boița.

Noi am făcut din mașină mai mult decit un monument istoric. Noi i-am dat nume, am făcut din ea o ființă dragă, într-un dulce și anacronic antropomorfism, la o oră cînd atîția se feresc de umanism ca de o mașină veche, rablagită și rușinoasă cu care nu mai poți apărea în lume. La atita antropofagie prin jungla lumii, a vedea și a iubi omul în toate cele, e o încăpăținare îndurerată și nobilă al cărei echivalent nu-i de găsit decit în cruda întrebare a centaurului rănit, aflat în agonie: dar cu calul ce-ați avut?

RADU COSAȘU ■

ASASINAREA LUI ALDO MORO

● Un nou și zguduitor act de acuzare la dosarul terorismului

● Înainte de a începe filmul evenimentelor în cazul Aldo Moro ne întrebăm — și noi — ce s-ar mai putea spune despre o poveste al cărei sfârșit, din păcate tragic, este cunoscut? Sau ce s-ar mai putea adăuga în plus despre criza unei societăți în care, cum s-a văzut, terorismul seamănă doliu, durere și neliniște, în care cu toate amplele eforturi depuse nu s-a putut curma o crimă și anihila o organizație ce-și zice „Brigăzile roșii”? Nu-i mai puțin adevărat, șantajul acesteia s-a soldat cu un eșec recunoscut, dar parcă mult mai bine ar fi fost ca lucrurile să nu fi ajuns la acest stadiu, la acest șoc pe care Italia îl simte din plin.

În egală măsură, pe plan internațional, opinia publică a fost consternată, emoționată și indignată de acest act terorist, criminal.

Dind expresie indignării și revoltelor cu care opinia publică din țara noastră a luat cunoștință de trista veste a acestui asasinat mirșav, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat telegrame președintelui Italiei, Giovanni Leone, cit și președintelui Partidului Comunist Italian, Luigi Longo, și secretarului general al acestui partid, Enrico Berlinguer:

„Dezaprobind cu toată forța acest act criminal, ne exprimăm solidaritatea cu poporul prieten italian, precum și încrederea că el va ști să respingă acțiunile teroriste, să asigure dezvoltarea democratică, independentă a țării, apărarea drepturilor și libertăților constituționale, întărirea liniștii și climatului necesar activității sale pe calea progresului și bunăstării — se spune în telegrama adresată președintelui Republicii Italiene. „Dezaprobind acest act terorist criminal, reafirm deplina solidaritate a Partidului Comunist Român, a întregului popor român cu Partidul Comunist Italian și poporul italian, în lupta pentru salvarea ordinii constituționale, pentru apărarea și întărirea democrației, pentru dezvoltarea Italiei pe calea independenței și progresului” se afirmă în telegrama adresată tovarășilor Luigi Longo și Enrico Berlinguer.

Acum, însă, înainte de a face loc comentariilor să facem loc faptelor, fapte a căror înălțare ilustrează acțiunea premediată de a subrezi o realizare politică în Italia de azi, la a cărei reușită contribuția unui om politic de talia lui Aldo Moro a fost certă, eficientă și unanim recunoscută de toate marile partide politice italiene, de prestigioase personalități ale vieții politice internaționale.

● Filmul evenimentelor

Marți, 9 mai. Nimic nu pare să prevestească furtuna. În cursul dimineții marile agenții de presă se referă, mai mult sau mai puțin, la: politica externă australiană, vizita lui W. Mondale la Wellington, reuniunea Biroului Internațional Socialiste (Dakar), vizita lui Guiringaud la Madrid sau la alte știri cu caracter de fapt divers. Mai mult, o mai amplă recapitulare a France Presse poartă titlul „Moro — o nouă speranță”. Spre sfârșitul dimineții, France Presse anunță că la orele 11 și 17 g.m.t. va transmite sinteze asupra următoarelor probleme: Afacerea Moro — evoluția situației (500 cuvinte), vizita ministrului de externe francez în Spania, Consiliul agricol al C.E.E. și Orientul Apropiat.

La ora 13.07 France Presse anunță că un cadavru a fost descoperit într-o mașină parcată în centrul Romei. Nu se cunoaște identitatea victimei. Șase minute mai târziu un flash ce poartă nr. 203 anunță că „Aldo Moro este mort potrivit funcționarilor de la poliție”. De acum încolo știrile în acest sens capătă caracterul urgent. Se confirmă oficial identitatea cadavrului, se dau amănunte despre locul în care el a fost găsit, se transmite biografia marelui dispărut, apar primele

declarații oficiale, se comunică primele reacții ale omului simplu, ale muncitorilor și cetățenilor Italiei atit de încordați în cele 55 de zile care au trecut de la 16 martie.

● Să ne întoarcem, deci, în timp

16 martie a.c. Roma. La ora 9, Aldo Moro părăsește locuința sa situată în cartierul Trionfale, în nordul Romei și ia loc pe bancheta din spate a automobilului său Fiat 130, albastru. Alături de șofer, un polițist, se găsește un gardian. Într-o mașină Alfa Romeo de escortă iau loc trei polițiști însărcinați cu apărarea președintelui Partidului Democrat-Creștin. La circa 800 de metri de domiciliul său, un Fiat — break alb se oprește brusc la o întrefăiere de străzi obligând șoferul lui Aldo Moro să procedeze la fel. Alfa-Romeo lovește vehiculul în care se găsește Aldo Moro. Imediat, doi indivizi mascați încep să fugă. Se aud rafale de pistol mitralieră ce omoară pe latru din cei cinci polițiști. Al cincilea grav rănit decedează la spital. Mai mulți indivizi îmbrăcați în uniforme asemănătoare celei a armatei (italiene) a aerului constring pe Aldo Moro să urce într-o puternică mașină ce demarează imediat.

Aflind știrea, toți italienii sint înmărmuriți. Răpirea este revendicată de organizația autointitulată „Brigăzile roșii” (BR). În aceeași seară, guvernul democrat-creștin condus de Giulio Andreotti este investit: 569 de voturi din 630. Majoritatea este formată — pentru prima dată după 30 de ani! — de partidele democrat-creștin, comunist, socialist, social-democrat și republican! Aldo Moro a fost unul din principalii artizani ai acestei formule.

17 martie. Consiliul de război al secretarilor generali ai celor cinci partide ale majorității se reuneste pentru a stabili măsuri extraordinare de securitate exclu-zindu-se orice legislație de excepție.

18 martie. Primul comunicat însoțit de fotografia lui Aldo Moro — prin care „BR” revendică răpirea lui.

20 martie. La Torino se reia procesul celor 15 lideri ai „BR” între care se află Renato Curcio, fondatorul lor, în 1970.

24 martie. Atentat la Torino — al „BR” — împotriva fostului primar democrat-creștin al orașului, Giovanni Picco, care este rănit la picioare.

25 martie. Al doilea comunicat al „BR” care anunță că Moro „va fi judecat de un tribunal al poporului”.

29 martie. Al treilea comunicat este însoțit de o scrisoare manuscris a lui

Moro care (sub presiunea „BR”) sugerează să fie schimbat cu deținuții de la Torino.

30 martie. Orice negociere este total refuzată de conducerea democrat-creștină. Atitudinea este aprobată de toate partidele membre ale majorității.

2 aprilie. Papa Paul al VI-lea adresează un apel răpitorilor pentru eliberarea lui Moro.

4 aprilie. Dezbaterile din Parlament confirmă refuzul oricărei negocieri. Al 4-lea comunicat al „BR” și o nouă scrisoare a lui Moro.

7 aprilie. Eleonora Moro, soția liderului D.C., adresează o scrisoare „BR”, prin care cere eliberarea lui Aldo din motive umanitare.

La Genova un nou atentat al „BR”. Victima: președintele Asociației industriștilor, Felice Schiavetti, rănit la picioare.

8 aprilie. Scrisoarea lui Aldo Moro adresată soției despre care autoritățile nu comunică nimic.

10 aprilie. Al 5-lea comunicat al „BR” ce conține „mărturisirile” făcute de Moro în cursul „procesului” său.

15 aprilie. Al 6-lea comunicat anunță că „procesul” este încheiat și că Aldo Moro este „condamnat la moarte”.

18 aprilie. Un document semnat de „BR” arată că Moro „a fost executat prin sinucidere” iar cadavrul lui se află pe fundul lacului Ducea, în munții Rieti, la 100 kilometri de Roma. Cercetările ample nu dau nici un rezultat.

20 aprilie. Al 7-lea comunicat al „BR” anunță că Moro trăiește. Se lansează un ultimatum ca guvernul să accepte până la 22, ora 14, să negocieze eliberarea lui Moro. Comunicatul din 18 este calificat drept fals.

22 aprilie. Kurt Waldheim și Papa Paul al VI-lea cer „BR” să-l elibereze pe Moro.

24 aprilie. Al 8-lea comunicat care, în schimbul eliberării lui Moro, cere grațierea a 13 teroriști încarcerați. Guvernul reafirmă refuzul de a negocia și precizează: „Exigențele teroriștilor sint inacceptabile intrucit sint emise împotriva libertății tuturor și împotriva ordinii juridice a republicii”.

29 aprilie. O nouă scrisoare autograf a lui Aldo Moro, „BR” revendică un atentat îndreptat împotriva unui responsabil al Fiat. Alte nouă scrisori ale lui Moro parvin unor importante personalități politice italiene: șeful statului, premierul, președinții celor două camere.

30 aprilie. Șantajul „brigăzilor” continuă. Un nou ultimatum al „BR” ce amenință cu executarea (la 1 mai) a lui Moro dacă schimbul de prizonieri nu are loc.

2 mai. Arestarea unui membru prezumtiv al „BR”.

3 mai. Liderii socialiști preconizează o

inițiativă în vederea salvării lui Moro. P.D.C. se opune oricărei negocieri și are în vedere „măsuri de generozitate și clemență” dacă răpitorii eliberează sănătos ostaticul lor. Guvernul, în interesul apărării instituțiilor democratice, reafirmă refuzul de a negocia și nu întrevode „nici o derogare de la legile statului”.

4 mai. „BR” revendică două atentate comise la Genova și Milano. P.C.I. reafirmă necesitatea unei atitudini ferme.

5 mai. Un anonim, vorbind englezește și dindu-se drept membru al „BR” anunță unui ziar din Roma că Moro a fost executat.

Comunicatul nr. 9 semnat „BR”, difuzat simultan în patru mari orașe italiene, anunță că Moro a fost executat.

6 mai. Se anunță reunirea pentru marți a Consiliului național al P.D.C. În zori, poliția declanșează o vastă operațiune la Roma și în împrejurimi. Mai multe persoane sint arestate.

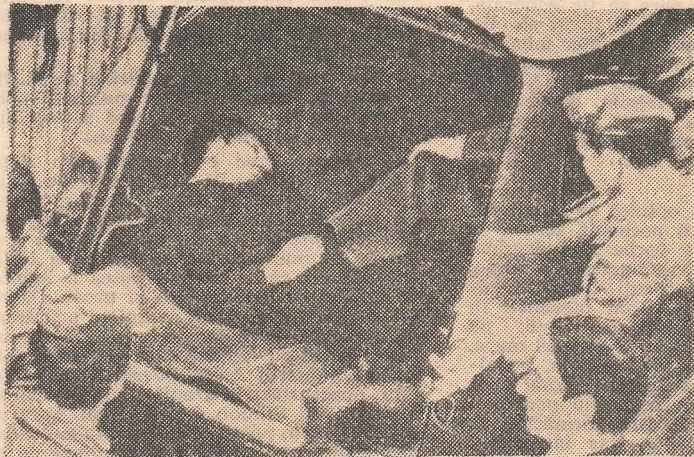
7 mai. Într-o „scrisoare de adio” Aldo Moro scrie soției sale: „Dragă Norina, Mi-au spus că mă vor omorî curînd. Te îmbrățișez pentru ultima dată. Îmbrățișează copiii”.

9 mai. Ora 12.30. Un telefon anonim anunță că pe Via Cactani există o mașină în care s-au plasat bombe. Poliția descinde și într-un Renault 4, parcat pe strada amintită, pe bancheta din spate, învelit în mai multe cuverturi, este descoperit cadavrul lui Aldo Moro. Citeva ore mai târziu specialiștii declară că în regiunea inimii lui Moro au fost trase 11 (!!) focuri de pistol automat. Există și o veche rană, de la răpire.

La auzul vestii, întreaga Italie este șocată. Citeva momente mai târziu steagurile P.C.I. și P.D.C. sint coborîte în bernă. Pretutîndeni, în țară, au loc mitinguri de protest, greve. Mai răspical ca oricînd se spune nu terorismului!, nu șantajului!

În Roma, ca și în capitalele altor țări, se consemnează primele ecouri. Enrico Berlinguer, secretar general al P.C.I.: „Un mare conducător democrat a căzut, asasinat de o organizație de teroriști criminali. Republica pierde pe unul dintre cei mai mari oameni de stat, una dintre personalitățile cu cea mai mare pondere în istoria recentă a țării”. Giovanni Leone, președintele Italiei: „Aldo Moro a fost ucis fără milă, într-un mod bestial. Sălbaticii nu au dat curs apelului ce le-a fost lansat de întreaga omenire privind salvarea vieții lui Aldo Moro”. „Această crimă ne consternează, ne tulbură, dar ea nu va putea niciodată să ne învingă... Fiecare italian știe că nu va putea să rămînă inactiv în lupta angajată între teroriști și stat, indiferent de părerea sa în legătură cu regimul politic al țării”. Benigno Zaccagnini, secretarul politic al Partidului Democrat-Creștin: „Asasinatul a fost comis”. „Tot ceea ce s-a întreprins pentru salvarea vieții lui Moro a fost în zadar”.

Grupaj realizat de ANDREI IONESCU

La 9 mai, pe Via Cactani, momente zguduitoare

Știința pe mapamond

Să învățăm dormind?! (I)

A învăța astăzi mai mult decît ieri, iată o problemă a fiecăruia dintre noi! Pentru majoritatea oamenilor a învăța înseamnă o frunte încrunțată, aplecată asupra unei cărți, în liniștea unui cabinet de lucru... Desigur există personaje de film sau roman, ca James Bond sau OSS 117, superoameni, dar ei au corespondenți și în realitate, oameni ce vorbesc fără nici un accent șapte sau opt limbi, nedeosebindu-se cu nimic de cetățenii de baștină ai acestor țări! Oamenii care cunosc pe dinafară mai mult de o mie de pagini din coduri pe care le folosesc curent...! Pentru a forma însă astfel de oameni este necesar un timp îndelungat, pe care astăzi nu-l avem la dispoziție. Soluția salvatoare, în

fapt o adevărată revoluție, ar fi numită: **HIPNOPEDEIE**, acea metodă de învățare care utilizează particularitățile unei faze a somnului, și anume somnul paradoxal, pentru a înregistra mai bine și mai repede decît în stare de veghe, diverse cunoștințe, limbi străine, formule matematice, texte etc.

Folosind această metodă, o cercetătoare sovietică, dr. Galina Pusto-Garona a învățat limba engleză... în 28 de zile, o comisie stabilind că limba vorbită de doctoariță, ca și cunoștințele sale, erau egale cu cele care se învățau într-un an, în oricare universitate.

La originea acestei minunate posibilități stă mecanismul somnului care nu este, așa cum se credea pînă prin 1930, o lungă perioadă de inconștiență. Din contră, el are faze în timpul cărora cel adormit este sensibil la sugestie, ce alternează cu faze de somn profund, de repaus total. Deci, fazelor de somn profund le succed fazele de somn parado-

xal, denumit și hipnoidal, faze ce permit înregistrarea de către subiect a sugestiei. Toată problema constă în sesizarea momentului în care cel adormit trece de la somnul profund la somnul paradoxal, moment în care i se dă, i se citește, ceea ce are de învățat. Metoda cea mai bună de detectare a acestui moment o constituie utilizarea unui electroencefalograf, dar, din păcate, o asemenea aparatură nu poate fi folosită decît într-un laborator, fiind deci accesibilă numai unui număr extrem de redus de studenți.

Încercînd să depășească această dificultate, cercetătorii au constatat că în prima fază a somnului percepția auditivă persistă încă, urechile luînd locul ochilor. Acestei faze îi urmează imediat somnul profund care nu este favorabil percepției și care trebuie respectat în totalitate, el fiind somnul reparator, indispensabil omului. Apoi se instalează faza cea mai interesantă în timpul că-

reia, după cum arată psihofiziologii, toate teritoriile scoarței cerebrale au tendința de a intra într-o intercomunicație inexistentă în alte momente ale activității nocturne sau diurne. Această fază este cuprinsă între orele 2,30 și 3 dimineața, pedagogul dispunînd acum de o zonă extrem de favorabilă pentru memorizare și asocieri auditive. Ultima parte a somnului face tranziția între starea de repaus și starea de veghe, în această ultimă parte a somnului, numită trezire progresivă, **HIPNOPEDEIA** putînd interveni pentru ultima dată.

Toate aceste constatări au permis deja sute de experiențe cu rezultate pozitive, atît în laboratoare cit și în școli și au dat posibilitatea cercetătorilor să infocuiască electroencefalograf cu un simplu cronometru care în funcție de ora de culcare declanșează un magnetofon în cele trei momente cheie ale somnului: al adormirii, mijlocul nopții și momentul dinaintea trezirii.

Instabilitate

Curios lucru: ce ușor se fac declarațiile și ce greu se respectă! Miercurea trecută am văzut echipa națională la lucru. Nu a fost un meci frumos, dar faptul că ne-am calificat în finala Cupei Balcanice repară nițel din firma, și așa destul de deteriorată a fotbalului nostru. Aveam nevoie de această victorie și jucătorii care au contribuit la ea merită toate felicitările, în special cei care au arătat că au fost nedreptățiți de atita vreme: mă gândesc la Ștefănescu și la Balaci, ținuți pe banca de rezerve atita vreme din motive absolut misterioase. Cei doi craioveni au fost de fapt sarea și piperul acelui meci anost de pe 23 August. S-a mai produs un fapt de-a dreptul senzațional: în teren lipseau Cheran, Sătmăreanu, Dudu Georgescu, adică nu mai juca nici un dinamovist! Desigur rănirea lui Cheran e cu totul regretabilă pentru că el a fost în ultimii ani o piesă de bază a naționalei noastre și nu putem renunța la el atât de ușor cum am făcut cu alții, dar criteriul formei trebuie respectat cu orice preț de aici înainte dacă vrem să fim serioși.

Ceea ce m-a nedumerit a fost însă absența lui Aurică Rădulescu din formație. Antrenorul Covaci a declarat că Argentina a avut măcar meritul de a-l redescoperi pe Rădulescu și mai ales de a-l pune în valoare pe Rădulescu. Și-atunci, cum rămâne cu aceste frumoase cuvinte? Nu spun că Dumitru nu a jucat bine, cit a jucat; nu spun că Bölöni nu-i un jucător de clasă; dar parcă Iordănescu, pe centru, undă a mai jucat, în locul lui Radu II ar fi fost o soluție mult mai fericită. E o realitate că avem mijlocași excelenți și încă în număr

mare, pentru că, iată, lipseau și Romilă, și așa mai zice eu, și Simonaș, și Beldeanu, și Donose care au loc încă de pe acum în națională și se mai ivește la orizont, cum am văzut duminică, bătrînul Dembrowski, plus Iovănescu de la F.C. Argeș care nici ei nu sunt de disprețuit. Așadar, marfă există din belșug, numai ochi să ai!

Vorbind de meciul cu echipa Bulgariei trebuie spus că el nu a arătat încă nici o clarificare în concepția de joc a echipei noastre naționale. Nu știu cu cine și ce o să jucăm cu Spaniol și cu puternica echipă a U.R.S.S., dar de data aceasta soviștii și facerea naționalei după ureche nu mai e permisă! După părerea mea, un mare câștig este apariția în postul de stoper măturător, și așa zice, clarvăzător a acestui Ștefănescu care face de doi ani partide strălucite la echipa sa, și după cum se vede și la națională, cînd e lăsat să joace. Desigur că eclipsa de formă a lui Sătmăreanu va fi trecătoare și că dublarea craioveanului cu dinamovistul se impune de la sine, cînd va fi cazul. Despre Mehedintu nu mă pot încă pronunța, cum nu știu ce să zic despre reparația lui Sameș între tricolori, după ce, multă vreme, nu mi-a plăcut, dar care, în ultimele sale apariții la națională și la echipa arăta destul de bine. Oricum pentru duminică, nici Sameș și nici Sătmăreanu nu pot prezenta garanții. Punctele slabe ale naționalei, miercuri, au fost Crișan (introdus inexplicabil, după ce nu jucase atita vreme la club din cauza lipsei de formă) Radu II și Marcu, ultimul jucător cînd apucă o zi bună poate fi extraordinar, dar el nu joacă de obicei într-un meci, mai mult de 20 de minute efectiv, și-atunci? Zamfir nu este încă restabil, deci de ce nu Petrescu care, duminică, a jucat excelent la Timișoara?

Pentru postul de centru înaintaș, rămîn la ideea că Iordănescu e cea mai fericită soluție pentru a putea să jucăm și cu Bölöni, și cu Dumitru, și, mai ales, cu Aurică Rădulescu de care unsprezecele nostru reprezentativ nu se poate lipsi mai ales la această oră.

Cam atât despre concepția echipei naționale căreia Covaci demult îi datorează o gândire tactică, pe care n-o întrezărim încă. Să așteptăm deci cele două „amicale“ pentru a ne lămuri cu toții.

★
În campionat Poli-Timișoara a adunat 50.000 de oameni în tribună. Repriza oferită de TV nu a fost „mare“, dar cu destul fotbal pentru a vorbi despre Dembrowski și Petrescu care au strălucit în fața unei echipe care e umbra celei de acum doi ani! Dacă mai adăugăm și „exasperările“ lui Iordache care pentru a doua oară își lasă echipa în zece oameni, numai pentru că nu suportă ideea că mai și greșește, și încă cum, jucător caruia ar trebui să i se dea un mai lung concediu de odihnă pentru că are nervii sdruncinați. Rămîn la părerea că Iordache putea fi un mare portar; poate boala de care a suferit și cine știe ce alte cauze îl fac acum aproape irecuperabil. De altfel nici Moraru nu arată ca un portar al unei echipe campioane. Poate cineva va găsi pe undeva pe un al treilea... Știți ce vreau să zic. Poli-Timișoara pare a fi în stare să ia și campionatul, dar asta nu-mi spune că în Cupele europene va face mai mult decît celelalte reprezentante ale noastre din alți ani. Argeșul, după un declin ciudat, a revenit în primul pluton și amenință și ea titlul. Mă doare capul cînd mă gândesc că Sportul e și el candidat la titlu suprem, deși echipa aceasta a jucat aproape bine în tot sezonul ultim. Ce timpuri...

EUGEN BARBU ■

„Cursa Păcii“

● Corespondență din Berlin

La ora la care vă transmit, 21,30 local, 22,30 acasă la noi, la București, deși noaptea a coborît peste oraș, Berlinul prăvălat de sărbătoare continuă să strălucească ca în plină zi. Este firesc, întrucît astăzi locuitorii, ca și oaspeții săi, au sărbătorit împreună 33 de ani de la victoria finală împotriva fascismului. În decurul splendid oferit de orasul acesta cu adevărat frumos, cu străzi largi, cu clădiri elegante, aerat și strălucind de curățenie, curățenie la care contribuția municipalității este minimă în comparație cu aportul fiecărui locuitor, miine, 10 mai 1978, la orele 18 local, se va da startul în cea de-a 31-a ediție a Cursei internaționale a păcii, printr-un prolog contracronometru care se va desfășura pe Karl Marx Alee, pe o distanță de 7 kilometri. Actuala ediție a acestei competiții de primă importanță în lumea ciclismului, veritabil campionat mondial neoficial de ciclism șosea pentru amatori, reunește la startul ei 15 reprezentative naționale și anume (ordinea stabilită de organizatori): Polonia, Belgia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, Italia, Anglia, Finlanda, Iugoslavia, R.D. Germană, România, Cuba, Uniunea Sovietică, Olanda și Franța. Echipa României, una dintre puținele reprezentative naționale care au înscris în palmaresul lor participarea la toate edițiile acestei mari competiții, a sosit la Berlin în 8 mai a.c., fiind prima delegație străină dintre participantele de anul acesta care s-a prezentat la „startul întrecerii“. Faptul a declanșat un important și favorabil ecou în programele de presă și televiziune germane. Delegația prezintă următoarea componență: echipa — Vasile Teodor, Mircea Romașcanu, Nicolae Savu, Valentin Ilie, Costel Cîrje (toți de la Dinamo) și Costică Bonciu (de la Steaua). Echipa este asistată de un grup de specialiști format din Vasile Selejan, antrenor, Dumitru Lascu, mecanic, și Mircea Razuș, medic. Delegația este condusă de profesor Traian Dinuș, secretar al Federației Române de Ciclism.

De la sosirea pe aeroport, delegația a fost întâmpinată cu entuziasm, fapt explicabil prin comportarea de pînă acum a echipelor noastre la această competiție. În plus, Vasile Teodor a fost anul trecut steaua etapei Berlin pe care, după cum știți, a câștigat-o într-o manieră de mare campion. În interviul solicitat de către redactorii de la „Neues Deutschland“, chiar pe aeroport, sportivii noștri, în maniera lor obișnuită de modestie, și-au exprimat dorința de a face totul pentru o comportare meritorie. În pofida oboselii inerente drumului, la cîteva ore după sosire, sportivii au efectuat un prim antrenament de acomodare pe distanța de 50 kilometri. Astfel că activitatea specifică marilor competiții a început și se desfășoară normal. Nota de seriozitate cu care sportivii noștri abordează competiția reprezintă o promisiune bună întrucît anul acesta traseul dintre Berlin, Praga și Varșovia va număra 1.893 kilometri, pe care caravana îi va acoperi în 13 reprize (un prolog și 12 etape, din care 4 etape de peste 170 kilometri). În acest timp vor fi doar 2 zile de odihnă, luni 15 mai la Gera, în R.D.G., și sîmbătă 20 mai la Hradek-Kralov, în Cehoslovacia. Desigur că ar mai fi multe de spus despre competiție, participanți, cadrul desfășurării și, bineînțeles, despre echipa noastră. Preferăm însă să ne rezervăm pentru cîmpionatele viitoare, cînd vă vom transmite și rezultate între care sperăm să vă putem informa și despre succese românești.

MIRCEA RAZUȘ ■

Ce șanse au boxerii noștri la mondialele de la Belgrad?

— **Tovarășe profesor Cristea Petroșeneanu, în cei zece ani de cînd indeplinii funcția de secretar al Federației Române de Box au fost nu puține cazurile în care cel care semnează aceste rînduri a criticat vehement activitatea pugilistică și, implicit, persoana secretarului federal. Astăzi însă fără să considere că a greșit mai demult, el se adresează celei mai autorizate oficialități a F.R.B., între altele fie spus, giurgiuvean ca și el, cu rugămîntea de a preciza care sînt șansele boxului nostru la campionatele mondiale de la Belgrad. Înainte de toate, aș dori să explicăm ce înțelegeți prin formularea „ultimul deceniu a fost cel mai productiv din istoria boxului românesc amator“? Care e temeiul acestor vorbe?**

— Între campionatele europene de la Lucerna și cele de la Roma s-au scurs exact zece ani. La Lucerna, în 1957, Gheorghe Negrea a cucerit primul titlu de campion continental pentru boxul nostru amator. A fost nevoie să treacă un deceniu pentru ca, la Roma, în 1967, Nicolae Gișu să repete isprava. În schimb, în perioada 1968—1978, boxul românesc a izbutit multe performanțe de rîsunet internațional, între care, ca să rămînem pe terenul comparațiilor stricte, șapte titluri de campion al Europei, patru la București, două la Belgrad și unul la Katowice. În plus, țara noastră a intrat, tot în această perioadă, în circuitul marilor competiții, organizînd două campionate europene, unul de seniori și unul de tineret, înființînd „Centura de Aur“, competiție inclusă în calendarul internațional, cu șapte ediții susținute pînă acum, pregătindu-se să găzduiască, în toamna anului viitor, campionatele mondiale de juniori.

— **Corect, între atitea campionate și campionate, vă rog să vă opriți asupra mondialelor de la Belgrad, ale căror finale urmează să se țină la 20 mai. Ce obiectiv și-a propus federația pentru Belgrad?**

— Trei medalii.

— **Le vom obține?**

— Greu de spus, în condițiile în care, în capitala Iugoslaviei sînt așteptați să sosească o sută de sportivi mai mult decît la prima ediție a mondialelor, organizată în 1974, la Havana. După calculele hirtiei, vor urca în ringul mondialelor cite zece boxerii mai mult, la fiecare categorie, decît la Olimpiada de la Montreal, cînd, după cum se știe, reprezentanții țării africane s-au retras din concurs. Aceștia, ugandezii, kenienii, tanzanienii, alții, pot furniza mari surprize, datorate în primul rînd unor calități native de excepție, unei mobilități extraordinare, unei viteze de execuție neobișnuite. Din păcate, n-am avut la îndemînă nici o posibilitate de a-i studia, ei n-au venit deloc în Europa în ultimul timp, afirmă valabilă pentru tot boxul continental. În schimb, prin intervenția C.N.E.F.S., care ne-a pus la dispoziție un videorecording și cîteva filme, pugiliștii și antrenorii lotului nostru au putut studia și analiza finalele campionatelor Uniunii Sovietice, meciul de box S.U.A.—Cuba și meciurile turneului „Cordoba Cardin“ din țara lui Stevenson.

— **Mi-e teamă că vorbim mai mult despre alții decît despre boxerii noștri. Cine sînt ei, tovarășe Petroșeneanu?**

— Am deplasat o garnitură foarte tină, cu o medie de vîrstă cu aproape patru ani mai mică decît a lotului prezentat la Montreal. Șapte dintre sportivii de la Belgrad, Constantin Marcel, Viorel Ioana, Florian Livadaru, Ion Vladimir, Ion Miron, Valentin Silaghi și Ion Cernat sînt debutanți în marile competiții, numai Faridin Ibrahim, Simion Cuțov, Dinu Teodor și Costică Chiracu avînd în palmares una sau mai multe participări la europene sau la alte întreceri de anvergură.

— **Cam mulți debutanți pentru o luptă atît de aspră! Nu credeți?**

— Aș vrea să subliniez că tendința de întinerire a loturilor pare să fie generală, pe plan mondial. Poate e și firesc să fie așa, căci pentru tot boxul amator mondialele de la Belgrad sînt numai o etapă pe drumul spre Olimpiada din 1980. Noi nu facem excepție de la regulă, dar e bine de știut că, în unele cazuri, am procedat la nominalizările pentru Iugoslavia siliți de împrejurări.

— **Anume?**

— Nu sînt adeptul opiniei că boxul românesc traversează o perioadă săracă în talente, ci cred că e vorba mai degrabă despre o schimbare de generații. Ca nume, sîntem mai puțin cunoscuți, numărul vedetelor s-a împuținat, i-am pierdut în ultima vreme, din motive de vîrstă, pe Gruiescu, pe Pometcu, pe Cuțov cel mare, pe Năstac, pe Tirilă, pe Dafinoiu, pe alții, dar nu mergem la Belgrad numai pentru a face act de prezență sau pentru a câștiga experiență. Firește, urmărîm să acumulăm și experiență, dar în primul rînd urmărîm să câștigăm niște medalii.

— **Am impresia că nu toată lumea boxului nostru împărtășește acest punct de vedere.**

— A primat, cum spuneam, argumentul vîrstei, în perspectivă Moscovei, care rămîne obiectivul nostru principal. Între cei care puteau pleca și cei care au plecat la Belgrad au fost meciuri totdeauna foarte strînse, chiar dacă vedetele au câștigat. A fost preferat Silaghi, de pildă, pentru că are douăzeci de ani, fiind cu opt ani mai tînăr decît Tirilă. La valori apropiate, am ales tineretea. Debutanții de astăzi vor atinge parametrii sportivi maximi, inclusiv vîrsta, în 1980, la Jocurile Olimpice.

— **Au fost schimbați și antrenorii, maestrul Ion Popa fiind chemat la cirna lotului în ultimul moment!**

— Antrenorul Titu Dumitrescu a fost oprit de medici, pentru o afecțiune cardiacă, iar Ion Popa a apărut ceva mai tîrziu pentru că, pentru o perioadă, el a condus niște cursuri de pregătire destinate perfecționării tehnicienilor mexicanii.

— **Concret, tovarășe profesor, cine sînt cei trei de la care federația așteaptă o medalie?**

— Șanse mai mari sau mai mici dețin toți reprezentanții noștri, mai ales că, repet, se semnalează o împropițare a tuturor garniturilor înscrise la Belgrad.

Americanii au făcut în ultimele șase luni o sumedenie de meciuri pregătitoare, cu noi, cu polonezii, cu sovieticii, cu cubanezii, cu iugoslavii, cu alții, rodînd patruzece de boxerii. Ei bine, am trimis la mondiale cinci sportivi cu totul și cu totul noi, care n-au apărut în nici una din partidele de verificare. În aceste condiții, cînd numele necunoscut abundă, consider că șansele pugiliștilor noștri cresc. Ca să fiu sincer, cele mai mari speranțe sînt legate de evoluțiile lui Cuțov, Dinu, Ibrahim, Vladimir și Chiracu. De la ultimul așteptăm o confirmare pe măsura încrederii ce i s-a acordat, știut fiind faptul că, la europenele de la Halle, el a fost oprit de medic în chiar cursul primei gale, pentru rănire. La categoria sa sînt înscrși cei mai puțini participanți, accesul lui Chiracu către o medalie putînd fi astfel mai simplu. Piesa de bază rămîne Simion Cuțov, trecut la ușoară.

— **Dacă ar fi să judecăm după figura pe care a făcut-o multiplu nostru campion la Halle, cînd a ieșit din primul meci, nu s-ar zice că...**

— Părerea mea e să-l judecăm după victoriile detașate de la Turneele de categorii de greutate și de la „Centura“, cînd l-a surclasat pe vicecampionul olimpic Aldama. Simion s-a cramponat multă vreme de semiușoară, iar eșecul de la Halle a confirmat că el nu mai putea la șaizeci de kilograme, de aceea a și urcat. Dealtfel, puțini dintre marii campioni au rămas atita vreme, adică șase ani, în limitele categoriei care i-a consacrat. Ribakov, Limasov, bulgarul Andreikovski, Ciu En Zo, alții, apar astăzi la greutăți superioare, asemenea lui Simion Cuțov. Pasul spre ușoară trebuia, poate, făcut mai demult, dar nici acum nu-i tîrziu. Am convingerea că Simion va ajunge cel puțin în finală. El, ca și coechipierii săi, s-a pregătit cu toată seriozitatea la Snagov, acoperînd un volum de muncă superior celui dinaintea Montrealului. S-a lucrat efectiv cinci ore pe zi, în regim de trei antrenamente, conduse de un adevărat stat major, alcătuit de Ion Popa, Iosif Mihalik, Constantin Anton, Nicolae Negrea și Nicolae Linca, practicieni și teoreticieni de renume în boxul mondial.

— **Ce alte finale mai preconizați?**

— La muscă, de pildă, îl văd pe Ibrahim luptînd pentru un loc pe podium, poate pentru cel mai înalt, alături de cubanezul Ramirez și sovieticul Mihailov. La semigrea, iugoslavul Vujkovic pare să aibă prima șansă, mai ales că boxează în fața publicului său. Preconizez o finală Cuțov-Lvov sau Aldama la ușoară și una Stevenson-Visotki la grea. Dar astea sînt, firește, numai pronosticuri, unele se vor adevăra, altele nu, ceea ce ne rămîne în prezent e să ținem pumnii strînși pentru pugiliștii noștri care, doresc să asigure pe iubitorii boxului, vor face tot ceea ce le stă în putință pentru gloria sportului românesc.

— **Este exact ceea ce facem, tovarășe profesor Petroșeneanu. Ținem pumnii strînși pentru boxerii noștri. Poate că și asta vă ajută la ceva.**

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Fotbal

BUCUREȘTI: Dinamo — F.C. Bihor 2-0 (0-0). E desigur suficient să arătăm că duminică, în afara portarului Ștefan, Dinamo n-a mai prezentat pe lista rezervelor decît pe Bădilaș, Manea și Manu, ultimii doi juniori, pentru a dovedi criza de efectiv pe care o întâmpină astăzi clubul din Șos. Ștefan cel Mare. Dincolo însă de această criză, desigur cu totul neobișnuită pentru întreaga istorie de 30 de ani a clubului dinamovist, la fel de evidentă este criza de formă prin care trece echipa lui Ion Nunweiler. Dinamo, practic, nu mai sperie azi pe nimeni — lucru care a apărut limpede și în meciul cu F.C. Bihor, echipă altfel aflată la loc sigur în plutonul mediocrității. ● Orădenii n-au jucat nici el cine știe ce, în afara portarului Albu și a lui Naom, puțini jucători izbutind să ne convingă că n-au încălțat ghetlele numai pentru că antrenorul Reinhardt le comandase s-o facă. Cu alte cuvinte meciul a fost foarte slab, Dinamo zbătîndu-se pe loc, iar bihoreni (cu un „plus“ la Kun și Florescu) mai mult plictisindu-se în teren, așteptînd fuierul final ca pe o dezlegare. În tribune de asemenea multă înviște, intreruptă doar de sonoritatea tranzistoarelor, sau de exclamațiile prelungite de goulrie înscasate de Steaua la Timișoara, în timp ce pe gazon din cînd în cînd se remarcă „centralul“ Ghigea, uneori în mare contrast față de spiritul jocului. ● Golul lui Dudu Georgescu, marcat cu numai patru minute înainte de final, a venit tocmai la timp pentru a simboliza că, de fapt, Dinamo a cucerit două prețioase puncte în lupta pentru... evitarea retrogradării! A fost singurul moment important dintr-o partidă de un slab, foarte slab nivel. ● A arbitrat tot atit de slab, băcăuanul Al. Ghigea, ajutat de T. Andrei și S. Burlacu (D. Grecu).

● **Precizare:** în ancheta noastră de fotbal din numărul trecut, dintr-o neînțelegere telefonică, declarația uneia din persoanele din cadrul clubului F.C. Bihor, Dumitru Dragomir, a fost atribuită președintelui clubului respectiv, Horia Cosma.

Războiul modern dus cu mijloace racheto-nucleare rămâne totuși strins legat de folosirea ordinarilor, singurele în măsură să calculeze în timp real traiectoriile ce trebuie imprimate proiectilelor balistice și să declanșeze cu promptitudine sistemele de punere în funcțiune a armelor moderne de atac și apărare. De aceea, spionii care se osteneau în trecut să ajungă la casele de fier ale statelor majore sau măcar la coșurile cu hirtii, în care se mai rătau citeodată ciornile sau copiile planurilor strategice și tactice, au în prezent sarcina de a pătrunde în locurile unde se găsesc ordinarile folosite de adversar, pentru a copia sau pentru a sabota memoria acestora. Rezultatele unei anchete întreprinse de o comisie a O.N.U. precum și de un grup de senatori americani în frunte cu fostul vicepreședinte al S.U.A., Hubert Humphrey, au demonstrat că este relativ simplu să copiezi memoria unui ordinar dacă îți asiguri complicitatea unuia din programatorii săi. În legătură cu aceasta mai trebuie reținut și faptul că informația nu se diminuează și nu dispăre prin însușirea ei în parte sau în totalitate. După copiere, memoria unui ordinar continuă să se afle întreagă în circuitele acestuia iar furtul rămâne insesizabil. Aceasta facilitează considerabil îndeplinirea uneia din condițiile de bază ale activității informative, și anume, aceea că sustragerea materialelor secrete trebuie să rămână nedescoperită cel puțin până când aceste materiale au fost folosite pe deplin. În consecință, în planurile acțiunilor de spionaj desfășurate împotriva ordinarilor sînt mai simplu de introdus elementele necesare pentru ca — în cazul că scurgerea de informații va fi totuși sesizată — faptul să apară ca un efect al întâmplării sau al lipsei de atenție a celor ce lucrează în obiective.

Introducerea unui singur spion într-o centrală de calculatoare ce studiază, de exemplu, timpul real al traiectoriilor proiectilelor balistice are o eficiență mai mare decât activitatea unor rețele întregi în alte obiective. Un asemenea agent, dotat cu un mijloc de înregistrare special, poate să reproducă pe benzi magnetice sau pe cristale conținutul memoriei tuturor ordinarilor folosite în centrală. Cîteva minute sînt suficiente pentru a copia cele aproximativ 50 de milioane de semne pe care le conține o bandă magnetică „de memorie”. Odată această operație realizată, spionul va preda șefilor săi una sau mai multe minicasete cu benzi, ușor de ascuns și de transportat peste graniță.

În cazul în care măsurile de securitate sînt deosebit de riguroase și nu permit înregistrarea și mai ales scoaterea

în afara clădirii a minicasetelor, agentului îi rămîne posibilitatea de a sabota mașina, respectiv de a include în „memoria” ei o scoată din uz sau să o distrugă total atunci cînd va fi programată să-și rezolve sarcinile. Procesul de distrugere poate fi realizat, de exemplu, provocînd descărcarea în interiorul ordinarului a unui condensator minuscul, dar suficient de puternic pentru a nimici circuitele esențiale ale mașinii. Există și mijloace mai puțin violente de a distruge memoria mașinilor de calcul. Un funcționar civil concediat acum cîțiva ani de la Pentagon a introdus o alterare aparent neînsemnată în programul ordinarului la care lucrase, drept rezultat, atunci cînd numele funcționarului a dispărut de pe statul de plată, mașina s-a „sinucis” ștergîndu-și singură toate benzile de memorie.

Ordinarele nu sînt doar o pradă rivnită de serviciile de informații; ele au devenit, de asemenea, instrumente

Spionaj și electronică

Importante folosite chiar în activitatea informativă. Agenția națională de securitate — N.S.A. — din Statele Unite utilizează o întreagă gamă de calculatoare. În subsolul clădirii ocupate de această instituție este adăpostit și lucrează un mare ordinar construit de compania I.B.M. cu concursul științific al Institutului „Remington Rand”. Despre acest calculator botezat Whirlwind („Vîrtejul”) se afirmă că poate desface orice cod sau cifru. Drept dovadă se citează cîteva din performanțele sale devenite publice care au avut drept rezultat descifrarea codurilor unor țări occidentale mai mici. Cu toate acestea, specialiștii în materie socotesc afirmația cel puțin exagerată, dovedind că există coduri ce nu pot fi descifrate de ordinarul. Un alt calculator folosit de N.S.A., destinat prelucrării datelor obținute de la centrele de supraveghere împrăștiate pe întregul glob poartă numele de „Texa”. Agenția centrală de informații a S.U.A. — C.I.A. — folosește și ea un ordinar prevăzut cu o mare capacitate de înmagazinare a datelor, reprezentînd o adevărată bibliotecă electronică. Cadrele C.I.A. au botezat acest ordinar „Walnut” adică „Nuca”.

Se pare că primul serviciu de informații în Europa occidentală care a recurs la un ordinar a fost cel al R.F. Germania. Către sfîrșitul anilor '50 serviciul în cauză a instalat în sediul său central din localitatea Pullach un calculator a cărui principală atribuție este de a fi un de-

pozit (bancă) de informații. Mașina în cauză este dotată cu o cartotecă electronică și un sistem de prelucrare care ușurează considerabil procesul de clasare și analiză a datelor, făcînd trimiteri ori de cite ori este nevoie la materialele similare obținute anterior și realizînd, la cerere, compararea celor noi cu cele vechi.

Mai recent, a fost dotat cu un ordinar, construit tot de către I.B.M., și Serviciul de informații al Marii Britanii „Secret Intelligence Service”. Despre acest ordinar se afirmă că poate realiza 100 000 de operații pe secundă. În anul 1969 a fost instalat la sediul central al Serviciului de Informații Francez — S.D.E.C.E. — un ordinar „Univac” 9 400 („Univac” este una din marile companii constructoare de ordinare din S.U.A.) care concentrează și analizează informațiile primite de la cele 40 de filiale externe ale acestui organ.

Dotarea cu calculatoare electronice a principalelor servicii de informații este chemată, fără îndoială, să răspundă cerinței folosirii unor metode cît mai științifice, cît mai obiective, în evaluarea și exploatarea informațiilor obținute. Folosirea ordinarului în activitatea informativă este impusă însă și de faptul că această activitate a fost extinsă considerabil asupra sectoarelor tehnico-științifice realizîndu-se, în bună parte, cu ajutorul unor mijloace ultramoderne, noi sisteme de criptanaliză și multe altele. Materialele obținute prin asemenea mijloace nu pot fi interpretate și folosite fără ajutorul ordinarului și al oamenilor de știință. Acesta este și motivul pentru care spionii vremii noastre — a căror importanță nu a fost deloc diminuată de apariția aparatului electronic — trebuie să corespundă unor exigențe neîntîlnite în trecut. Puține lucruri pot fi atît de lipsite de romantism ca noua creație a spionajului contemporan, agentul cifrelor capabil să înțeleagă și să vorbească limba matematicii necesar intrării în legătură cu ordinarul. Activitatea acestui agent este tot atît de monotonă ca și lucrul la o bandă de montaj într-o mare uzină iar informațiile sale par tot atît de anoste ca numerele de telefon. Și totuși acest agent al cifrelor aparține noii elite a infractorilor și reprezintă, pentru marile companii capitaliste, o amenințare mai mare decât cea a autorilor de lovituri spectaculoase împotriva băncilor sau vehiculelor ce transportă bani și obiecte de valoare, un pericol mai real decât cel reprezentat de falsificatorii perfecți. Un asemenea agent este capabil să ruineze, printr-o singură acțiune, o mare societate sau să aducă daune ireparabile economiei și apărării naționale.

I. MOCANU ■

(Va urma)

Soarele dimineții se cățărăse peste catarge, unghind cu lumină peisajul și clopotnițele bisericii grecești care briau ca niște potire cu gura-n jos. Începeau să se insinueze prin aer primele unde de tei. Copacii erau atît de înfrunziti încît nu li se mai vedeau crengile, ci numai tulpinile. Covaliu se îndreptă către culcușurile frumoșilor „indiferenți” ai sectorului pe care-l obləduia. Prima adresă: casa domnișoarei Panaitescu. Covaliu sună lung și abia într-un tirziu, auzi pe coridorul care ducea spre intrare pașii unei făpturi care călca nesigur.

— Pe cine căutați?, întrebă ea cu o voce gijită, specifică femeilor care pierd nopțile și fumează mult. Soarele plutea triumfător pe cer și o orbea.

— Pe dumneavoastră. Iertați-mă că v-am deranjat. — Pe mine?! În ce chestiune. Dar nu vă cunosc și, ca să fiu sinceră, nici n-aș prea ține să vă cunosc. A!... A!... făcu ea dezmetecîndu-se în sfîrșit, clipind repede din pleoapele despovărate de genele artificiale. Nu cumva sînteți boxerul?

— Eu sînt, nu v-ați înșelat, și aș vrea cu tot dinadinsul să am o discuție cu dv., spuse Covaliu, și făcu o jumătate de pas către intrare, în timp ce ea nici măcar nu se clinti.

— Bănuiesc eu în ce chestiune, dar aflați că la mine e mult deranj și mai bine mă îmbrac și iesim undeva. — Nu, dușule, e prea de dimineată; n-are rost să purtăm această discuție în vîzul lumii. Dacă nu se poate aici, vă invit la camera sectoristului.

Descumpănită, fata înjghebă un scurt rationament și, a cele din urmă se gîndi că ofiterul are dreptate.

— Fie! Pofțiți după mine. — Domnișoara Panaitescu călca apăsat dovedind că o nemulțumeste total această vizită și o inoportunează, dar că n-are încotro și o acceptă mai mult de nevoie. După ce defilă prin fața mai multor uși coșcovite, printr-un coridor nemăturat de multă vreme și presărat, ici-colo, cu gropi care marcau dușumele putrezite, ajunseră, în sfîrșit, în dreptul unei uși deschise de perete, prin cadrul

căreia se vedea o cameră inspăimîntător de răvășită. În colțul dinspre fereastră o toaletă plină cu tot felul de cutii, cutiute, perii-periute, spray-uri de diferite nuanțe și mărci și, undeva, lîngă oglindă, o sticlă mare de parfum „Rochas”. Toaleta arăta ca masa de machiaj a unui teatru de provincie. Două sertare deschise lăsau să se vadă interiorul lor. Coliere, mărgelile de metal, de chihlimbar, de material plastic, brățări, inele, clipsuri și lanțușoare de proastă calitate.

— V-am spus că e dezordine, se scuza domnișoara Panaitescu, frîngîndu-și miinile a deznădejde.

— Pot să iau loc?

Moartea boxerului

— Da, cum să nu, domnule „locotenent”, zise fata înălțîndu-l brusc în grad, cu intenția să-l măgulească, și îi arătă un scaun cu picioarele cam înclinate.

Covaliu se așeză temător, ea își găsi un loc pe marginea patului, acoperit la iuteală cu pledul, așteptînd cu miinile pe genunchi dialogul promis.

— Bănuiți încă de afară de ce am venit, nu-i așa?, întrebă Covaliu.

— E ușor de presupus, zise pe un ton de zeflemea. Nu-i mare filosofie. Probabil ca să-mi atrageti atenția că duc o viață neconformă cu normele morale, că nu-mi asigur existența pe căi cinstite etc. etc. Că sînt văzută în baruri fie cu oameni de proastă condiție, fie cu marinari străini și altele de astea sau asemănătoare...

— Dacă începi să vorbești în felul acesta și îmi în deridere intenția mea de a vorbi cu dumneata omenește, să știi că am și eu un ton special care n-o să-ți faci nici un fel de plăcere, tovarășă Panaitescu. Am primit sarcina din partea superiorilor mei să te previn în modul cel mai categoric că existența dumitale este în total dezacord cu normele vieții noastre. E adevărat.

— Păi nu spuneam eu?! zise cu vocea ei de alto gijit,

— Dacă ai cunoștință despre toate acestea, de ce te lași în continuare tentată să pierzi timpul în lenevie și într-o viață compromițătoare.

— Fiindcă nu știu să fac altele, fiindcă sînt o femeie frumoasă și bărbații aleargă după mine. Sînt un caz patologic. Puteți să mă închideți, dar eu nu mă schimb.

— Mi se pare că ai și un copil pe care l-ai părăsit fără nici un fel de scrupul și ti-l îngrijeste bunica din spre tată. Să nu crezi că am venit doar să-ți fac morală, am spus-o și înainte.

— Vă rog să nu mă amenințați!, spuse ea cu o voce ceva mai coborîtă decît mai devreme.

— Nu face speculații. Eu n-am venit să fac un duel aforistic cu dumneata, să știi că nu-mi arde de glumă. Te vei prezenta chiar miine dimineată, cu actele dumitale de studii, buletin de identitate și certificatul de naștere la serviciul personal al cooperativei „Sporul”. Vel începe o școală de calificare. Și pentru că n-ai aflat poate prea multe lucruri despre mine, să știi că sînt din născare foarte încăpățînat.

— Mă obligați la această cooperativă, și să nu-mi cauți singură serviciu?

— Da, pentru că ori de cite ori ti s-au oferit o muncă și o retribuție, te-ai dus cîteva zile la lucru și pe urmă ai dispărut. Cu mine însă se schimbă chestiunea.

— Mi-ar fi plăcut să lucrez ca recepționeră de hotel, ca translator la O.J.T. sau, în orice caz, undeva într-o muncă mai ușoară.

— Pentru asta ar fi trebuit să înveți carte. Studiile dumitale s-au terminat în clasa a 8-a. așa că vezi...

— Bine, tovarășe locotenent, bine. Dar cel puțin diseară pot să ies să-mi iau rămas bun de la prieteni.

— Prieteni, nu „clienți”, să fim înțeleși! Și, oricum, în următoarele ore te-aș sfătui să faci puțină curățenie în locul unde trăiești.

EUGEN TEODORU ■

(Va urma)

RAICUI

Intransigența în sos de vin

Sînt indivizi, e drept puțini la număr, care și-au făcut din intransigență, din principii și foc sacru, un mod de a se aproviziona în cele mai rentabile și mai gustoase condiții. Principii dintre cele mai austere se transformă în damigene cu vin de Odobești. Flacăra sacră a indignării pe deplin îndreptățite ia chipul suav și trecător al mușchiului de vacă. La capătul unor observații implacabile, științifice, se distinge limpede silueta unui calup de Kent.

O veche cunoștință a avut amabilitatea să-mi explice taina bunei sale aprovizionări, taină care mă obseda, atît din sinceritate, cît și din ipocrizie. A făcut-o, spre gloria lui și a rudelor apropiate, cu modestie și cu un fascinant spirit de discernămint. Mi-am dat seama atunci — mai bine mai tirziu decît niciodată — că în fiecare curcan pe care îl oferea, cînd lîric, cînd sarcastic, musafirilor, se află o parte din sufletul său, din sfînta lui nemulțumire.

Eu mi-am luat aerul mediocrității și l-am întregit brutal:

— Cum vă aprovizionați?

— O să vi se pară ciudat, o să mă socotiți un nebun, un romantic, eu n-am nevoie de sacoșă, de plasă, eu n-am nevoie de bani, poate o să vi se pară bizar, dar eu nici acum nu știu cum arată o hirtie de 25 de lei, în general banii. Pentru o bună aprovizionare, caracterul meu de bronz, repulsia pe care mi-o stîrnesc anumite abateri îmi sînt absolut suficiente.

— Și cum procedați?

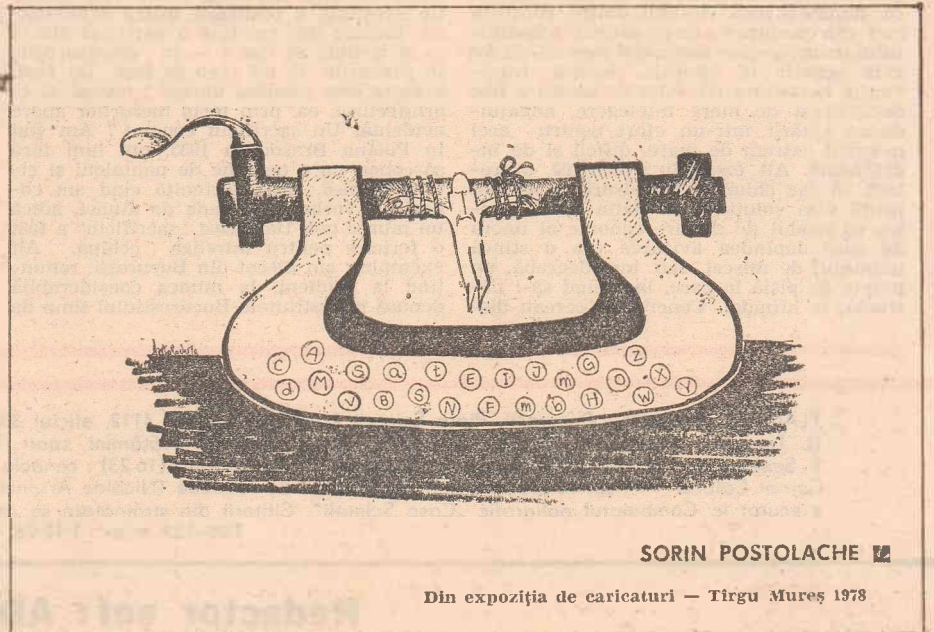
— Foarte simplu. Mă indignez. Sînt cuprins, realmente, de o sfîntă minie. Cînd văd că frigiderul e gol, exigența mea crește, lipsurile mi se par mai evidente, privesc cu maximă intoleranță tot ce nu corespunde. Pentru mine, controlul e ceva sfînt, poate chiar singurul lucru sfînt pe care-l am în viață, inclusiv soția, dar și o metodă de a mă aproviziona. Demasc anumite lipsuri, căci lipsuri sînt întotdeauna, și pe urmă, cu conștiința împăcată, le trec cu vederea, și în schimbul acestei intransigențe și acestei toleranțe înțelepte, care se leagă de încrederea mea în om și în progres, primesc tot ce-mi trebuie — de la friptură de iepure pînă la ridichi de lună. Mi-am dat seama din experiență că cu cît sînt mai intransigent, cu cît bat mai tare cu pumnul în masă și mă scribește delăsarea, cu atît mă întorc acasă cu absolut tot ce-mi trebuie. Eu am reușit să stabilesc un raport exact între principialitate și nevoile casei. Seculara, suava și bine-intenționata mea soție știe să mă avertizeze din timp. „Nu vezi că nu mai avem

nimic în frigider? Du-te și tu în control, critică! Controlează! Demască! Și întoarce-te cu ce-ți spun eu. Neapărat ciuperci. Sînt și greșeli, sînt și produse citrice, și abateri — și mușchi de vacă, sînt de toate”. Și ceea ce-mi place la soția mea, poate că și de-aia o iubesc, e faptul că ea, așa subțirică și plîpîndă cum este,

își dă seama de raportul dintre intransigență și o bună aprovizionare. Critică, fii intransigent, principial și întoarce-te cu tot ce ne trebuie în casă.

M-a uluit mărturisirea lui ultimă: — Eu n-am nevoie de sacoșă, eu am principii.

TEODOR MAZILU ■

SORIN POSTOLACHE ■

Din expoziția de caricaturi — Tirgu Mureș 1978

Așa cum ne-a arătat Meșterul Manole, cu sacrificii se naște frumusețea

● Arhitectul Nicolae Porumbescu Vaida s-a născut în 1919, la București. În 1947, tot la București, obține diploma de arhitect. Doi ani muncește la realizarea unor mari expoziții cu caracter politic. Prima lucrare: hotelul principal și sistematizarea Poenii Brașov. Apoi: Circul de stat (1960); contribuție la sistematizarea orașului București (1954-1958); contribuție la proiectarea Bății Albe (1964); iar după 1964, contribuie la sistematizarea Sucevei și șase lucrări de autor: casele de cultură de la Suceava, Baia Mare, Satu Mare și sediile administrativ-politice de la Botoșani, Suceava, Satu Mare. La Iași, în Institutul Politehnic, muncă pedagogică: conferențiar, prodecan al Facultății de construcții, șef al secției de arhitectură. În prezent lucrează la extinderea, pentru a da dimensiuni de mesaj-sinteză al unei experiențe de viață, studiului publicat, intitulat „Problemele specificului național românesc în arhitectură”. Ordinul Muncii clasa a III-a, Steaua Republicii clasa a V-a, Ordinul 23 August clasa a IV-a, precum și alte distincții. Vicepreședinte al Uniunii arhitecților din Republica Socialistă România.

— Că sînteți arhitect o dovedește, de vreo cîteva zeci de ani, o diplomă și alte acte; că sînteți realmente un creator, o dovedește înfăptuirile dumneavoastră. Cum ați defini totuși arhitectura?

— Arhitectura prin excelență e un act demiurgic însă a avut și are marea șansă de a fi o creație anonimă. Ea reprezintă, în fond, o sublimare a unei realități sociale, la un moment dat, prin care societatea își trăiește necesitățile dar și transmite viitorului aspirațiile sale. Și, prin asta, personalitatea se poate manifesta dar integrată în actul efortului colosal al întregii societăți. Demiurg înseamnă tentativă de a da bucurii și lumină oamenilor, de a asigura dreptul fundamental la arhitectură al ființei umane. Iar acest drept la arhitectură este identic cu dreptul păsărilor de a cuceri cerul, dreptul peștilor de aș asigura același adecvat spațiu comportamental specific după cum omul și-a cucerit propriul spațiu, ajutat de natură dar și împotriva ei.

— Despre căsnicia dumneavoastră se vorbește ca despre o legendă frumoasă de dragoste, muncă, și fericită șansă a consensului concret. Imi îngădui prea mult dacă vă cer să-mi scoateți din suflet ceva sentimente — concluzii despre această construcție cu Maria Porumbescu, tot arhitect și tot profesora de arhitectură, aici de față. Sau e vorba doar de un zvon?

— Ce ați formulat ca zvon e o fericită realitate. Ne-am regăsit prin muncă, legați de o suprafață de lemn de doi metri pătrați — planșeta — legați de munca în fața hirtiiilor albe pe care le înnegream cu grafit, în căutări pline de fervoare, de îndoieli, de incertitudini, de neputințe, de eșecuri, însă, uneori de mari bucurii.

— Creatori mari, creatori autentici, creatori originali au rămas în istoria civilizației, firește, prin operele lor, dar și prin bătăliile lor pentru nerenunțarea la sine. Ați dus bătălii cu alții? Ați dus bătălii cu dumneavoastră? Vorbiți-mi, cu date concrete, despre cea mai dureroasă înfringere și apoi despre cel mai aducător de fericire succes. Dacă se poate, exemple, și dintr-o luptă cu alții și dintr-o luptă cu sine.

— Ce-am făcut a fost o luptă continuă cu mine însumi. Și aceasta pornește din copilărie. Am trăit în mahalalele Bucureștiului, în străzi mai mult sau mai puțin pavate — de pildă, acea Sirbeasca nr. 3 cu o bătătură plină de noroi — și care au constituit universul copilăriei mele. Am intrat în arhitectură mereu cu umilitatea nevoii cererilor unor certificate de pauperitate. Și această arhitectură, a clădirilor oficiale, la antipod cu universul copilăriei, a constituit o obsesie și o umilire constantă a demnității mele de copil. Dar tocmai această umilire m-a îndrăgostit să pot s-ajung s-ajut ca noroiul să iasă din viața oamenilor. Pentru asta trebuia să pun în loc ceva. Ceva greu de ajuns, greu de asimilat, de discernut: ce-i valoare și ce nu-i? Căutări, uneori în van: unde poate fi găsită formula care să aducă mulți, cât mai mulți copii ca mine în situația de a nu fi umiliți de arhitectură. Cultură greu de făcut în condițiile unei vieți aspre dar și fiind ajutat de niște părinți dirji, care, analfabeți cum erau, luptau ca ai lor copii să învețe carte. Am mai avut și norocul contactului, chiar din copilărie, cu meseria: îi datorez enorm mesterului timplar din fundul curții, unde-mi petreceam, în atelierul lui, ore în șir, fermecat de croiala pe care o dădea lemnului brut; nea Neculai. Așa am învățat meseria de timplar. Trec repede peste ani, și chiar peste anii de facultate, și tin să mă opresc la prima mea lucrare: Poiana Brașov. Acolo m-am întâlnit din nou cu meseria prin meșterii Guzbed baci, Holzinger baci, și nea Anton, toți dulgheri geniali. Am învățat de la ei ceea ce înseamnă lucrul bine făcut. Pe de altă parte n-aș putea spune că am fost cruțat nici de luptele, în cadrul profesiei, cu alții. Acele lupte cu unii oameni din cadrul unor foruri de decizie cu vederi înguste, conformiste și care arborau politica partidului, dar dacă m-aș fi conformat lor, aș fi deservit chiar această politică. Realizarea clădirii Circului de stat a fost una din cele mai mari bătălii pe care le-am dus. Întrebarea pusă m-a obligat să-mi amintesc, cu durere și jenă, de unii dintre confrății mei din conducerea de pe-atunci a Institutului de proiectare București care mi-au dat aviz negativ la soluțiile circului. Intervenția hotărîtă a forurilor de partid a fost decisivă și de mare înțelegere, angajându-ne hotărît într-un efort pentru acel moment extrem de mare, dificil și de îndrăzneală. Alt exemplu: prin '60, a trebuit să fac chiar niște falsuri ca să pot primi viza soluțiilor la Balta Albă, pentru că modul de gândire canonic al unora de care depindea avizarea era o stîncă imposibil de mișcat, sau, mai degrabă, un perete de piatră în care, încercînd să-l pătrunzi, te afundai. Concret se cereau dis-

tanțe între blocuri de 30 metri, indiferent de conjuncturi, de situații, de posibilități. De trei ori mi s-a dat proiectul înapoi, pentru că nu respectam aceste distanțe. Am schimbat cotele pe cele pe care le doream. Însă numai pe hirtie. După terminarea ansamblului, s-a făcut ca tocmai avizatorul să fie cu mine în Balta Albă și i-am cerut părerea. S-a declarat satisfăcut. I-am spus că, dacă ar avea curiozitatea să măsoare, nu va găsi niciăieri distanțe de 30 metri. Ci mult mai mici. Eram, de asemenea, obligați să lucrăm în densități cu 2.800 metri pătrați locuibili pe hectar. Schițele noastre demonstrau o posibilitate de peste 5.000. Răspunsul era: „Imposibil!” Și atunci am schimbat cifrele. Iar viitorul a dovedit că nici așa cum propusese terenul tot nu era folosit în suficientă măsură. Tot în contextul acestei întrebări e locul să spun că am plecat din București, cerînd cel mai îndepărtat colț de țară unde era nevoie de arhitectură. Și am avut fericirea să întilnesc oameni minunați, cărora le datorăm înfinit de multă recunoștință. De acolo s-a născut întimplarea lucrărilor pe latitudinea 47: Suceava, Botoșani, Baia Mare, Satu Mare. De București am fost legat prin toată tinerețea mea, prin munca mea de început, de umilție în meserie, prin o abnegație totală de 15 ani dată muncii de sistematizare a Capitalei noastre.

— Dacă ați fi criticul-chronicar al propriilor lucrări, cu anume ce cuvinte, cu anume ce adjective v-ați lauda sau inconvine?

— Am lucrat pentru o arhitectură contemporană românească, m-am străduit să-mi formez un mod de gândire, să asimilez sensibilitatea, trăirea lirică a poporului meu. A face o apreciere asupra calității poate fi și o îndrăzneală, și un orgoliu, dar ceea ce-i important este să îndrăznești să o faci, sigur cu riscul greșelii, dar cu gândul bun că aceea ce-ai făcut poate fi perfectat de tine sau de alții. Și în arhitectură timpul condensează și decanțează, trebuie să te supui deci, cu îndrăzneală, judecății lui.

— Manole-mesterul și-a zidit nevasta. Dumneavoastră ați făcut-o mesteră, colaboratoare. Manole-mesterul a făcut sacrificii pentru meserul și harul și rolul lui profesional; dumneavoastră?

— Ne inseriem, dacă sîntem cinstiți cu noi înșine, în conduita mesterului. Sacrificiul de sine, dăruirea totală este condiție esențială a realizării trăirii arhitecturii. Fiecare din noi lasă o părțică din el — și trebuie să lase! — în construcțiile, în planurile, în tot ceea ce face. De fapt, aceasta este condiția umană, numai că în arhitectură, ea, prin forța lucrurilor apare evidentă. Un sacrificiu concret? Am stat în Poiana Brașov în 1953, opt luni fără să cobor, cu o pereche de pantaloni și cîteva cămăși. Erau ferfeniți cînd am coborît. E vorba de Poiana de atunci, adică un munte gol. Dar acest „sacrificiu” a fost o fericire pentru întreaga echipă. Alt exemplu: am plecat din București, renunțînd la prieteni, la munca considerabilă depusă în institutele Bucureștiului timp de

15 ani, ca să ne ducem acolo unde alții nu vroiau. Însă și acesta a fost cel mai frumos sacrificiu și înseamnă cea mai frumoasă perioadă din viața noastră.

— O întrebare pentru profesorul care sînteți: ce adevăr de trei-patru rînduri socotiți că aveți datorită să-l rostiiți, să-l faceți public?

— Școala e făcută nu pentru profesori, ci pentru elevi, pentru ucenici. Sînt un coleg mai mare, care are o viteză de rezolvare a problemelor mai rapidă decît ei. Datoria lor este să ajungă, prin noi, mai buni decît noi.

— Și aceeași întrebare pentru cetățeanul comunist care sînteți: deci, ce adevăr de trei-patru rînduri socotiți că aveți datorită să-l rostiiți, să-l faceți public?

— Sînt otaș angajat în armata comunistilor și lupt în măsura puterilor, încercînd constant să mă depășesc, să fiu în primul rînd, acolo unde este mai greu. Doresc puțin pentru mine și înfinit de mult pentru semenii mei, astfel se va răfrînge în sufletul meu o avere considerabilă. Autodepășirea și necesitatea de a deveni mereu tînăr. Nu va fi canonic nici odată acela care va fi tînăr. Nu-i afirmația mea ci a lui Corbusier. Și el a fost tot comunist.

— O întrebare pentru omul contemporan care sînteți: epoca aceasta e comodă sau incomodă pentru un creator? Ii dă posibilități? Ii dă responsabilități? Am pornit de la criteriul comoditate pentru că am întilnit arhitecți nu creatori ci funcționari, deci arhitecți nefericiti. Vă îndemnăm să vă judecați epoca pentru că am credința că stă în puterea noastră s-o perfecționăm sau s-o stricăm. S-o desenăm urît sau frumos. Epoca, timpul, pot fi concepute și ca obiecte ale creației umane, nu?

— Trăim într-o etapă de transformări fundamentale ale omenirii. Declarăm de la tribuna țării noastre că energia socială se consumă în multe părți în mod absurd, nu spre fericirea oamenilor, ci împotriva ei. În aceste condiții, dreptul la arhitectură în majoritatea societăților contemporane este împiedicat să se exercite. Trăim într-o etapă în care interdependentă este legea fundamentală a dezvoltării. Dar noi dorim ca energia socială să fie pusă cu adevărat și în totalitate în slujba fericirii oamenilor. Lupta se dă deschis și dur în acest context general, pentru ca dreptul la arhitectură să se poată exercita. Călea nu este ușoară, a trăi contemporan e o obligație, dar a ne manifesta, în cadrul umanității, cu ceea ce este cel mai profund adevăr al poporului nostru, este datoria, deci necesitatea luptei de a fi noi înșine, de a ne afirma personalitatea. În contextul vieții contemporane căreia îi aparținem, specificitatea nu este o problemă de conjunctură, ci o nevoie imperioasă de a nu intra într-o entropie generală, spirituală, care înseamnă moartea. Încercările mele în acest sens, trebuie să recunoșc, cel puțin la început au fost primite cu surisuri binevoitoare și de multe ori au fost prilej de altercațiuni. Încercarea mi-au dat-o unii, confrăți mai vîrstnici, și mai tineri, dar de cele mai multe

ori mi-au dat-o oamenii muncii cu care lucrăm alături și la care simțeam bucuria reală a rezultatelor muncii lor, am găsit-o la oamenii muncii care făceau uneori aprecieri uluitoare, pentru că se regăseau, în alt plan, în condiții surprinzătoare, pe ei înșiși. Mă mindresc că alienarea omului de produsul muncii sale nu a constituit o problemă pentru oamenii cu care am lucrat împreună pe schelă, la construcțiile, nu ale mele, ci ale noastre. Mă mindresc, fiindcă nu a constituit și nu constituie la noi o problemă, cînd atît de frecvent această problemă există în lume.

— Cînd sînt obosit de comoditățile vieții în bloc dau o raită prin Muzeul satului. Viitorul casei de țară românești, cu ceardac și cu celelalte fermece, va fi tot blocul urban?

— Tinerețea mea, cu clipele cele mai frumoase, mi le-am petrecut la țară. Limba arhitectului nu se poate forma decît în climatul acesta, dar gîndirea noastră trebuie să fie a timpului și a viitorului. Ea, limba arhitectului, își are formele ei de exprimare, dar, ca suport al posibilităților manifestărilor ei, trebuie să rămînă limba noastră maternă. Bartok, muzicianul, vorbește de întoarceri la izvoare tocmai în sensul de a găsi filioanele comune ale umanității. În arhitectura noastră populară sînt prezente aceste filioane, în plus încărcate cu poezie, cu lirism stăpînit, cald și invăluit, care face comunicarea posibilă dar posibilă și trăirea lirică cea mai intensă.

— De ce odată cu o construcție nu se proiectează și natura din jurul ei? O grădiniță, o plantație nu pot fi socotite la fel de necesare ca burlanele și depozitele de gunoi?

— Absurdă poziție pentru că locuința trebuie extinsă în mediul ambiant și cuvîntul de locuire trebuie să fie însușit ca metodă de gîndire obligatorie și care trece dincolo de zidurile casei înglobînd pămîntul și cerul în universul intim al casei, al interiorului ei! Spațiul ambiant trebuie să fie preocuparea de bază a arhitecților dar, din nenorocire, ea nu reprezintă încă o metodă curentă. Se realizează obiecte în sine, implantate în noțiuni generale, vidate de conținut, cum este formularea „spații verzi”, și prin însăși această exprimare se lipește locuința de legătura ei firească. În general sîntem dominați de noțiuni abstracte, golite de conținut, cu caracter statistic, de bilanț teritorial, ca și cum treaba arhitecților s-ar putea confunda cu aceea a contabililor.

— Care-s șansele arhitectonice ale Iașului, șansele personalității lui, judecate azi, la ora discuției noastre, din punctul de vedere al noilor sale zidiri? Dar, vă rog, nu o apreciere amabilă, pentru că răspunsul îl vor citi cetățenii sentimentali ai Iașului, dar și aceeași cetățeni ai secolului, deci incomod de lucizi.

— S-au făcut destule greșeli, mai ales în domeniul sistematizării, unele ireparabile: Piața Unirii, Podul Ros, implantarea carterelor ca obiecte în sine, cartiere care vor fi greu să fie reunite pentru a se realiza totalitatea urbană a unui oraș mare. Această greșală nu aparține numai Iașilor, dar aici ea va fi mult îndreptată prin amplasarea complexului industrial de utilaj greu care împreună cu operațiile de sistematizare categorică care se și execută în momentul de față, îi vor reda toate șansele orașului să devină ceea ce trebuie să însemne în rîndul orașelor mari ale țării noastre. Iașul a fost păgubit de arhitecți care au făcut arhitectură din orgoliu, nu din necesitate. Am vizitat acum 20 de ani acest oraș al cărui cetățean am devenit și mi-am dat de atunci seama de posibilitățile imense care puteau fi valorificate și care n-au fost descifrate aproape de loc, de acei care au lucrat la proiectarea acestui oraș pe dealuri dar în care nu se simte tocmai că ești într-un oraș pe dealuri.

— Trăim într-o țară în care din construcție s-a făcut un rost național, sînteți unul dintre constructorii noștri de frunte, ce reacții vă provoacă informațiile despre fapte de violență și distrugere, a oamenilor și a caselor oamenilor, informații care ne sosesec din intristător de multe colțuri ale lumii.

— Am luptat noi, arhitecții, de cînd ne știm, împotriva războaielor nejuste; ne declarăm, noi, arhitecți, oroaara față de consumul de energie umană contemporană privind înarmarea, care absoarbe potențialul cel mai bun al omenirii și care ar putea fi canalizat în ceea ce am dori cu cea mai mare ardoare să fie dirijat, adică spre adevăratele nevoi umane. Să ne imaginăm — că în locul unui cuirasat de mic tonaj se poate realiza un oraș de 30.000 de oameni, asigurînd pînă și tacimurile fiecărui locuitor.

NELU IONESCU ■

FLACARA Redacție: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: publicistică social-politică (L. Timbar, I. Purcaru, L. Nițescu - 16 17); cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu - 16 19, 16 06); scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu - 16 18, 17 87); fotoreportaj (15 95); documentare (16 23); cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Corneliu Catană - 17 82, 16 21), secretor responsabil de redacție (Nicolae Arsenie - 17 63 16 și interior 17 86); redactor șef - 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Citiții din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-Import presă, PO Box 136-137, telex: 1 12 26, București str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU